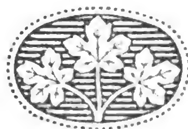
WID-LC
BV
4509
.C8
C65
x
1809

WID-LC
BV
4509
.G8
C65
x
1809

Bought with the income of
THE
SUSAN A. E. MORSE FUND
Established by
WILLIAM INGLIS MORSE
In Memory of his Wife

Har[illegible] College Library

Labirynt Swěta
a
Ráj Srdce.

To gest,

Swětlé Wymalowánj, kterak w tom Swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenj než matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a tesknost, a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: ale kdož doma w srdcy swém sedě, s gediným Pánem Bohem se uzawjrá, ten sám k prawému a plnému mysli upokogenj a radosti že přicházý.

Z knih F. B. Klemensový

Po páté tlačen.

S powolenjm cys. král. dwořské Cenzury.

W Praze, 1809,
u Frantisska Geřábka.

Digitized by Google

W1D-LC
BV
4507
.C8
C65
x
1809

Ecclef. 1. 14.

Widěl Jsem wssecky skutky kteréž se děgj pod sluncem, a ay wssecko gest marnost a trápenj ducha.

I Liber in lucem rigidi fecure Catonis.
I Labyrinthæis currere docte viis.
Cumqve ibis curreſqve viis, dic: Optime LECTOR
Ex me SUPREMUM non niſi diſce BONUM.

M. Georg. Colsinius.

HARVARD UNIVERSITY
LIBRARY
MAY 06 1985

Morse

Digitized by Google

Illustris. ac verè generoso Domino,

DOMINO CAROLO BARONI A ŽEROTIN SENIORI, &c.

Pro-Marchioni Moraviæ, Domino suo gratiosissimo.

VErecundarer eqvidem hoc nimium turbulento inqvietudinúmqve pleno tempore, vel epistolio hoc, nedum scripti alicujus dedicatione, molestare Illustritatem Tuam Illustriss. Domine, nisi id de eorum esset genere, quæ ad recolligendos in Deóqve tranqvillandos destinantur animos. Dicam qvid rei sit. Cum in hoc secessu & ingrato otio meo, semoto mihi à vocationis curis otioso tamen esse nec liceret nec liberet, cæpi superioribus mensibus inter alia de Vanitate Mundi (occasione undecunqve arreptâ) speculari, donec mihi hoc qvod Illustritati Tuæ offero drama sub manibus natum est. Cujus pars prima Mundi Ludicra & Inanitates typis depingit, qvàm is omni ex parte magno nisu *Res nihili* agat, qvàmqve miserè omnia tandem vel in risum abeant, vel in planctum. Posterior, partim sub velo, partim apertè, veram & solidam Filiorum Dei felicitatem describit: qvàm nimirum beati sint qvi Mundo & mundanis cunctis à tergo relictis soli Deo adhærent, imò inhærent. Qvidqvid hîc præstitum est, inchoatum esse, nondum absolutum, agnosco. Vi-

Digitized by Google

deo enim valdè fæcundam esse materiam, & ad acuendum ingenium poliendámqve lingvam perqvam accomodam, ut novis subinde inventionibus in infinitum isthæc augeri possint. At qvalecunqve tandem id nunc jam est, volui tamen è chartis rejectaneis collectum Illust. Tuæ offerre. Quô consilio, non satis nunc dicere audeo: sed id vel inter legendum pro sagacitate sua animadvertet Illust. Tua, vel aliâs explanari poterit. Hoc unum innuam, credidisse me non inconvenienter hæc talia offerri ei, qvi Mundani pelagi fluctus & luctus mille modis expertus, in tranqvilissimo conscientiæ portu qviescit tamen. Nunc Illust. Tuam, nihil aliud volo, nisi ut Mundi Satanæqve secura Christo suo jucundè vivat, vitàmqve qvæ hanc (ah miseram!) seqvetur, pleno jure possidendam exultanter expectet. Interim nos regat, erigat, soletur, roboret, benedictum Spiramen æterni Miseratoris Dei nostri. Amen. Dabam sub Klopot, Idibus Dec. 1623,

Illustritati Tuæ devotus cliens.

J. A. COMENIUS.

Digitized by Google

K čtenáři.

GEDEN každý twor y nerozumný, přirozeně k tomu se nese, aby libé a pohodlné wěcy sobě libowal, a gich žádostiw byl: owssem tedy člowěk, w němž rozumná gemu přistwořená moc, takowau tu k dobrému pohodlnému chtiwost wzbuzuge; a negen wzbuzuge, ale y na to wede, aby což wjce dobré, libé, pohodlné gest, to sobě wjce libowal, a srdnatěgi potom dychtil. Odkudž dáwno mezy maudrými otázka byla, kde a w čemby wrch dobrého (Summum bonum) bylo, na němžby se žádost lidská stawowala: to gest, gehožby dosáhna člowěk mysli swau tu odpočinauti mohl, a musel, čeho wjc žádati nemage.

2 Chtělilibychom pak na to dáti pozor, nagdeme že negen mezy filozoffy ta otázka, a pečliwě, gakby zprawena býti měla, wyhledáwánj, bylo, a gest, ale že každého wůbec člowěka mysl tam gde, kde a gak co neyplněgssjho potěssenj dogjti: a shledáno, že wssickni takměř lidé wen z sebe wybjhagjce, w swětě a wěcech geho čjmby mysl kogili, a pokogili, hledagj, tento w statku a zbožj, onen w rozkossech a ljbostech, giný w sláwě a wzáctnosti, tento opět w maudrosti a uměnj, giný w weselém towaryšstwj ⁊c. a tak summau wssickni

po wěcech kteréž wně gsau, w nich dobrého swého hledagjce, zewlugj.

3 Ale že ono tam nalezeno nebýwá, neymaudřegssj z lidj Ssalomaun swědkem gest, kterýž také odpočinutj mysli swé hledage, a wssecken swět progda a prohlédna, naposledy powěděl: Mrzý mne ten žiwot. Nebo mi se žádná wěc nelibj pod sluncem, proto že gen wssecko marnost gest a bjda (Eccles. 2. 17.) Prawé pak mysli vpokogenj, doptaw se ho potom, wyhlásyl že w tom gest, aby člowěk swěta tjm čjmž gest býti nechage, samého sobě Pána Boha hleděl, geho se bál, a přikázanj geho ostřjhal. Nebo (prý) na tom gedinéin wssecko záležj. (Eccles. 12. 13.) Podobně wyssetřil Dawid, že neysstastněgssj gest člowěk, kterýž swět z očj a mysli pustě Boha se gen držj, a geg za wěčný podjl swůg mage s nim w srdcy swém přebýwá (Zalm 73.)

4 Milosrdenstwj Božj budiž pochwáleno, kterýž y mně mé oči otewřel, abych mnohotwárnau nádherného toho swěta marnost, a mizernau pod zewnitřnjm, bleskem wssudy se krygjcý ssalbu, znamenati, pokoge pak a bezpečnosti mysli ginde hledati se naučil. Což mjstněgi sobě sám před očj předestřjti, y ginýni poukázati chtěge, zamyslil sem sobě tuto pauť, aneb wandr, do swěta: kdež gaké sem potworné wěcy buď spatřil, neb se s nimi potkal; a kde naposledy, a gak žádaného; a w swětě nadarmo

mo hledaného potěssenj se doptal, wsse to w přjtomném traktátu gsem gako wymalowal. Gak wtipně, nedbám: degž Bůh gen aby prospěssně, mně y bližnjm mým.

5 Nenj báseň, čtenáři, což čjsti budeš ačkoli básně podobu má: než gsau wěcy prawé, gimž wyrozuměge, sám poznáš, zwlásstě kdoby mého žiwota a přjběhů něco powědom byl; proto že sem tu naywětssjm djle swé wlastnj přjhody, s nimiž gsem se w nemnohých těch letech žiwota swého giž potkal, některé pak při giných spatřil, aneb o nich sobě náwěsstj dané měl, wymalowal. Ač newssech gesstě swých přjhod sem dotýkal, na djle pro studť, na djle že sem, k gakémuby se to giným wzdělánj oznamowalo, newěděl.

6 Průwodčj mogi, a každého kdož w swětě tápá, w prawdě gsau dwa: Drzost mysli, wsseho ohledugjcý: a zastaralý při wěcech Zwyk, prawdy barwu ssalbám swěta dáwagjcý. Půgdessli za nimi s rozumem, kdokoli, bjdné motaniny pokolenj swého spolu semnau ohlédáš; paklit se ginák zdáti bude, wěz že obecného zmámenj brylle, skrze něž wsse naopak widjš, na nosu twém stmj.

7 Co se prohlédánj radostného způsobu Bohu oddaných srdcý dotýče, tot wjce in Idea wypsáno gest, nežli aby se to tak plně při wssechněch Wywolených nalézalo. Nenedostáwá se wssak Pánu Bohu y tako-

wých wypulerowaných dussj, a každý vpřj=mě pobožný to čta, téhož dokonalosti stupně sobě žádati bude powinen. Měgž se dobře, Křesťane milý, a wůdce swětla Duch Swatý vkažiž tobě lépe než gá mohu, y swěta marnost, y wywolených s Bohem spogených srdcý slávu, potěssenj, a radost. Amen.

Připomenutj

k pátému wydánj.

Pro wýbornost čestiny a vtěssenau rozmanitost obsahu dal gsem tento Labirynt Swěta swým nákladem dle Amsterodámského wydánj slowo od slowa bezewssj změny tisknauti.

W Praze, dne 27ho listopadu, 1808.

Jan Negedlý.

Digitized by Google

Kap. I.

O přjčinách w swět putowánj.

KDyž sem w tom wěku byl, w kterémž se lidskému rozumu rozdjl mezy dobrým a zlým vkazowati začjná, wida gá rozdjlné mezy lidmi stawy, řády, powolánj, práce a předsewzetj, gimiž se zanássegj, zdála mi se toho nemalá býti potřeba, abych se dobře, k kterémubych se hauffu lidj připogiti, a w gakých wěcech žiwot trávviti měl, rozmyslil.

2 Na kterauž wěc mnoho a často pomýsslege, a s rozumem swým pilně se radě, na tom mi se vstanowowala mysl, abych sobě takowý žiwota způsob, w kterémžby co neyméně starostj a kwaltowánj, co neywjc pak pohodlj, pokoge, a dobré mysli bylo, obljbil. Wrtkawost mysli.

3 Než tu mi se opět nesnadné zdálo, které a gakéby to takowé powolánj bylo, poznati: a s kým se o to dostatěně poraditi newěděl sem; aniž mi se hrubě chtělo s někým se raditi, mysle že mi každý swau wěc chwáliti bude. Sám také kwapně k něčemu sáhnauti, abych nepřebral boge se, nesměl sem.

4 Ač přiznám se, gednoho, druhého y třetjho, tagně chytati sem se počal, ale každý hned zase pustil; proto, že sem při každé wěcy y nesnadnosti, y marnosti, (Gakž mi se zdálo) něco znamenal. Mezy tjm

bál sem se, aby mi má nevstawičnost hanby nepřinesla: y newěděl sem co dělati.

5 Až natrápě a nawrtě se dosti sám w sobě, na toto sem přissel, abych neydřjwe wssecky lidské wěcy, co gich pod sluncem gest, prohlédl, a teprw gedno s druhým rozumně srownáwage, gistý sobě staw wywolil, a swé sobě wěcy k vžjwánj pokogného na swětě žiwota, pěkně něgak spořádal. Načež čjm sem myslil wjce, tjm mi se ta cesta ljbila lépe.

Kap. II.

Pautnjk dostal Wssudybuda za wůdce.

Y wyssel sem od sebe sám, a ohlédati se počal, mysle odkud a gak začjti. Wtom y hned newjm kde se tu wezme člowěk gakýsy křepkého chodu, obratného wzhledu, a řeči hbité, tak že mi se nohy, oči, gazyk, wsse na obrtljku mjti zdál. Ten přiwina se ke mně, Odkud a kam bych měřil, dotazowal se. Gá, že sem z domu swého wyssel, a w swětě se prowandrowati a něco zkusyti vmysl mám.

2 Schwáliw mi to, Kde pak wůdce gakého máš? řekl. Gá odpowěděl, žádného nemám, Bohu a swým očjm se důwěřugi, že mne nezawedau. Nezprawjš nic, řekl on: Slýchallis kdy co o Kretenském Labiryntu? Slýchal cosy, djm. On zase: Zázrak swěta byl, stawenj z tak mnoha pokogů, přjhrad, průchodisst wzdělané, že kdo se bez průwodčjho do něho pu-

Swět Labirynthem.

pustil, wždycky sem a tam chodě a mota-
ge se, nikdý wen netreffil. Ale to žert byl
proti tomu, gak sám swěta tohoto Labi-
rynt, zwlásstě nyni, spořádán gest. Nera-
djmk, wěř mně zkussenému, samotně se
tam pausstěti.

3 A kde pak takowého wůdce wzýti mám?
řekl sem. Odpowěděl: Gá sem nato, abych
takowé kteřj něco shlédnauti a zkusyti žáda-
gj, prowáděl, a gim kde co gest vkazowal:
protož sem tobě také wstřjc wyssel. Gá po-
diwě se, Y kdo gsy ty, řekl sem, můg milý?
Odpowěděl: Gméno mé gest Wssezwěd,
přjgmjm Wssudybud, kterýž wsseckn swět
procházým, do wssech kautů nahlédám, na
každého člowěka řeči a činy se wyptáwám:
co zgewného gest, wsse spatřugi, co tagného
wsse slidjm a sljhám, summau bezemne nic se
djti nemá, ke wssemu dohlédati má gest po-
winnost: a ty půgdessli zamnau, owedu tě do
mnohých tagných mjst, kamžby ty syc nikdá
netrefil. Wy-psánj drzýho.

4 Gá slysse řeči takowé, počnu sám w sobě
wesel býti, že sem takowého wůdce nassel:
a prosým ho, aby tedy sobě práce newážil
mne skrze swět prowésti. Odpowěděl: Gak
giným w tom rád slaužjm, tak y tobě: a v-
gaw mne za ruku, Podmež, řekl. Y ssli sme;
a gá řekl: Nu rád se podjwám gaký
gest toho swěta běh, a takéli w něm
co gest, čehožby se člowěk bezpečně
držeti mohl. To slysse towaryš můg, za-
stawil se, a řekl: Přjteli, gdessli ty tjm vmy-
slem, ne aby wěcy nasse spatře oblibowal, než
aby o nich dle rozumu swého saud wynássel,

newjm: gakby s tjm králowna náſſe, Gegj Miloſt ſpokogena byla.

Marnoſt králowna ſwěta. 5 A kdo ge to králowna wáſſe? djm gá. Odpowěděl: Ta kteráž wſſecken ſwěta běh geho řjdj, od končin až do končin: ſlowe Maudroſt, ač někteřj mudrlanti Marnoſt gj řjkagj. Prawjmť tedy čaſně, když tam choditi a prohlédati budeme, nemudrug nic: ſycby ſobě tu y ginde ledcos vtržil, a gá třebas wedlé tebe.

Kap. III.

Mámenj ſe přitowaryſſilo.

DO když on ſemnau mluwj, hle ted po ſtraně gakýſy, newěděl ſem mužli či žena (nebo diwně gaks zakuklený byl, a okolo něho gako mhla ſe dělala) k nám ſe přilaudě, dj; Wſſudybude kam s tjmto poſpjcháš? Do ſwěta ho wedu (dj on) prohlédnauti geg žádoſtiw geſt.

2 A proč bezemne? (řekl onen zaſe:) wjš že twá prowáděti, má vkazowati co kde geſt, geſt powinnoſt. Nebo G. M. králowny wůle nenj, aby kdo do králowſtwj gegjho wegda ſám ſobě co widj a ſlyſſj, dle ljboſti wykládal, a něco tu mudrowal: než aby ſe gemu, co a k čemu která wěc geſt, powědělo, a on na tom přeſtal.

3 Odpowěděl Wſſudybud: Zdaž každý tak drzým geſt, aby s ginými zarowěn

na

na řádech nasſich přeſtati neměl? Než tento tuſſjm wždy potřebowati bude: Dobře podiž. Takž ſe k nám připogil, a sſli ſme.

3 Gá pak ſobě na myſli, Bodeyž bych gá gen tuto zaweden nebyl: titok ſe o gakaus na mne wždu ſmlauwagj. Ydjm k nowému tomu towaryſſi: Přjteli nemég za zlé, rádbych také twé gméno wěděl? Kterýž řekl: Gá ſem tlumočnjk králowny ſwěta Maudroſti, kterýž ſobě to poručeno mám, abych gak ſe čemu w ſwětě rozuměti má, wyučowal. Protož gá wſſechněm co gich w ſwětě vhlédáš, ſtarým y mladým, vrozeným y nevrozeným, hlaupým y včeným, wſſecko co k prawé ſwětſké maudroſti přináležj, w myſl wkládám, a ge k weſeloſti a dobromyſlnoſti přiwodjm: geſſtoby bezemne y králowé, knjžata, páni, a wſſickni neyſſkwoſtněgſſj lidé w diwných teſknoſtech byli, a ſmutně na ſwětě čas trávili. Zwyk při wěcech Mámenj ſwěta.

4 Na to gá: Sſťaſtnéby mi tě Bůh za průwodčjho dal milý přjteli, geſtliže to prawé geſt. Nebo gá ſe proto do ſwěta pauſſtjm, abych ſobě wyhljdl, coby w něm neybezpečněgſſjho a neypotěſſeněgſſjho bylo, toho abych ſe chytil: tebe tedy, takowého rádce mage, ſnáze ſobě wybrati mocy budu. O tom nepochybug, řekl on. Neb ač w králowſtwj naſſem

wssecko znamenitě a vsslechtile spořádané a weselé vhledáš, a že se wssechněm králowny nassj poslussným dobře westi může, porozumjš: wssak wždy, prawdat gest, gedno powolánj a obchod nad druhý wjc pohodlj a zwůle má: budeš sobě zewsseho co budeš chtjt wybrati mocy. Gát wssecko, co gak gest, wyložjm. Y djm: Gak pak tobě řjkagj? Odpowěděl: Gméno mé gest Mámenj.

Kap. IV.

Pautnjk uzdy a brylly dostal.

To gá slysse, zhrozým se; a co sem to k hřjchu za towarysse dostal, sobě myslým. Prwnj onen (tak sobě to mysl má rozbjrala) o gakés uzdě mluwil, tento se Mámenjm gmenuge; králownu swau Marnostj mi (ač neopatrným tussjm wyblelnutjm) gmenowal: co pak to?

2 A když gá tak mlče a sklopě oči gdu, a nohami nechtiwě gaksy pokračugi: Wssezwid, Co wrtochu, dj, tussjmt se nazpět chut dělá? A než gá co odpowjm, ant mi na krk uzdu gakaus whodj, gegiž udidla pogednau mi se do vst wklauzla: a on, Nu giž mi powolně půgdeš, dj, kams začal.

Uzda Wssetečnosti.

3 Y pohledjm sobě na tu uzdu, a ay ossitá byla z řemenj Wssetečnosti, a udidla gegj byla z železa vrputnosti w předsewzetjch, a porozuměl sem že k prohledánj swěta ne gako prwé dobrowolně půgdu, ale těkawostj a nevkogitedlnostj mysli swé nápplně tažen budu.

Digitized by Google

4 Wtom druhý wůdce z druhého boku; A gá tobě tyto okuláry, dj, darugi, skrze něž se na swět djwati budeš. Y wstrčil mi brylle na nos, skrze něž gá hledě, hned wssecko před sebau ginak widjm. Měly zagisté tu moc (gakž sem potom mnohokrát zprubowal) že skrze ně hledjcýmu wěc daleká bljzká, a bljzká daleká; malá weliká, a weliká malá; mrzutá krásná, a krásná mrzutá; černá bjlá, a bjlá černá rč. se zdála. Y porozuměl sem žet sobě nezle Mámenj řjkati dá, když takowé brylle dělati a lidem wstawowati umj. Brylle Mámenj.

5 Byly pak brylle ty, gakž sem potom wyrozuměl, z skla Domněnj wykraužleny; a rámcowé, w nichž byly osasowané, byli z rohu genž Zwyk slowe. Složené z Domněnj a Zwyku.

6 Wstrčil mi ge pak, na mé sstěstj, křiwě gaksy: tak že mi plně na oči nedoléhaly, a gá hlawy přizdwihna, a zraku podnesa, čistě přirozeně na wěc hleděti sem mohl. Čemuž sem rád byl, a sám w sobě myslil: Ač ste mi vsta sewřeli a oči zastřeli, wěřjm wssak swému Bohu, že mi rozumu a mysli neswážete. Půgdut a podjwám se, co pak ten swět gest, na nějž panj Marnost chce aby se hledělo, a wssak wlastnjma očima aby se nehledělo.

Kap. V.

Pautnjk se z wysoka na swět djwá.

TO když gá přemýssljm, ank my se (nic newjm gak) na gakés náram- Wen z swěta nic nenj.

ně wysoké wěži octneme, tak že sem se sobě pod oblaky býti zdál; z njž gá dolů pohlédna, widjm na zemi město gakésy, na pohleděnj pěkné a stkwělé, a ssiroké welice, wssak gehož sem wždy terminy a meze zewssech stran znamenati mohl. A bylo okrauhle wystawené, zdmi a waly opatřené, a mjsto přjkopy hlubina gakásy tmawá, ani břehů, ani dna, gakž mi se zdálo, nemagjcy. Nebo gen nad městem swětlo bylo, za ohradau dále čirá tma.

Položenj swěta. 2 Město pak samo rozdělené sem widěl na nesčjslné vlice, rynky, domy a stawenj, wětssj y menssj, a wssudy plno lidu gako hmyzu. K wýchodnj straně widěl sem stogjcý bránu gakaus, z njž vlička ssla do giné brány, wsse gjž k západu hleďě: a z té druhé brány teprw se do rozličných vlic města wcházelo: kterýchž vlic neypředněgssjch sem ssest počjtal, wsse od wýchodu k západu wedlé sebe běžjcých; a v prostřed nich byl placaneb rynk welmi weliký, okrauhlý; a neyzáze k západu stál na skalnatém přjkrém pahrbku wysoký gakýsy stkwělý zámek, na něgž se neywjc wssickni města obywatelé ohlédali.

Brána wýchodu: a brána rozchodu. 3 Y dj mi můg wůdce Wssudybud: Nu tu máš, pautnjče, milý ten swět, na něgžs se podjwati žádostiw byl. Proto sem tě neyprwé na tuto wysokost vwedl, aby sobě naň zcela neyprw pohleděl, a geho sporádánj wyrozuměl. Tato wýchodnj brána gest brána žiwota, skrze

niž

Digitized by Google

niž wssickni, kdo se na swět dostáwagj k bydlenj, procházegj. Tato pak druhá bližssj brána gest brána rozchodu, z njž gedenkaždý, gak komu los padne, k tomu neb ginému powolánj se obracý.

4 Vlice zagisté kteréž widjš, gsau rozdjlnj stawowé, řádowé, a powolánj, w nichž se lidé vsazugj. Widjš hlawnjch vlic ssest: w oné ku poledni bydlj Domownj Staw, rodičowé, djtky, a čeládky: w wedlegssj Řemeslnjcy, a wssickni s žiwnostmi se objragjcý: w třetj této negbližssj rynku bydlj staw Včených, s pracemi mysli zacházegjcých. Z druhé pak ted strany, gest staw Duchownj, k nimž ginj nábož enstwj konati wybjhagj. Za tjm staw Wrchnostj a Zpráwců swěta: negzáz pak k půlnocy staw Rytjřský, s wěcmi wálečnými zacházegjcých. Ay gak to vsslechtilé! Onino wssecky plodj; tito wssecky žiwj; tito wssecky včj; tito se za wssecky modlj; tito wssecky saudj, a před neřády zachowáwagj; tito za wssecky bogugj: a tak wssickni sobě slaužj, a wssecko w swém ǧleychu stogj.

Stawowé swěta, na ssest řádů rozdělenj.

5 Hrad pak onen k západu gest Arx Fortunæ, Hrad Sstěstj, na němž zwlásstněgssj lidé bydlj, bohatstwj tam, rozkossj a slávy, vžjwagjce. Rynk prostřednj pro wssecky gest. Nebo se tu zewssech stawů lidé scházegj, a co potřebi

Hrad Fortůny.

Rynk obecnj: a hrad swěta.

bj zprawugj; vprostřed něho gako w centrum wsseho gest resydencý králowny swěta, Maudrosti.

Začátek matenj. 6 Ljbilo mi se to spořádánj pěkné, a počal sem Pána Boha chwáliti, že stawy swěta tak vsslechtile rozdělil. Než to mi se nelibilo, že sem ty vlice na mnoha mjstech gako protržené widěl, takže leckdes gedna do druhé wbjhala: což mi se snadného zmatenj a zblauzenj znamenjm zdálo. A k tomu když sem na tu okrauhlost swěta hleděl, patrně sem cýtil že se hýbal, a w kolo točil, až sem se záwratu bál. Nebo když sem po něm sem tam oči obnássel, widěl sem an se do těch neydrobněgssjch wěcý wssecko hmýzylo: když sem vcha nastawowal, wssecko tlučenjm, baucháním, ssaustánjm, sseptem a křikem, naplněno bylo.

a při tom mámenj. 7 Ydj mi tlumočnjk můg, Mámil: Widjš, můg milý člowěče, gak rozkossný gest ten swět, gak wssecko w něm vsslechtilé? a to zdaleka gen na něg hleděː co pak djš, potom geg po částkách s rozkossemi geho prohlédage? Y komužby na něm býti milo nebylo? Gá řekl: Zdalekať mi se ljbj, newjm gak potom bude. Wsseligak dobře, dj, gen wěř, a giž podme.

Způsob dětinského wěku. 8 Wssudybud dj: Počkey, gesstě mu odtud vkáži, kamž potom nepůgdem. Ohlédni se ted nazpět k wýchodu: widjssli gak se tu z té tmawé brány cosy čmýrá, a sem leze? Widjm, řekl sem. A on zase: To gsau lidé, w nowě se na swět (sami odkud ne-

wědauc) doſtáwagjcý, aniž ſe ge-
ſſtě znagj, a aby lidmi byli, wědj:
protož geſt okolo nich tma, a nic
gen wřeſku a pláče trochu. Ale když
tau vlicý gdau, pomalu ſe gim
ſſeřj a ſwitá, až teď do této pod
námi brány přigdau: tu co ſe dě-
ge, podme pohledjme.

Kap. VI.

Oſud rozděluge powolánj.

Wzegdeme po gakéms tmawém ſſne- Bran-
ku dolů, a ay w té bráně weliká ný
ſýň plná mladého lidu, a po prawé ſwěta
ſtraně ſedjcý zůřiwý ſtařec, a drzjcý w oſud.
ruce weliký měděnný hrnec. Y widěl ſem
an k němu wſſickni od brány žiwota při-
cházegjcý přiſtupowali, a každý do toho
hrnce ſáhna, a cedulku s něgakým pjſ-
mem wytáhna, hned do některé vlice
měſta, geden s radoſtj a wýſkánjm běžel,
giný s zámutkem a ſtýſkánjm, krautě ſe
a ohlédage, ſſel.

2 Y přiſtaupjm blįž, a nahlédnu někte- Powo-
rým do těch cedulek, a widjm že tento lánj
wytáhl, Panug, giný Služ: tento rozdě-
Rozkazug, giný Poſlauchey: tento lugjcý.
Piš, giný Oř: tento Uč ſe, giný
Kopey: tento Suď, giný Bogug ꝛc.
Y diwjm ſe, co to geſt. Wſſezwěd mi
dj: Tu ſe powolánj a práce rozdělugj,
k čemu ſe kdo w ſwětě potřebowati dáti
má. Ten pak zpráwce nad loſy ſlowe
O-

Osud, od něhož každý do swěta wcházegjcý instrukcý tjm způsobem wzýti musý.

Pautnjk o prohlédnutj prwé wssého prosý.

3 Wtom mne Mámil z druhé strany drbne, abych také sáhl, náwěsstj dáwage. Gá prosyl, abych nucen nebyl gednoho něčeho hned (bez prohlédnutj prwé) chytiti, owssem tak slepému sstěstj, sedni mi co sedni, se poručiti. Ale powědjno mi, že to bez wědomj a dowolenj pana regenta, Osuda, býti nemůže: takž gá k němu přistaupě, pokorně žádost swau přednássjm, gá že sem tjm aumyslem přissel, abych sám wssecko prohlédl, a teprw co by mi se ljbilo, sobě wybral.

A powolenj dostáwá.

4 On odpowěděl: Synu widjš že toho ginj nečinj, ale co se gim podá neb naskytne, toho se držj. Wssak poněwadžs toho tak žádostiw, dobře: a napsaw cedulku, Speculare, (to gest Djwey se, neb Zpytug) dal mi, a pustil mne.

Kap. VII.

Pautnjk prohlédá rynk swěta.

1 Widj lidu rozličnost.

Ojmi můg wůdce: Poněwadž wssecko prohlédati máš, neydřjw gděme na rynk: y wywede mne. A ay nesčislné zástupy widjm gako mhla. Nebo tu ze wsseho swěta gazykû a národů, wsseligakého wěku, zrostu, pohlawj, stawu, řádu, a powolánj lidé byli. Na něž neyprw hledě, widjm předěwné gich sem tam motánj, gako při rogenj wčel, a mnohem diwněgi.

2 Nebo gedni chodili, ginj běhali, ginj gezdili, ginj stáli, ginj seděli, ginj leželi, ginj wstáwali, ginj zas léhali, ginj se rozličně wrtěli; někteřj byli samotnj, ginj po haufjch wětssjch neb menssjch. Krog a křtalt přerozličný byl na nich, někteřj čiře nazý, s diwnými wssickni posuňky. Potkalili se kteřj, rozličného tu bylo keyklowánj, rukama, usty, koleny, a ginak, k sobě se taulenj a chaulenj, summau rozličné tréty. Y dj mi můg tlumočnjk: Tu hle máš to usslechtilé pokolenj lidské, ten rozkossný rozumem a nesmrtedlnostj obdařený twor, kterýž gak neskonalého Boha obraz a k němu podobnost w sobě nosý, z rozličnosti těchto gegich neskonalých činů poznati se může: tu gako w zrcadle spatřjš důstognost pokolenj swého. 2 S rozličnými powahami a posuňky.

3 Hledjm tedy sobě na ně ostřegi, a spatřjm neyprw že každý w haufu mezy ginými chodě, larwu na twáři nosý, odegda pak kdeby sám neb mezy sobě rownými byl, gi smyká; a do haufu giti mage, zase připjná. Y zeptám se co to znamená? Odpowěděl mi: To gest synu milý lidská opatrnost, aby se ne wssechněm každý, co gest, zagewowal. Sám v sebe může člowěk býti gakýž gest, před lidmi pak lidsky se vkazowati, a wěcem swým twárnost dáwati, sluššj. Takž mi se chut vdělá, abych pilněgi, gacý pak bez toho vljčeného přikrytj gsau, pohleděl. 3 Pokrytstwj při wssech.

Digitized by Google

4 Udiwná potworstwj.

4 A mage na to pozor, widjm že wssi=ckni negen w oblićegi, ale y syc na těle, rozličně gsau zpotwořeni. Napořád byli trudowatj, prassiwj, či malomocnj: a mimo to, některý měl swinský pysk, giný psý zuby, giný wolawé rohy, giný oslićj vssi, giný bazylisskowé oči, giný lissćj ocas, giný wlčj pazaury: některé sem widěl s páwowým wysoko wytaženým krkem, giné s dedkowým nagezeným chocholem, některé s koňskými kopyty ꝛc. neywjc pak bylo podobných opicým. Yzděsým se, a řeknu: Wssak pak gá toto potwory gaké y widjm. Co (prý) wssetyčko prawjš, potwory? dj tlumočnjk, a hrozý mi pěstj. Hleď gen skrze okuláry dobře, spatřjš že lidé gsau. Někteřj pak z mimogdaucých zaslechli, že sem ge potworami nazwal, a zastawjc se reptali, a na mne se také potrhowali. Takž gá srozuměw že tu mudrowati darmo, vmlkl sem, pomysle sobě: Když pak lidmi býti chtěgj, nechť gsau: gá wssak co widjm, widjm. Bál sem se pak, aby mi brylli lépe nepřitlačil, a mne nezmámil; protož sem vložil mlčeti, a tisse raděgi na ty tak bystré wěcy, gakýchž sem tu začátek spatřil, se djwati. Y hledjm znowu, a widjm gak někteřj vměle s těmi larwami zacházeli, hbitě ge zsmykagjce y wstawugjce, tak že w okamženj sobě, kde widěli potřebu, ginau twárnost dáti vměli. A tu sem giž začjnal běhu swěta toho wyrozumjwati; ale mlčel sem.

5 Pozorugi také a slyssjm ge k sobě rozličnými gazyky mluwiti, tak že nawětssjm djle nic sobe nerozuměli, ani neodpowjdali, aneb o giném než řeč byla odpowjdali, každý ginak. Někudy gich celá hromada stála, wssickni třebas mluwili, každý swé, a žádný žádného neposlauchal, ačkoli y trhali gedni druhými wyslechnutj chtjce, wssak ho nebylo, spjsse rwanice a pranice. Y řekl sem: Ale pro Bůh cožpak toto w Babiloně gsme? tuťoť každý swau pjseň hude: můžliž wětssj směsyce býti?

Nedorozuměnj společná při wssech.

6 Málo pak tu byl kdo zahálivý, wssickni se pracý nějakau zanássely: ale kteréž práce (a tohokbych se byl nikdý nenadál) nic nebylo než aneb hřičky dětinské, aneb leda pachtowánj. Někteřj zagisté zbjrali smeti, a rozdělowali mezy sebe: někteřj se s kládjm a kamenjm sem a tam wáleli, aneb ge po sskřipcých zhůru leckams táhali, a zpaussťeli zase: někteřj kopali zemi, a přewáželi neb přenássely z mjsta na mjsto: ostatek lidu se zwoncy, zrcadly, měchýři, hrkawkami, a ginými titěrkami zacházeli: někteřj y s swým stjnem hráli, geg měřjce, honjce, kopagjce. A to wsse tak usylně, až mnozý stonali, a potili se, někteřj se y přetrhowali. A byli wssudy téměř wřednjcy gacýsy, kteřjž takowé wěcy poraučeli a rozměřowali s welikau srdnatostj, ginj gich zase s nemenssj srdnatostj poslauchali. Y řekl sem s podiwenjm: Ale ach k tomuliž gest člowěk, aby ostrost nebeského wtipu swého na tak

Newžitečnými wěcmi se zanássenj.

ma-

marné ſſpatné wěcy wynakládal? Co marné? řekl Tlumočnjk: Zdaž ſe tu gako w zrcadle neſpatřuge, gak hle wſſecko wtipem ſwým lidé přemáhagj? geden dělá to, giný giné. Ale wſſickni, řku gá, wěcy neužitečné, a na tak ſlawnau wywýſſenoſt ſwau nepřipadagjcý. Nemudrug přjliš, řekl zaſe: wždyť geſſtě w nebi negſau; než na zemi, s zemſkými wěcmi zacházeti muſegj. Widjš mezy tjm gak pořádně wſſecko gde.

Neřády hrozné.

7 Gá pak hledě opět, widjm že nic neſpořádaněgſſjho wymyſſleno býti nemohlo. Nebo když ſe někdo s něčjm nastal, a namáhal, giný přigda pletl ſe mu w to: tožť ſwády, rwačky a pračky: pak ſe mjřili, a po chwjli opět táhali. Někdy ſe gich gedné wěcy chytilo několik, z toho nechali gi wſſickni, a běžel každý w ſwau ſtranu. Kteřj ſyc pod mocý těch wřednjků a dohledačů byli, ti gakž takž k tomu co ſe gim poraučelo ſtáli, proto že muſeli: wſſak y tu ſpletků mnoho ſem widěl. Někteřj ſe z řádu wyráželi, a prchali pryč: ginj ſſafářům odbreptáwali, tak činiti gak oni poraučeli nechtjce: ginj ſe gim kygů chytali, a ge wydjrali: a ſyc wſſecko hakmak bylo. Wſſak ſem giž, poněwadž to řádem ſlauti chtělo, nic řjkati neſměl.

Pohorſſenj a zlých přjkladů plno.

8 Uhlédal ſem také giný neřád, ſlepotu a bláznowſtwj. Celý ten rynk (gako potom y vlice) pln byl gam, dolů, a wýmolů gakýchſy.

sy, též kamenj a kládj, přjčkem a na křjž lecgaks ležjcýho, a giných zawazadel: žádný wssak ničeho ne-odložil, nezaprawil, nespořádal, žádný také ničemu newyhýbal, a neobcházel; než tak mánj chodili, a gednák ten gednák onen wstrčil se, padl, neb se zabil, neb stlaukl, až mi srdce trnulo na to hledě. Z nich wssak žádný žádného nepamatowal, než když kdo padl, smáli se mu. Gá tedy wida stonek, neb kládu, neb gámu, na niž někdo slepě lezl, počal sem některých pamatowati: ale nedbal žádný, někteřj mi se smáli, ginj láli, ginj bjti chtěli. Některý padl až newstal, giný wstana ssel zase, a zase kotrlce metal, třebas gedno za druhým: mozolů a modřin každý měl dosti, a žádný nic nedbal: tak že sem se tuposti té wynadiwiti nemohl, že wlastnjch pádů a stlučenin tak málo wážili: gessto giný dotkli se ho (ginde sem to spatřil) hned zhůru, a do zbraně, a k bogi.

9 Spatřil sem také k nowinám a proměnám welikau při nich chut, w ssatstwu, stawenj, řeči, chodu a giných wěcech. Některé sem widěl že nic nedělali, než přewlékali se, giný a giný krog na sebe berauce: ginj wymýssleli nowý způsob stawenj, a po chwjli bořili to zase: w pracech toho y giného se chytali, a wssého nechawali, wsse s gakausy nestálostj. Nebo gestliže kdo od swého břemene, s kterýmž se natáhal

Nestálost a wrtkawost lidskau při wssem.

vmřel, neb ge vpustil, hned se giných několik nasslo, kteřjž se o ně táhali, wadili, rwali, až ku podiwu. Mezy tjm žádný ze wssech nebyl, kterýžby něco promluwil, včinil, postawil, aby mu toho ginj newysmáli, nezopálali, nezbořili. Někdo něco s znamenitau pracý a nákladem wzdělal, znamenitě sobě se w tom zalibuge, ant mu to přigda giný skácel, zbořil, zkazyl: tak že sem newiděl, aby kde kdo co w tom swětě vdělal, čehožby zase někdo nezkazyl. Někteřj ani na giné nečekali, bořili hned po sobě sami: až sem se té bláznjwé wrtkawosti, a daremnjmu kwaltowánj, diwil.

Pýcha a zpjnánj se nad sebe wespolek.

10. Widěl sem též, gak mnozý na wysokých trepkách chodili, někteřj sobě y chůdy, aneb sstencle (aby nadewssecky wyzdwiženi gsauce, na wssecky z wysoka hleděti mohli) zdělali, a tak se procházeli. Ale čjm kdo wyšssj měl, tjm snáze se zwrátil, aneb gemu od ginýcb (z záwisti za to mám) nohy podraženy: s čjmž se negedni podkáwali, a z sebe obecný smjch vdělali: takowých příkladů mnoho sem widěl.

Nadýmánj a zalibowánj se sobě.

11 Item, vhlédal sem negedny ani se s zrcadly nosý, a w nich, y s giným mluwic, y wadjc se, y rwauc se, y kládj wálegjc, y na těch sstenclých chodjc, předce se wzhlédagj: a to po předu, po zadu, y po stranách, na se nahlédagjce, a nad swau krásau, zrostem, chodem, činy swými, ckagjce, y giným, aby se na ně podjwali, zrcadel swých podáwagjce.

12 Naposledy, spatřil sem Smrt mezy nimi wssudy se procházegicý: ana kosau ostrau, lukem a střelami zaopatřena bywssi, wssechněch hlasem, aby se smrtedlnými býti pamatowali, napomjnala. Ale gegjho wolánj žádný neposlauchal, každý swého bláznowstwj a neřádu předce hleděl. Takž ona střely dobýwagic, po nich na wssecky strany házela: kterýmiž gak koho w haufu, mladého, starého, chudého, bohatého, včeného, newčeného, bez rozdjlu tresila, tak se káceli. Kdo trefen byl, křičel, řičel, řwal: ginj okolo chodjcý, když ránu vhlédali, prchali trochu, a hned zase nedbali nic. Někteřj přigdauc podjwali se na raněného chropticýho, a když nohy stáhna dychati přestal, swolagic se, zpjwali sobě okolo něho, gedli, pili, wýskali: někteřj při tom trosstku se přisstlebugjce. Potom se ho chytili, wlékli a wyhodili geg přes ohradu do tmawé té gámy kteráž okolo swěta gest. A wrátiwsse se odtud, hýřili opět, Smrtj žádný newyhýbal, pilně toliko aby na nj nehleděl (ačkoli se o ně otjrala) ssetře. Smrt wssecky bjdně hubjcý.

13 Widěl sem pak že ne wssickni které postřelila, hned se káceli, některé poranila toliko, podhromila, oslepila, ohlussila, neb omráčila. Někteřj se po gegj ráně oduli gako puchýř, ginj vschli gako třjska, ginj se třásli gako osyka ꝛc. tak že wětssj djl lidj poraněných, s hnigjcými a kyssjcými audy, než zdrawých chodilo. Nemocy rozličné.

Pomocý proti tomu daremné shledáwánj.

14 A spatřil sem nemálo běhagjcých a prodáwagjcých na ty rány flastry, masti, tranky. Y kupowali to od nich wssickni, wýskagjce a Smrti trucugjce. Ale ona nedbala nic, házela a kácela předce, y samy ty prodawače. Což mně ljtostiwé bylo diwadlo, hleděti, gak k nesmrtedlnosti připrawený twor tak žalostně, tak nenadále, tak rozličnými smrtmi, hyne. Zwlásstě když sem wyssetřil, že téměř naposkád když se kdo neywjc žiw býti strogj, přátely sobě shledáwá, žiwnost pořádá, domy stawj, penjze shánj, a ginak se sobj a tužj, w tom ssjp Smrti přiletě učinj wssemu konec, a kdo sobě na swětě byt stlal, wlečen býwá z něho, a stroge geho w nic: na něž když nastupuge giný, přihážý se mu totéž; třetjmu, desátému, stému, gednostegně. Wida pak gá tu že té negistoty žiwota žádný sauditi, a k srdcy připustiti nechce, než gakoby nesmrtedelnostj gisti byli, tak sobě wssickni, w hrdle smrti stogjce, počjnagj (nad čjmž diw ljtostj srdce we mně nepuklo) chtěl sem powýssiti hlasu, napomjnati a prosyti, oči aby otewřeli, na Smrt ssjpy nakládagjcý aby hleděli, a gim něgak wyhýbali: wssak rozuměl sem, poněwadž sama Smrt swým neustalým wolánjm, a swým ustawičným na oči gim w dosti hrozné postawě lezenjm, nic zprawiti nemůž, že owssem mé sspatné mluwenj daremnj bude. Řekl sem wssak tisse: Ach žel buď na wěky Bohu, že my bjdnj, smrtedlnj lidé, k nesstěstj swému

mu sq[k] slepj gsme! Odpowěděl mi tlu- močnjk: Mûg milý, bylalizby to maudrost myssljenjm na smrt trápiti se? zwlásst' poněwadž každý wj že gj neznikne, lépe gest nehleděti na ni: než hleděti swého, a dáwati sobě dobrau mysl; když přigde, přigde, w některé hodině odbude se toho, a někdy třeba w okamženj. Protolizby že někdo vmře, ginj weseli býti pře- stali? wssak se gich na mjsto gedno- ho kolik zase narodj. Na to sem řekl: Zálezjlit' w tom maudrost, tedyt' gá to- mu zle rozumjm: a mlčel sem.

15 Necht' tohoto nezatagugi, že když sem tak nesčjslné létagjcých Smrti střel množstwj spatřil, na mysl mi přissto: Kde pak ta smrt těch ssjpů tak mno- ho béře, že se z nich nikdý newystřjlj? Y hledjm, a spatřjm čistě patrně, že ona žádných swých ssjpů neměla, než luk to- liko: ssjpy pak od lidj brala, každý od toho kterého njm trefiti měla. A widěl sem, že lidé ssjpy takowé sami strogili a připrawowali, někteřj ge wssetečně a o- powážliwě y sami gj wstřjc nosýce: tak že ona sotwa co gich zhotowených widě- la, bráti, a do srdce gim wstřelowati po- stačowala. Y zkřikl sem: Giž widjm že prawé gest, Et mortis faber est qvilibet ipse suæ: widjm giž že žá- dný neumjrá, kdoby nestředmostj, nezdrželiwostj, wssetečnostj, aneb naposledy nessetrnostj, hliz, pry-

Nemocý a smrti strûgcowé sami sobě lidé.

ſkýřů, ran, wnitřnjch y zewnitřnjch (nebo to gſau ſſjpawé Smrti) ſám na ſebe nepřipraiwowal. Když pak gá tak pilně na tu Smrt a gegj po lidech ſe ſháněnj hledjm, trhne mnau Mámil, a dj: Co pak nemaudrý mrtwých raděgi hledjš než žiwých? Kdo vmře ten tam: ty ſe žiw býti ſtrog.

Kap. VIII.

Pautnjk prohlédá ſtaw a řád manželů.

Pracné a teſkliwé do toho ſtawu ſe wprawowánj.

Vwedau mne a přiwedau k vlicy, wnjž prawili, že manželé bydlj, a toho rozkoſſného žiwota způſob že mi pěkně vkáže. A ay tu ſtála brána, o njž mi řekl, že ſlowe Snaubenj: před njž byl ſſiroký plac, a na něm záſtupowé lidu obogjho pohlawj, kteřjž procházegjce ſe geden druhému w oči nahlédali: a negen to, ale ohledáwal geden druhému vſſi, noſu, zubů, krků, gazyků, rukau, noh, a giných audů: měřil také geden druhého, gak dlauhý, ſſiroký, tluſtý neb tenký geſt. Tu geden k druhému gednák přiſtupowal, gednák odſtupowal, gednák po předu, gednák po zadu, gednák po prawém, gednák po lewém boku naň ſobě pohlédage, a wſſeho což při něm widěl ohleduge: zwláſſtě

ſſtě pak (toho ſem neywjc widěl) měſſců, wačků, a tobol geden druhému ohledowal, gak dlauhý, gak ſſiroký, gak odutý, gak tuhý neb ſlabý geſt, měře a wáže. Někdy ſobě gich několik na gednu vkazowalo, z toho zaſe žádný: pakli geden druhého odhaněl, wadili ſe, tlaukli, rwali: y wraždy ſem tu ſpatřil. Některý giného odſtrče, hned zaſe od giného odſtrčen byl: některý giné odegena, ſám také prvč běžel. Někdo zaſe nic ſe s examinowánjm nemeſſkage, pochytil co neyblíž mohl: pak ſe za ruce kams do té brány wedli. Takowých gá tu tretů plno wida, ptal ſem ſe, co ti lidé dělagj? Odpowěděl mi tlumočnjk: To gſau kteřjžby do vlice manželſké rádi: ale poněwadž tam ſkrze bránu žádný ſamotně nebýwá puſſtěn, než po páru, muſý ſobě každý towaryſſe wybrati. Pak to wybjránj tu ſe děge, a každý coby přjhodného proň bylo, ſobě hledá: kdo nagde, gde gakž widjš s pobočnjkem ſwým k bráně. A což to wybjránj něgak ſnáze nemůže býti? řekl ſem: gaks to hrubě pracno. Odpowěděl: Ne prácet to, rozkoš. Či newidjš, gak ſobě při tom weſele počjnagj, ſmegj ſe, zpjwagj, wýſkagj? Žádný žiwota způſob nenj weſelegſſj, wěř mi, gako tento. Takž pohledjm, a widjm ſyc některé ſmáti ſe, wýſkati: ale widjm také giné ſklopě hlawu s Kornelem choditi, wrtěti

se, sem y tam potrhowati, zase causati, trápiti se, nespati, negjsti, třesstiti se také. Y djm: Co pak tito? Odpowěděl: Y to gest rozkoš. Nechť gest tedy řekl sem: poďme co se tamto dále dělá.

Weli-kau ne-gistotu gak sed-ne.

2 Takž skrze ty haufy se protlačjc, přigdeme k samé bráně, a ay než se do nj wesslo, widjm zawěssené wáhy gakésy ze dwau kossů udělané, a okolo nich lidi stogjcý. Y wsadili každý ten pár na wáhu na proti sobě do kossů, a djwali se rownáli wáha: kdež několikero bylo gich se sstupowánj a rozstupowánj, wáh potřásánj a ustanowowánj. Takž dlauho se s nimi nawážjc, teprw do brány dál paussteli. Ale nekaždému se gednostegně swezlo. Nebo někteřj propadnauc skrze koš, skrápali smjch, a museli se s hanbau zbjrati a odtud kliditi, gimž gesstě k tomu kuklu gakaus, či pytel, na ussi cpali, a kratochwjl z nich měli. Na to gá se djwage, ptal sem se, co se pak to dělá? Odpowěděl mi: Zasnaubenj, když na gisto býti má. Ukáželi wáha, žeby rowné za podobné stálo, paussťegj ge k tomu stawu, gakž widjš: pakli ginak, rozcházý se. Y co se tu za rownost sstřj? řekl sem. Wssak gá widjm, že některé wěkem, stawem, a ginak sobě wsseligak podobné wáha ukazuge, a oni předce gednoho skrze koš paussťegj: giné zase přewelmi nerowné kmetě s mladicý, ginocha s babau, sázegj, geden stogj zhůru, druhý dolů, a předce prawj že můž býti: gak pak to? Odpowěděl: Ne wssecko ty widjš. Prawdať gest, některýby kmet neb babka za sunt

kaudele newwážil: ale když při sobě bud mastný pytljk má, neb klobauček, před kterýmž se ginj klobaučkowé smykagj, aneb podobného něco (nebo takowé wěcy wssecky také na wáhu gdau) tjm gest, že se to ne podlé twého saudu wyrážj.

3 Wegdauc my za těmi kteréž do brány paussteli, wzřjm mezy branami kowáře gakésy, ani každý ten pár lidj do hrozných paut spjnagj, a spiaté teprw dál paussťěgj. Při kterémž gich zakowáwánj mnoho lidu bylo, naschwál (gakž prawili) k tomu sezwaných, aby swědkowé byli: kteřjž gim hráli, zpjwali, a dobré mysli býti weleli. Gá pak hledě pilně spatřil sem, že ta pauta ne gako na giných wězněch zámkem zamykali, ale hned ge skowali, swařili, zaletowali: tak aby dokud gegich na swětě žiwota ani se rozpjti, ani roztrhnauti nemohli. Čehož sem se wlekl a, O ukrutněgssjhož wězenj! řekl, do něhož kdo se gednau dostane, na wěky k wyswobozenj naděge nemá. Odpowěděl tlumočnjk: Owssem žeť gest toto swázek ze wssech lidských swazků neytužssj: ale nenj se ho proč báti. Nebo sladkost toho stawu ráda to gho podniká: spatřjš to sám, gak to milý žiwot gest. Podmež tedy mezy ně, ať spatřjm, řekl sem.

Nepromënitedlnost mezy tjm, gakkoli sedne.

4 Wegdeme tedy do ulice: ay množstwj spatřených lidj, wsse po páru, než mnoho gakž mi se zdálo, welmi nerowné spřeže, hrubých s malými, pěkných s mrzkými, mla-

Sspatnau rozkoš, y když

se neylépe zdařj. dých s starými, rc. A hledě gá pilně, co pak dělagj, a w čemby takowá ta toho stawu sladkost záležela, widjm ani na sebe hledj, s sebau mluwj, někdy geden druhého pohladj, někdy y poljbj. To hle widjš, dj mi tlumočnjk: když se zdařj manželstwj, gak čistá wěc gest! Tedy když se neylép zdařj, djm gá, to summa wssého? Owssem, řekl on. A gá zase: dostik to málo rozkosse, kteráž stogjli za ta pauta, gá newjm.

Bjda a lopotowánj wssechněch weſměs manželů. 5 Hledjm sobě mezy tjm na ně dále, a widjm gak mnoho wobojý práce a kwaltowánj měli. Měli zagisté na wětssjm djle pátéře plodu okolo sebe, uzdami k sobě zpřipjnaných, kteřjž gim křičeli, wřesstěli, smradili, nejsswařili, stonali a mřeli: ať mlčjm s gakými bolestmi, pláčem a nebezpečenstwjm wlastnjho žiwota, na swět gich dostáwali. Odrostliloli které, byla s nim dwoge práce: gedna, uzdau ge při sobě zdrjowati; druhá, ostrohau po sobě hnáti; an často ani uzdy ani ostrohy netrpjc, diwného pachtowánj natropili, až do unawenj a do pláče rodičům. Pakli ge po wůli paussttěli, aneb se gjm zodtrhowali, y hanba y smrt rodičům odtud pocházela. Což gá tu y tam znamenage napomjnati sem některých počal, gak rodičů tak djtek, onyno od oslowského djtek milowánj a gim folkowánj wystřjhage; těchto k ctnostem něgakým napomjnage. Ale sem málo prospěl, kromě že na mne sskaredě

wzhlé-

wzhlédáno, vsstipkami házýno, a někteřj y zabiti mne hrozyli. Y blažil sem neplodné, některé tu wida: ale oni tesknili; a že bez potěssenj gsau, sobě stýskali: takž sem wyrozuměl, že y mjti y nemjti plodu w manželstwj, bjda gest. K tomu, každý ten pár lidj téměř, pro poslaužení sobě a swým cyzý při sobě a okolo sebe měl, gichž často wjc než sebe a swých ssetřiti, a mezy tjm dosti s nimi nepohodlj pocýtiti musel. Nadto, bylo tu gako y w onom rynku mnoho zawazadel a vstrkadel, dřjwj, kamenj, gam: zawadilli geden, potkl se, padl, ranil, druhý od něho nemoha, s nim rowně osrkowati, plakati, a bolesti nésti pomáhati, musel: tak že sem to poznal, že každý w stawu tomto mjsto gedné péče, starosti, nebezpečenstwj tolikernásobnj péči, starost, nebezpečenstwj má, s kolika spiatý chodj. Y zneljbil mi se staw ten.

Hrozná tragedye w nepodařeném manželstwj.

6 Dwssem pak když sem na některé w tom hausu pohleděl, tragedyi sem spatřil. Byli zagisté negedni spiatj negednostegné wůle, geden chtěl tak, a druhý onak: geden sem, druhý tam: pak se nesnadnili, wadili, hryzli. Tento žalowal mimo gdaucým to, onen ono: toz když nebyl kdoby rozhodl, wpěřili se do sebe sami, pěskowali se a knytlowali sskaredě: smjřilli ge kdo, po chwjli byli w sobě zas. Někteřj se dosti dlauho slowy táhali, hakli či tihe: a když se každému kam vpřel chtělo, tožť se geden mocý na swau stranu wrhl, druhý také na

swau: pak byla táhanice a diwadlo, kdo koho přetáhne. Někudy wjtězyl muž; a žena ač se země, trávy, a čeho mohla chytala, wssak za nim tažena byla předce: někudy pak muž za ženau, čemuž se ginj smáli: ale mně je to politowánj wěc hodněgssj, nežli smjchu, zdála. Zwlásst když sem widěl, gak někteřj w tom trápenj slzeli, wzdychali, k nebi ruce zpjnali, žeby se zlatem a střjbrem z té wazby wykaupili, se ohlassugjce. Y řekl sem k tlumočnjku swému: A což pak gim pomoženo býti nemůže? Nemohauliž rozwázáni a od sebe propusstěni býti, kteřjž tak srownáwati se nemohau? Nemůž to býti, řekl on: dokud žiwi tak býti musegj. Ach vkrutněgssjž této wazby a poroby, řekl sem, wssak to nad smrt horssj. A on zase: A proč se takowj lépe nerozmyslili prwé? nežhod na ně.

Dobrowolně otroctwj.

7 Wtom pohledjm, a ay smrt sspjpy swými některé zprorážj a zporážj, a pauta hned se každému rozsmekla. Y přál sem gim toho: mysle že sobě toho y oni přegj, a z toho wyswobozenj srdečně se radowati budau. Ale ay on každý téměř w pláč a kwjlenj, gakéhož sem ginde w swětě sotwá slyssel, se wydáwali, rukama lomjc a přjhody swé taužjc. O těchk kteréž sem prwé pokogné spolu spatřil, rozuměl sem že gich oprawdu gednoho po druhém teskno: o druhých pak myslil sem,

tak

tak ſe to oni pro lidi ſtawěgj: než budauť ſe vměti káti, ſljbilbych, a ginym gak ſe paut wyſtřjhati raditi. A oni pak než gá zwjm, protrauc ſobě oči, před bránu zas běželi, a w pautech znowu ſe wraceli. Y řekl ſem s hněwem: ó potwornjcy, negſte politowánj hodnj! a k ſwému wůdcy, podme odſud: gá w tomto ſtawu wjce marnoſti než čeho widjm.

8 Mezy tjm (ať přjhod ſwých nezatagugi) když ſe k bráně rozchodu wracýme, a gá předce po ſwětě ſpekulowati vmyſl mám, tožť wůdcowé mogi, gak Wſſudybud tak Mámil, tuze mne namlauwati začnau, abych toho ſtawu ſám také zkuſyl, že lépe co geſt porozumjm: gá že ſem mladý, že mne přjkladowé ſtraſſj, že ſem wſſeho geſſtě neprohlédl, ꝛc. Ale nic: přelaudili oni mne, že ſem ſe gako z žertu na wáhu, a odtud do paut doſtal, a tudjž ſám čtwrtý ſpiatý chodil: giných pak (prawilť že k ſlužbě, a pro počeſtnoſt) páteř mi přidali, že ſem ge ſotwa za ſebau wláčeti mohl, dychtě a chroptě. Wtom nenadále gakýs vdeřj wicher s blýſkánjm, hřjmánjm, a krupobitjm ſtraſſliwým: y rozprchá mi ſe wſſecko to prýč, kromě s připjnaných mých, s nimiž gá také w kaut běže, tok ſſjpowé ſmrti zporážegj mi wſſech mých tré: že ſem žaloſtně oſamège, a hrůzau zmámený gſa, co dělati newěděl. Wůdcowé mogi, abych ſobě toho na ten čas wážil, že mi ſnáze vtjkati

Pautnjk ſe také do paut doſtal.

bude. A gá: Proč ste mi pak prwé radili? Oni, že času k wadènj se nenj, abych whýbal. Takž sem pospjssil.

Saud geho o tom stawu. 9 Ale zniknа toho, nic předce newjm co wlastně o tom stawu powědjti: wjceli potěssenj w něm když se zdařj (gakož se domnjwám že mně tak bylo sedlo) čili žalosti wjce, z přerozličných přjčin. To pamatugi toliko, že y bez něho y w něm teskno býwá: a y když se neylép zdařj, sladké s hořkým se mjsý.

Kap. IX.

Pautnjk prohlédá staw řemeslnjků.

Co tu widěl weřegně. TAkž gdauce, dostaneme se do vlice kde se žiwnosti prowodj, kteráž zase na mnoho menssjch vliček a pláckû rozdělená byla, a wssudy rozličných sýnj, djlnj, wýhnj, werssitatů, krámů, baud, s přerozličným potwornjm nádobjm plno: okolo nichž se diwné lidé zatáčeli, wsse s třjskánjm, bauchánjm, wrzánjm, sstřjpánjm, hwjzdánjm, pjskánjm, saukánjm, haukánjm, chřestánjm, a ssaustánjm rozmanitým. Widěl sem tu gak se někteřj w zemi hrabali a kutali: buď po wrchu gi pácagjce, aneb se skrze wnitřnosti gegj gako krtice pro-

ry,

rýwagjce. Ginj se máchali w wodě, na řekách y na moři: ginj párali w ohni; ginj zewlowali do powětřj; ginj zápasyli s zwěřj; ginj s dřjwjm a kamenjm; ginj ledacos sem a tam přenássseli a přewáželi. Y dj mi tlumočnjk: Hle gak to bystré a weselé práce! medle coť se tu neylép ljbj! Gá řekl: Může býti že tu weselosti gest něco: gá wssak mnoho při tom natáhánj widjm, mnoho stonánj slyssjm. Ne wssecko gest těžké, řekl: nahlédněme bljž do těch některých wěcý. Y wodili mne skrze nž pořád, a prohljdal sem wssecko: a chytal se také po mjstech trho y giného, pro zkussenau: ale wsseho wypisowati na tomto mjstě ani nemohu, ani nechcy. Než co sem tu weřegně wyssetřil, toho nezatagjm:

Předně, spatřil sem že wssickni ti lidsstj obchodowé gen práce gsau a kwaltowánj, a každý něgaké swé nepohodlj a nebezpečenstwj má. Widěl sem tu zagisté, že kteřj zacházeli s ohněm, byli gako mauřenjnowé osmahlj a očadlj, gimž břinkot kladiw wždycky w ussjch wzněl, a půl sluchu zaměstknáwal, záře ohně wždycky se gim w očjch blysstěla, a kůže s připálenjm tytýmž se poklámala. Kteřj obchod wedli w zemi s temnostmi a hrůzami bylo towarysstwj gegich: a ne gednau se přihodilo že se zasuli. Kteřj w wodách pracowali, mokli co dach, drkotali zymau co osyka, wnitřnosti gim sychowěly, a nemalý gich djl hlubinám za podjl se dostáwal. Kteřj se s dřjwjm, kamenjm, a ginými hmotnost⸗

Wssickni obchodowé gsau kwaltowánj nebezpečná.

mi zaneprazdňowali, plnj byli mozolů, stonánj a vstánj. Widěl gsem zagisté gak někteřj oslowské práce měli, s nimiž se až do potu, a do vstánj, a do vpadu, a do vrazu, a do přetrženj, natáhali a namáhali: gessto tjm swým bjdným pachtowánjm chleba sotwa obhágiti mohli. Widělk sem giné, takk gest, že se lehčegi, a zysstněgi žiwili: ale zase, čjm méně kwaltowánj, tjm wjc nepravwosti a fortelů tu bylo.

Kwaltowánj vstawičná. Druhé, widěl sem, že wssecka práce člowěka gest pro vsta geho. Nebo co kdo vhnal, wsse to sobě a swým do vst wecpal: řjdké wymjnjc, kteřjž vstům vtrhagjce, do pytljků kladli. Ale ti widěl sem opět, že aneb děrawj byli, co se nasypalo prssjelo zas, a girj zbjrali; aneb někdo přigda vtrhl mu geg; aneb sám někde zawadě geg sobě odčesl, neb protrhl; neb wždy ginau nějakau přjhodau zmrhal. Tak že sem to patrně widěl, že se těmi lidskými zaměstknánjmi gen woda přeljwá: dobýwagj se penjze, a odbýwagj zas: s tjm toliko rozdjlem, že snáze odcházegj než přicházegj, buď že se skrz vsta aneb skrz truhly přeháněgj. Protož sem také wjce wssudy nuzných než možných spatřil.

Kwaltowánj těžká. Třetj, spatřil sem, že každá ta práce celého člowěka wyhledáwá. Ohlédalli se kdo, a drobet wáhawě sobě počjnal, hned zůstáwal w zadu, hned mu wssecko z rukau lezlo, a než zwěděl, na korábu se octl.

Čtwrté, wſſudy ſem mnoho neſnadnoſti znamenal. Než ſe kdo do obchodu wprawil, dobrý djl žiwota mu minul: a wprawě ſe, nedalli welmi bedliwého na ſebe pozoru, hned mu zaſe wſſecko zpět ſſlo: nýbrž y při neybedliwěgſſjch ſem ſhledl, že ſe tak čaſto ſe ſſkodau, gako s zyſkem, potkáwali. Kwaltowánj neſnadná.

Páté, widěl ſem wſſudy (zwláſſť mezy obchodem podobným) plno záwiſti a nepřjzně. Nawalowalli ſe komu wjc práce, aneb že ſe od něho wjc noſylo, ſauſedé hned ſſkaredě hleděli, zuby ſſkřipěli, a mohlili gak, gemu to zkazyli: odkudž různice, newole, hřeſſenj pocházelo: a někteřj z netrpěliwoſti nádobj od ſebe házegjc, w zahálku a dobrowolné korábnictwj, giným nawzdoru, ſe dáwali. Kwaltowánj záwiſt rozněcugjcý.

Sſeſté, ſhlédl ſem mnoho wſſudy falſſe a ſſalby. Co kdo dělal, zwláſſť ginému, wſſe na odbyt, ledabylo, dělal: prácy ſwau mezy tjm, gak neywýš mohl, welebě a nadſazuge. Kwaltowánj hřjſſná.

Sedmé, nalezl ſem tu mnoho zbytečných marnoſtj: nýbrž wětſſj djl těch zaměſtknánj, že negſau než ſama pauhá marnoſt, a newžitečné bláznowſtwj, poznal ſem giſtotně. Poněwadž zagiſté lidſké tělo ſkrownickým a proſtickým gjdlem a pitjm ſe přechowati; ſkrownickým a proſtickým rauchem přiodjti; ſkrownickým a proſtickým ſtaweničkem přichrániti dá: patrné geſt, že malické a ſkrownické o ně péče a práce potře- Kwaltowánj marná y zbytečná.

třebj, tak gakž za starodáwna býwalo. Toho pak tuto shledal sem že swět saudíti neb neumj, neb nechce; poněwadž k wyprázdňowánj a naljwánj břicha tak mnoho a tak neobyčegných wěcý užjwati zwykli, že k shledáwánj gich weliký lidu djl po zemi y po moři kwaltowati se, a sýlu y žiwot w ssanc sázeti musý: na kterýchž přestrogowánj opět obzwlásstnj mistři býti musegj. Podobně se s shledáwánjm k ssatstwu a stawenj rozličných materyj, a s dáwánjm gim rozmanitých potworných křtaltů, nemalý lidu djl zaneprazdňuge: což wsse zbytečné a marné, často y hřjssné gest. Tak podobně řemeslnjky sem spatřil, gegichž wssecko uměnj a práce gest, dětinské titěrky, aneb také giné hřičky k strogenj kratochwilj a mařenj času, dělati. Giné nadto, gegichž práce byla, nástroge ukrutnosti, meče, tulichy, čekany, ručnice 2c. wsse na lidi, strogiti a množiti. Gakýchž wssech žiwnostj s gakým lidé swědomjm, a s gak potěssenau myslj hleděti mohau, gá newjm. Než to wjm, kdyby se z těch gegich prácý co nepotřebného, zbytečného, a hřjssného w nich gest, wynjti a odmjsyti mělo, žeby wětssj djl lidských obchodů klesnauti musel. Protož, pro tuto, y wýš připomenuté přjčiny, nic sobě tu oblj biti nechtěla mysl má.

Kwaltowánj howadům wjce než lidem

8 Zwlásstě pak, naposledy když sem widěl, že se tu gen tělem a tělu pracuge: gesstoby člowěk předněgssj wěc w sobě mage, dussi, tu

neypředněgi w práce zawoditi, té připa- zyſků neypředněgi hledati měl. dagjcý.

9 Gednu wěc že gména připomenauti ſe widj, gak mi ſe mezy formany po ze- mi, a mezy plawcy na moři wedlo. Když ſem tak, dilny řemeſlnjků přehlédage, teſk- nil, řekl Mámilowi Wſſudybud: Widjm gá že ge toto coſy neposedawého, rtuť wždycky ſe mektati chtjcý: pro- tož mu žádné gedno mjſto neiwonj, k němužby ſe přiwázati dáti chtěl. Wkažme mu proſtrannĕgſſj, kupec- ſký, kdež wždycky ſem tam přes ſwět ſe přenáſſeti a gako ptáku létati, wol- no. Negſem proti tomu, řekl ſem, y toho zkuſyti. Sſli ſme tedy.

10 A hned wzřjm hauf lidj ſem tam ſe wrtjcých, a wſſeligaké wěcy, až y třjſky, prſt, hnůg, ſhledáwagjcých, zbjragjcých, zdwjhagjcých, a do břemen fasugjcých. Ptám ſe co to? Oni, že přes ſwět ſt ogj. Gá: a proč ne bez těch tjhot? lehčegiby geli. Oni: blaud gſy ty. Gakž- by geli? to gegich křjdla. Křjdla? řku gá. Křjdla arcy. Nebo to gim dá- wá y wjnyſl, y dobrau při tom myſl, y pas, a glejt, wſſudy. Či mnjš že ſe darmo po ſwětě taulati wol- no? z toho oni muſegj wyžiwenj, přjzeň, y wſſecko bráti. Hledjm tedy: a ay oni, co kdo neywjc břemen těch ſhle- dati mohl nawázjc na ſſráky gakés s podělanými koly wáleli, a ſſraubowali: pak ſpřipjnagjc k nim howada, tak ſe ſe

Kwal- towánj for- manſké- ho ži- wota.

wſſjm

wſſjm tjm přes wrchy, hory, doly, zmoly ſſtro-towali a pachtowali, že to znamenitě we-ſelý žiwot, ſobě libugjce. Gakož ſe y mně z prwopočátku zdálo. Ale gakž ſem ge tu y tam w blátě wáznauti, káleti ſe a máchati, natáhati a namáhati, též od deſſtů, ſnihů, ſlot, metelic, zym, hork, rozličná nepohodlj ſnáſſeti, widěl: gako y na paſých wſſudy na ně čjhati, wſſecko gim přetřáſati, wačky wyprazdňowati (an nic k zniknutj toho hněw, trhánj a ſapánj, nepomáhal): tolikéž laupežnau po ſylnicých zběř autoky na ně činiti, a duſſi gegich wždycky na ſſancých ſtáti, ſem ſpatřil, zodnechtělo mi ſe toho.

Pla-weckého ži-wota nepo-hodlj.

11 Prawili tedy, že giný geſt po-hodlněgſſj po ſwětě létánj způſob, plawbami: tu že ſe člowěk neztřáſe, nezkálj, newwázne, ale od gednoho krage ſwěta k druhému ſebau ſtřjle-ti můž, wſſudy nowého, newjdané-ho a neſlýchaného něco, nalézage. Y wedli mne k kragům země, kdež ſme před ſebau nic newiděli, než nebe a wodu.

Wy-pſánj lodj.

12 Tu mi do gakés chalaupky wſtaupiti kázali, z prken zhlobené. A ta neſtála na zemi, aniž byla po-dezděná, neb podwalami gakými, ſlaupy a podporami, vtwrzená: ale ſtála na wodě, a wiklala ſe ſem tam, takže y wſtaupiti do nj s rozmyſlem bylo. Wſſak když ginj tam ſſli, ſſel ſem, abych ſe neſmělým nezdál, y gá: nebo prawili, že to náš wůz.

Wy-

Myſle pak gá, že giž pogedem, aneb, gakž prawili, poletjme: ant my tu den, druhý, třetj, deſátý, ſtogjme. Y co pak to, djm gá? wſſak ſte prawili že ſebau ſtřjleti budeme od gednoho krage ſwěta k druhému, a my nemůžeme z mjſta nikam. Oni, že až nám tahauni přigdau: a wyprawugj mi, že oni tahauny magj, kterýmž ani hoſpody, ani maſſtale, ani obroku, ani oſtruhy a biče, netřeba, než gen zapřáhnauti a geti: gen abych počkal, že vhlédám. A vkazugj mi mezy tjm, opratě, prowazy, ſſle, wáhy, brdce, oge, náprawy, rozwory, klanice a ſochory rozličné; wſſe ginak než při formanſkém faſuňku. Byl zagiſté toto wůz ležatý, hřbetem znak, ogem (ze dwau neydelſſjch gedlj vdělaným) zhůru do powětřj ſtrmjcý: od gehož ſſpice prowazowé ſe rozbjhali k bitům wůkol s mřežowánjm a žebrowánjm rozličným. Náprawa toho wozu byla w zadu, v njž ſedě gediný člowěk chlubil ſe že wſſecku tu bohopuſtu obrátj kam chce.

13 Wtom zawane wjtr. Nuž chaſa náſſe zhůru, běhati, ſkákati, křičeti, wýſkati, začnau: geden ſe chytá toho, giný giného: někteřj po těch prowazých zhůru y dolů, co wewerky, ſebau házegj, bidla ſpauſſtěgj, rohože gakéſy ſwinuté rozpauſſtěgj, a co wjc toho. Gá, co pak to? oni, že zapřáhagj. Y hledjm, a ay ty rohože ſe nám wydmau, gako ſtodoly (oni prawili že to náſſe křjdla) a wſſecko Wypſánj plawby.

to

to počne nad námi fičeti, a pod námi se woda střihati a střjkati: a než gá zwjm, ant se nám břeh, y země, y wssecko, z očj stratj. Gá, kam sme se pak děli? Co to bude? Oni, že letjme. Ynu tedy, leťmež we gméno Božj, řekl sem: djwám se, gak to s námi prudce gde, ne bez ljbosti syc, wssak také ne bez strachu. Nebo wysselli sem wen, djwati se, záwrat mne podgjmal: wlezlli sem na dno, strach od ssustjcý násylně okolo stěn wody, obstupowal mne. A tu mi na mysl gjti počalo, nenjli to předce těžká opowážliwost, tak wzteklým žiwlům, wodě a wětru, žiwot swůg swěřiti? a tak zwmyslně smrti w hrdlo lézti, od njž tu nic dále negsme než na dwa prsty; gak totiž tlusté gest prkno to, mezy mnau a strasslíwau propastj. Wssak vmjniw strachu na sobě nedati znáti, mlčel sem.

Nechutenstwj na moři.

14 Wtom mne puch gakýsy sprowý zarážeti počne, a mozk y wssecky wnitřnosti mi progma powalj mne. Tu gá se (gako y ginj způsobu tomu nepřiwyklj) wáljm, řičjm, rady sobě newjm, wssecko se we mně rozplýwá, a ze mne řegé: že se neginak zdálo, než že gak hlemeyžď na sluncy, tak my tu na té wodě, se rozplyneme. Tu načjkati na sebe y wůdce swé počnu, neswěře, aby žiwu zůstati možné bylo: ale od nich wssech mjsto politowánj smjch sem měl. Wěděli zagisté zkussenjm (čehož sem gá newěděl) že ten způsob nebu-

de leč některý den trwati: gakož tak by-lo, a sýla má pomalu se wracela zase, a poznal sem, že wzteklé to moře toliko mne tak přiwjtalo.

15 Ale což? těžssj oněch wěcy hned přisslo. Opustil nás wjtr, křjdla nám ochljpěla, my stanuli, na wlas nikam nemohauce. Gá opět se wrassiti, co to bude, zanessenj sme tu do těch pustin mořských, ach wygdemeliž zase? ach vhlédámeliž gesstě zemi žiwich? O matko milá země, země matko milá, kde gsy? Wodu rybám, tebe nám, dal stwořitel Bůh. Ryby se bydlisstě swého, ach rozssaffně, držj: my pak nesmyslnj swé opausstjme. Nepřispěgelik nám nebe na pomoc, giž tě nám w smutné té propasti zahynauti. Takowými kormutliwými myssleními trápiti se nepřestal duch můg: až ted plawcy křičeti začnau, gá wyběhna, co to? oni, že wjtr gde. Vhledjm, a newidjm nic: oni předce rozpjnagj. Y přigde, pochytj nás, a nese zas. Což wssechněm přineslo radost: ale kteráž nám hned zhořkla. Utisse-nj na moři.

16 Rozmáhalo se zagisté to wánj tak násylně, že negen námi, ale y těmi pod náini hlubinami, zmjtáno bylo, až hrůza k srdcy ssla. Nebo moře wlnami takowými odewssad se wálelo, že sme gako po wysokých horách, a hlubokých vdoljch, gednak zhůru gednak dolů, chodili. Někdy námi z Bauře mořská.

hů-

hůru střelilo, že sme sobě měsýce do-
sáhnauti mocy zdáli: z toho zase
zstupowali sme gako do propasti.
Tu se zdálo že nás proti nám gdau-
cý, neb pobočnj, wlna přikwáčj,
a hned na mjstě potopj: ona pak
podnesla wždycky, toliko že nás ten
prkenný koráb sem tam odrážjn, a
od gedné wlny druhé podáwán gsa,
gednak na ten gednak na druhý bok
dopadal, gednak předkem kolmo z
hůru, gednak dolů, strměl. Od-
kudž negen wodau wždycky na nás
a přes nás do powětřj střjkáno, ale
my ani státi ani ležeti nemohauc, z
boku na bok sme přemjtáni, gednak
na nohy gednak na hlawu staweni.
Z čehož záwrat, a wsseho wssudy s
námi se podwracenj, pocházelo. Což
když dnem nocý trwalo, každému
sauditi snadno gakých se tu hrůz a
strachů pocýtiti musylo. Y myslil sem
sobě: Ach titok lidé, mimo wssecky co gich
swět má pobožnými býti přjčinu magj,
po tu hodinu žiwotem swým gisti negsau-
ce. A ohlédage se po nich, gak nábožnj
gsau, widjm že gednostegně předce, gako
w krčmě, žerau, pigj, hragj, chechtagj
se, oplzle mluwj, zlořečj, a wsselikau
prostopassnost prowodj. Nad čjmž se zko-
rmautě, napomjnati gich počnu, y pro-
syti, aby kde gsme pamatowali, a tako-
wých wěcy přestanauce k Bohu wolali.

Než

Než co platno? gedni mne wysmáli, druzý na mne sukali, třetj opřáhalj, čtwrtj wyhoditi strogili. Mámil můg, abych mlčel, a hostem se w cyzým domě býti pamatowal, kdež hluchým a slepým býti neylépe gest. Ach nemožné gest, djm gá, aby ta wěc na dobré wyssla s těmi obyčegi. Tu oni opět w smjchy. Gá nezbednost takau wida, mlčeti sem musyl, prasku wssak nějakého při nich se boge.

17 Wtom se bauře ssylj, a proti nám wichr strasslivý strhne. Tu se teprw moře wlnami až k nebi kauřiti začne, tu nás sobě wlny gako miče podáwagj, tu se hlubiny odwjragj, a nás gednak sehltiti pohrožugj, gednak zhůru zase wymjtagj: tu nás wjtr w kolo bere, a gednák sem gednák tam námi házý, až prasstělo wssecko, gakoby se na statisýce kusů roztřjsstiti mělo. Tu gá zmrtwěl wssecek, nic giž před sebau newida než zahynutj. Onino násylj giž odolati nemohauc, a na skály neb mělčiny wehnánj se bogjc, křjdla strhowali, a háky gakésy weliké železné, na přetlustých prowazých, wyhazowali: tak se na mjstě zdržeti ažby bauře pominula, traussagjc. Ale nadarmo. Někteřj zagisté z oněch po prowazých lezaucých prudkostj wětru gako hausenky zházýni, a do moře wmetáni: těmto týmž násyljm kotwy se zotrhowaly a w hlubinách ztonuly. A tu teprw lodj násse s námi giž bezewssj obrany, Lodj potopenj.

ny, gako na praudě řeky třjsstka, zmjtati se počala. Obrům pak oněm železnými swéwolným teprw také srdce se tratilo: bledli, trnuli, co sobě počjti newěděli, na Boha teprw zpomjnali, k modlitbám napomjnali, y sami ruce zpjnali. Tu lodj s námi gednak na dně moře wsedati, gednak o skryté pod wodau skálj se bjti, a skrze to padati a pukati, začne. Tu se woda rozsstjpeninami těmi k nám lege: kterauž ač wylévwati čjm a gak kdo pro starost pro mladost mohl poraučjno, platno wssak nic nebylo, tlačila se násylým k nám, a nás w sebe. Tu pláč, křik, vpěnj nesmjrné, žádný nic před očima newiděl než vkrutnau smrt. A wssak že žiwot milý chytal se čeho kdo mohl, tabulj, desek, holj, zdaby se tjm od potopenj vbrániti, a snad někam wždy wyplauti mohl. Až y gá když se naposledy lodj rozsmekla, a wssecko potonulo, čehosy se chytě, wyssel sem s nemnohými na břeh gakýsy; giné sehltila wssecky strasslíwá ta propast. Kdež od zděssenj a hrůzy sotwa se probraw, swým wůdcům domlauwati začnu že mne w to vwedli. Oni, že to nesskodj mi: když sme gen wybředli, abych byl mysli dobré. Wěru mysli dobré: do swé negdelssj smrti na nic podobného nawésti se nedám.

18 Hledě pak, widim že ti semnau wychwáceni zase tam běžj, a znowu do korábů sedagj. Y gdětež na wssecko nesstěstj, řekl sem, opowážliwj lidé:

ani

ani se wjc djwati na to nechcy. Tlumočnjk můg: Někaždý gest tak rozmazaný, dj: pěknáť gest milý brachu statek a zbožj! pro nahnánj geho musýsse člowěk y žiwota odwážiti. Na to gá: Co gsem howado, abych pro tělo toliko, a tělu naháněge žiwot w ssanc sázel. Ba wssak toho ani howado nečinj, člowěk owssem, předněgssj wěc w sobě mage, dussi, téby zysků a rozkossj hledati měl.

Kap. X.

Pautnjk staw včených prohlédá: neyprw weřegně.

Y Řekl ke mně wůdce můg: Giž gá mysli twé rozumjm, kam tě táhne: mezy včené s tebau, mezy včené, to pro tebe wnada, to lehčegssj, to pokogněgssj, to mysli vžitečněgssj žiwot. Ba tomuť gest tak, dj Tlumočnjk. Nebo co rozkossněgssjho býti může, gako aby člowěk nechage a nedbage hmotného toho těla kwaltowánj, s samým wsseligakých vsslechtilých wěcý zpytowánjm zacházel? Toť w prawdě gest, což smrtedlné lidi nesmrtedlnému Bohu podobné, a téměř rowné činj, aby gako wssewědaucý byli, co na nebi, na zemi, w propastech gest,

neb bylo, neb bude, wssecko stjhagjce, wssecko znagjce; ač ne wssechněm w gednostegné dokonalosti, prawdak gest, toho se dostáwá. Wedtež mne tam, proč messkáte, řekl sem.

Tuhý napřed exámen.

2 Y přigdeme k bráně kterauž mi Disciplinàm gmenowali: a ta byla dlauhá, vzká, a tmawá, plná zbrognych strážných, kterýmž se každý kdo do vlice včených chtěl, opowědjti, a průwodu žádati musel. Y widěl sem že hauffowé lidu, zwlásstě mladého přicházeli, a byli hned na rozličné trpké exámeny bráni. Neyprwněgssj exámen při každém byl, gaký měssec, gaký zadek, gakau hlawu, gaký mozek (což z wozhera saudili) a gakau kůži přinássj. Byla-li hlawa ocelitwá, a mozek w nj ze rtuti, zadek olowěnný, kůže železná a měssec zlatý, chwálili, a hned ochotně dále wedli: nemělli kdo toho paterého, aneb mu kázali zpět, aneb sspatně tussjc, tak na zdařbůh přigjmali. Y řekl sem, diwě se: Co pak gim tu na tom paterém kowu záležj, že se tak pilně na to wsse dobýwagj? Na mnoho, dj Tlumočnjk. Nemáli kdo ocelitwé hlawy, rozpukne se mu: nemáli w nj tekutého mozku, nebude z něho mjti zrcadla: nemáli plechowé kůže, newytrpj formacy: nemáli olowěnného sedadla, newysedj nic, roztrausý wssecko: a bez zlatého měssce, kdeby nabral času, kde

mi-

miſtrů, žiwých y mrtwých? Či mnjš že tak weliké wěcy darmo přicházeti mohau? Y porozuměl ſem kam ſe to ſměřuge, že ſe k tomu ſtawu, zdrawj, wtip, vſtawičnoſt, trpnoſt, a náklad, přináſſeti muſegj: a řekl ſem, takť ſe tedy oprawdu řjcy můž, Non cuivis contingit adire Corinthum. Nekaždému ſe dřewu doſtane býti ſladrem.

Neſnadné a boloſtné k nim wcházenj. Memoria artificialis.

3 Y wegdeme dále do brány, a widjm, an každý ten ſtrážný, gednoho neb wjce gich na práci wezma, a s nim ſe weda, do vſſj mu cos dmýchá, oči protjrá, nos a chřjpě wyparuge, gazyk wytahuge a obkraguge, ruce a prſty ſkládá a rozkládá, a newjm co wjc nedělá. Někteřj ſe y hlaw prowrtowati, a cos nalewati pokauſſeli. Načjmž Tlumočnjk zděſſeného mne wida, nediw ſe, řekl: Včenj ruce, gazyk, oči, vſſi, mozek, a wſſecky wnitřnj y zewnitřnj ſmyſly ginakſſj než hlaupý lidu obor mjti muſegj: protož ſe tu přeformowáwagj, a to bez práce a odpornoſti býti nemůž. W tom pohledjm a ſpatřjm gak nebozý mnoho od toho přeformowánj dáwati muſeli. Ne o měſſcy, než o kůži, gjž muſeli naſtawowati, prawjm. Tytýž zagiſté pěſt, raſige, ferule, metla, na ljcy, na lebu, na hřbetě, pod ſedadly, ſe octla, až krwawau cedili, a téměř napořád prauhů, ſſrámů, modřin, mozolů, plnj byli. Což někteřj widauc, dřjw než ſe gim dali, gen do brány nahlédnauc, cauſali:

ginj formowatelům těm z rukau se wy-
drauc, zwtjkali tolikéž. Menssj gich po-
čet dotrwal, až na prostranno pusstěnj:
až y gá také, do toho stawu chut mage,
formacy tu sem, ač ne bez nesnadnostj
a trpkostj, wystál.

Heslo každému včenému dané.

4 Z brány když wycházýme, widjm že
každému tomu ponabraussenému cedch
dáwagj, po němžby že mezy včence při-
náležj, poznán býti mohl, kalamář za
pás, za vcho péro, a do ruky práz-
dnau knihu, k shledáwánj vměnj:
y dostal sem toho také. Tu pak dj mi
Wssezwěd: Nu giž tu máme čtwero
rozcestj, do filozoffie, medycýny,
Juris prudentiæ, a theologie: kam
neydřjw chceme? Gak saudjš, řekl sem.
On zase: dogděme neyprw na plac kdež
se wssickni scházegj, aby se na ně zespol-
ka podjwal: potom Auditoria po různu
procházeti budeme.

Y mezy včenými nedostatky.

5 Y owede mne na něgaký rynk, a ay
tu oblakowé sstudentů, mistrů, doktorů,
kněžj, mládenců y ssediwců! Z nichž ně-
kteřj po hromadách se drželi, spolu roz-
mlauwagjc a dysputugjc: ginj se do kau-
tů tiskli, ginym z očj. Někteřj (což sem
dobře wyssetřil, ale sem gim toho tam
mluwiti nesměl) měli oči, a neměli
gazyka; ginj měli gazyk, a neměli
očj, někteřj toliko vssi, bez očj a
gazyka ic. takž sem porozuměl že y
tu nedostatkowé přebýwagj. Wida
pak gá, že wssickni tito odkuds wychá-
zegj, a zase tam wcházegjce, gako wčely

zau-

z aule a do aule se motagj, pobjdnu abychom tam také wessli.

6 Takž wegdeme: a ay tu sjň weliká, gjž sem ani konce neznamenal, a w nj po wssech stranách plno polic, přjhrad, sskatulj a krabic: žeby gich na sta tisýcých wozů neodwozyl, a každá měla swůg nápis a tytul. Y řekl sem: Do gakéž sme toto pak apatéky wessli? Do apatéky, řekl Tlumočnjk, kdež se lékowé proti neduhům mysli chowagj: a ta wlastnjm gménem bibliotéka slowe. Pohled gacý tu neskonalj skladowé maudrosti! Hledě tedy gá widjm včenců pátere přicházegjcých rozličně se okolo toho zatáčeti. Někteřj negpěkněgssj a negsubtylněgssj wybjragjce, po kusu z nich wytahowali a do sebe přigjmali, powlowně sobě žwýkagjce a zažjwagjce. Gá přistaupě k gednomu, tázi se, co to dělá? Odpowěděl mi: Prospjwám. A gaká w tom chut? djm gá. On zase: Dokud se to w vstech žwýká, náhořkost neb nákyselost čjti, potom se obracý w sladkost. A nač pak to, řekl sem. Odpowěděl: Lehčegi mi to přicházý wnitř nosyti, a gsem tjm gistěgssj: A co vžitku newidjš? Y hledjm na něg pilněgi, a widjm geg tlustého a tučného, barwy krásné, oči se mu gako swjce sskwěly, řeč byla pozorná, a wssecko při něm čilé. Y dj mi Tlumočnjk: Owssem pak tito.

Wypsánj bibliotéky.

7 Y pohledjm, a ay někteřj tu welmi lakotně s tjm zacházegj, pořád co gim k rukám přisslo, do sebe cpagjce. Na něž pilněgi hledě, newidjm nic aby gim

Nekáwo studowánj.

barwy, neb těla, neb tuku co přibýwalo, kromě samého břicha odutj a rozecpánj: a widjm že co do sebe nacpali, zase to wrchem y spodkem nezažité z nich lezlo. Někteřj z těch takowých y w záwrat vpadali, a o smysslem se pomjgeli: někteřj od toho bledli, schli, y mřeli. Což ginj widauc na ně sobě vkazowali, a gak nebezpečno s knihami (nebo tak krabicým těm řjkali) zacházeti, sobě wyprawowali, někteřj prchali pryč: ginj aby gen opatrně s nimi zacházeli, napomjnali se. Protož toho do wnitř nepřigjmali, než z předu y zadu pytljků a mossen sobě nawěsyc, do těch ty sskatule (neywjc na kterých napsáno widěli, Wokabulář, Dykcyonář, Lexicon, Promtuarium, Florilegium, Loci communes, Postille, Konkordancý, Herbář 2c. každý gak k swé wěcy býti saudil) cpali: a ty nosyc, když co promluwiti neb napsati bylo, z kapsý wytahowali, a odtud do vst a péra brali. Gá znamenage to, řekl sem: Tito tussjm w kapsých vměnj nosý? Odpowěděl Tlumočnjk: Memoriæ to subsidia; čis neslýchal? Slyssel sem pak od některých ten způsob chwáliti, že ti prý gen vsezené wěcy wynássegj. A můžet býti: než gá sem giné tu nepohodlj znamenal. Přihodilo se při mé přjtomnosti, že někteřj swé sskatule roztrausyli, a něktérým když gich poodložili, oheň zegma se popálil. Ach gakého tu běhánj, rukama lomenj, nařjkánj, na retu wolánj! nechtěl žádný po tu chwjli wjc dysputowati, psáti, kázati; než zwěsa hlawu

cho-

chodil, chaulil se, rděl, v koho wěděl prosbau y penězy zase nádobjčko shledáwage: gessto kteřj wnitř zachystánjčko měli, takowé přjhody ne tak se báli.

8 Gá mezy tjm opět giné spatřjm, kteřjž ani ne do kapsy sobě ty sskatule dáwali, než nosyli do pokogjků kamsy: za nimiž wegda, widjm ani pěkná na ně pauzdra strogj, rozličnými barwami ljčj, někteřj y střjbrem a zlatem obkládagj, do polic pořádagj, a zase wytahugjc na ně hledj: pak zase skládagj a rozkládagj, přistupugjce a odstupugjce, sobě y giným, gak to pěkně stogj vkazugj, wsse powrchu: někteřj také časem na tytule, aby gmenowati vměli, nazýrali. Y djm: Co pak tito lasskugj? Odpowj Tlumočnjk: Milý brachu, pěkná wěc gest pěknau mjti bibliotéku. Y když se gj nevžjwá? djm gá. A on: Y ti kdož bibliotéky milugj, mezy včené se počjtagj. Gá sobě na mysli: gako někdo kladiw a kljsstj hromady mage, a k čemu gich vžjwati neweda, mezy kowáře. Řjcy wssak toho, abych sobě nětco nevtržil, nesměl sem. Estudenti bez studowánj.

9 Nežwygdauc my zase na sýň, vzřjm gá že těch apatekářských nádob wždy wjc a wjc po wssech stranách přibýwá, a hledjm odkud ge pak nosý? Y widjm, že z gakéhos zastřenj: za kteréž gá také wegda, spatřim mnoho saustružnjků, ani ted geden nad druhého pilněgi a krtaltowněgi, z dřewa, kostj, kamenj, a rozličných matery, sskatule ty formugj, a mastj, či drvákem naplnjc, k obecnému vžjwánj dáwagj. A Tlumočnjk mi dj: Neřád w knih spisowánj.

Tito gsau ti chwály a wsselikého zwelebowánj hodnj lidé, kteřjž neyvžitečněgssjmi wěcmi pokolenj swému slaužj, že pro rozmnoženj maudrosti a vměnj, žádné práce, žádného vsylj nelitugjce, slawnými dary swými s ginými se zdělugj. Y vdělá mi se chut podjwati se, z čeho a gak se to (co tak dary a maudrostj nazwal) dělá a strogj. A spatřjm gednoho tussjm či dwa, kteřjž wonná kořenj a byliny shledáwagjce, krágeli, třeli, wařili, dystyllowali, rozkossné drydáky, lektwáře, syrůpy, a giná žiwotu lidskému vžitečná lékařstwj strogjce. Naproti tomu giné spatřjm, že gen z giných nádob wybjrali, a do swých překládali: a těch bylo na sta. Y řekl sem: titoť wodu přeléwagj. Odpowěděl mi Tlumočnjk: Y tak se vměnj množj. Nebo zdaž se gedno a též ginák a ginák přistrogiti nemůž? A k prwněgssjm wěcem wždy se něco přidati a přioprawiti můž. A zkazyti také: řekl sem gá s hněwem, wida patrně že se faleš prowodj. Někteřy zagisté cyzý nádobky dopadna, aby swých několik naplnil, rozřjdil gak mohl, leda pomygj přiléwánjm: giný zase přidáwánjm lecgakés matlaniny, třeba prachu a smetj, zahustil, gen aby se také nowé zadělánj zdálo. Mezy tjm, nápisy nádherněgssj než onino přiwěssowali, a nestydatě gako ginj drydáčnjcy každý jwé welebil. Kdež mi y diwno, y

hně-

hněwno bylo, že (gakž sem prw nawrhl) řjdký kdo wnitřnj podstatu examinowal, než wssecko napořád aneb aspoň bez rozdjlu, brali; a pakli kteřj wybjrali, gen zewnitřnjho křtaltu a nápisů hleděli. A tu sem porozuměl čjm to gest, že gich tak málo k wnitřnj čerstwosti mysli přicházý: nýbrž čjm kdo těch léků wjce do sebe hltal, tjm že se wjce dáwil, bledl, wadl a chřadl. Spatřil sem pak přeweliký djl milých těch drnáků, gimž se nikdý k žádnému lidskému užjwánj přigjti nedostalo, než gen molům a čerwům, pawaukům a mauchám, prachu a plesniwosti, naposledy smutným sskřinkám a zadnjm kautům, za podjl byli. Čehož bogjce se někteřj, gak brzy drnák swůg dostrogili (ba někteřj drjw než strogiti dobře začali) hned po sausedech, Præfacy, werssů, Anagrammat, prosýce, běhali; hned patrony, kteřjžby nowým strogům gména a měssce půgčili, shledáwali; hned tytule a nápisy gak neyozdobněgi ljčili: hned rozličných figůr a kupřsstyků kwětowánjm gak neyšpaděřawěgi přemowali: sami to také lidem wstřjc nosyli, podáwali, a gako řka bezděk cpali. Ale widěl sem že naposledy ani to giž nepomáhalo: proto že to přes přjliš přemnoženo bylo. Y litowal sem negedněch, že mohauc čistý mjti pokog, bezewssj potřeby a užitku, nýbrž w ssanc sázenjm gména swého, a se sskodau bližnjch w to drnáčnictwj se dáwagj. O čež když sem náwěsstj dáwal,

nenáwiſt ſem zýſkal, gakobych obecnému dobrému překážel. Mlčjm giž gak někteřj, z wěcý naproſto gedowatých ty ſwé konſekty ſtrogili: tak že tak mnoho ſe trávenin gako lékařſtwj prodáwalo a nelibě ſem ten neřád neſl; ale nebyl kdo toho naprawiti.

Newole a různice. 10 Takž zaſe na plac včených wygdeme: a ay ſwády, různice, rwačký, ſhon mezy nimi. Rjdký tu byl kdožby s někým táhanice neměl: negen mladj (cožby ſe nedoſpělého wěka drzoſti přičjſti mohlo) než y ti ſtarcy weſpolek ſe drancugjce. Nýbrž čjm kdo za včeněgſſjho aneb ſám ſebe držel, aneb od giných gmjn byl, tjm wjce různic začjnal, a na giné wůkol ſſermowal, ſekal, házel, a ſtřjlel, až hleděti hrozno bylo; pochwalu a ſlowautnoſt w tom ſobě zakládage. Y řekl ſem: Ale což to pro milý Bůh? wſſak ſem gá myſlil, a takk mi od wás ſlibowáno, že toto neypokognégſſj ſtaw geſt: gá pak tak mnoho různic nacházým. Odpowěděl Tlumočnjk: Synu nerozumjš ty tomu: wſſak ſe to oni braufý. Co braufý? řekl ſem. An gá rány widjm, a krew, a hněw, a wražedlnau gednech k druhým nenáwiſt. Wſſak ſem podobného nic w žádném ſtawu řemeſlnjků neſpatřil. Bez pochyby, řekl on: oněch vměnj gſau řemeſlná otrocſká, těchto ſwobodná. Protož čeho ſe oněm nedowoluge, anižby

ſe

se při nich trpělo, toho těmto plná swoboda. Ale gak to řádem slauti má, řekl sem, gá newjm. Zbrog syc gegich na pohleděnj strassného se nezdálo nic. Nebo kopj, kordy, a tulichy, gimiž na sebe sekali a bodli, kozenny byli: gichž nedrželi w rukau, než w ústech. Střelba pak gegich byla z třtin a pjsku, kteréž prachem wodau rozpusstěným, nabjgegjce papjrowými sstásy na sebe házeli. Nic prawjm to, po wrchu hledě, hrozného se nezdálo: gá wssak wida, gak když někdo mjrně trefen byl, sebau trhal, křičel, winul, utjkal, snadně mi porozuměti bylo, že to ne žert, než oprawdowý bog gest. Na někoho gich mnoho dotjralo, až wssecko od mečů okolo ussj břinkalo, a kulj papjrowých gako krupobitj naň padalo: někdo statečně se bráně obránil se, a wssecky odbůgce swé rozehnal: giný ranami gsa přemožen, padl. A widěl sem tu neobyčegnau ginde ukrutnost, že ani poraženým giž a mrtwým neodpausstěli, nýbrž tjm wjc a nelitostiwěgi na ně sekali a flekali, každý na tom který se mu giž nebránil, neyraděgi rekowstwj dokazuge. Některj s sebau mjrněgi zacházeli, wssak hádky a nedorozuměnj prázdni nebyli. Nebo sotwa kdo co promluwil, aby mu hned giný někdo na odpor newstaupil, y o jnih, bjlýli gest či černý: y o oheň, horkýli gest či studený, hadrunky byly.

Weliká gegich zaplетeno[?].

11 W tom se někteřj w ty nesworností

wkládali, a ku pokogi raditi začali: čemuž sem gá se zradowal. Powstala y powěst, že wssecky rozepře k porownánj přigjti magj: a byla otázka, kdo to konati bude? Odpowědjno, že powolenjm Králowny Maudrosti, ze wssech stawů neysaudněgssj wybráni býti magj, gimž se moc dá, aby wyslýchagjce odpornýćh stran při každé wěcy smysly, rozeznánj činili, a co prawěgssjho gest wyhlassowali. Yshluklo se nemálo těch kteřjž saudcowé býti měli, a chtěli: a shluklo se předně těch, kteřjž mezy sebau pro smyslů rozdjlnost různice měli, množstwj weliké. Mezy nimiž sem také widěl Aristotelesa s Platonem, Cicerona s Sallustiem, Scota s Aquinatem, Bartola s Baldem, Erasma s Sorbonysty, Rama a Campanellu s Peripatetyky, Copernyka s Ptolomeem, Theophrasta s Galenem, Hussa, Lutéra, a giné s Papežem a Jezujty, Brentia s Bézau, Bodina s Wierem, Sleidana s Suriem, SSmidlina s Calvinysty, Gomara s Arminyem, Fratres Rosæos s Filozofastry, a giných bez počtu. Gimž když Conciliatores žaloby a stjžnosti, důwody a odwody co w neykratssj slowa pogaté psané sobě podati poručili, oni takowé haldy knih nakladli, žeby k přehlédnutj gich ssest tisýc let nestačowalo: žádagjce, aby to summownj smyslu gegich ponawrženj na ten čas přigato bylo: dále pak potom, gakby potřeba ukazowala, ssjřegi swau wyswětlowati a prowozowati aby gednomu každému plná swoboda

zů-

zůſtáwala. Y začali nahlédati do těch knih: a kam kdo nahléďl hned ſe odtud napiw, toho zaſtáwati počal, a wzniklý mezy pány vbrmany a ſmlauwcy weliké rozkrzitoſti, když ten toho, onen onoho zaſtáwal. A tak nezprawjc nic, rozprchli ſe; a včenj k hadrunkům ſwým ſe nawrátili: čehož mi do pláče ljto bylo.

Kap. XI.

Pautnjk přiſſel mezy filozoffy.

Wedj mi Tlumočnjk: Nu giž tě, ale mezy ſamy filozoffy, gegichž práce geſt k naprawenj nedoſtatků lidſkých proſtředků wyhledáwati, a w čem prawá maudroſt zálezj vkazowati, vwedu. A gá řekl: Tuk ſe ſnad bohdá giſtému něčemu naučjm. On řekl; Owſſem: nebo to gſau lidé, kteřjž prawdu každé wěcy znagj, mimo gegichž wědomj ani nebe nic nedělá, ani propaſt ničeho neſkrýwá; kteřjž žiwot lidſký k ctnoſtem wyſſlechtile formugj, kteřjž obce a kraginy oſwěcugj, kteřjž Boha přjtele magj, maudroſtj ſwau k geho tagnoſtem doſahugjcý. Y podmež, řekl ſem, podme mezy ně, proſým, tjm ſpjſſe. Ale gakž mne tam vwedl, a gá množſtwj ſtarců, a diwné gegich trety ſpatřil, ſtrnul ſem. Tu zagiſté Bion tiſſe ſeděl, Anacharſis ſe procházel, Thales létal, Heſiodus

Wězegné.

dus oral, Plato w powětřj Ideas honil, Homerus zpjwal, Aristoteles dysputowal, Pythagoras mlčel, Epimenides spal, Archimedes zemi odstrkowal, Solon práwa, a Galenus Recepty spisowal, Euclides měřil sýň, Cleobulus budaucý wěcy zpytowal, Periander powinnosti rozměřowal, Pittacus wálčil, Bias žebral, Epictetus slaužil, Seneca mezy tunami zlata sedě chudobu wychwalowal, Socrates o sobě každému, že nic neumj, powjdal, Xenophon na proti tomu každého wssemu naučiti slibowal, Diogenes z sudu wykaukage wssecky mimo gdaúcý haněl, Timon wssechněm zlořečil, Democritus wssemu tomu se smál, Heraclitus naproti tomu, plakal, Zeno se postil, Epicurus hodowal, Anaxarchus prawil že to wssecko nic nenj, gen že se to tak zdá. Giných drobniégssjch filozufků mnoho bylo, a každý obzwlásstnjho něco p..wodil: čehož sem ani nespamatowal wsse.. ho, aniž mi se připomjnati chce. Djwage se pak na to řekl sem: Ale totoliž gsau ti mudrcowé, swětlo swěta? ach ach, gák sem se ginakssjch w..cý nadál. Wssak tu gako sedlácy w krčmě, každý wyge, a každý ginác. Řekl mi Tlumočnjk: Tys blaud,, ty těm tagemstwjm nerozumjs. Gá slysse že tagemstwj gsau, pa.nu o nich bedliwě přemysslowati, a Tlumočnjk počne mi ge wykládati. Wtom ay přistaupj gakýsy, také w filozofském habitu (gmenowal se Pawl..m Tarsenským) possepral mi do vcha: Zdáli se sobě kdo maudrým býti w tomto swětě, buďiž bláznem, aby maudrým včiněn

byl. Maudrost zagisté swěta toho-to, bláznowstwj gest v Boha. Ne-ho psáno gest: Zná Pán přemyssl-owánj maudrých, že gsau marná. S kterauž řečj poněwadž sem widěl, že co mé oči a vssi widj a slyssj, se srowná-wá, ochotně sem na tom přestal, a pod-me někam ginam, řekl. Tlumočnjk pak můg bláznů mi nadal, že mage gá se od maudrých něčemu naučiti, od nich v-tjkám. Ale gá ssel mlče, předce. 1 Cor. 3. 18, 19, 20.

2 Y wessli sme do Auditorium gaké-hosy, kdež ay plno s rafjčkami, mladých y starých, malugjcých litery, čárky a puňktjky: a když geden ginák než druhý napsal, aneb wyslowil, gednák se sobě wysmjwali, gednák wadili. Zatjm roz-wěssowali po stěnách slowa, a hádali se o ně, co které kterému přigde ꝛc. a tu ge skládali, rozkládali, přestawowali, rozličně. Načež gá nadjwage se, a nic mimo to newida, řekl sem: Toť gsau dě-tinské wěcy: podme ginam. Přissel mezy grá-matyky.

3 Wessli sme tedy do giné sýně, kdež ay mnoho gich stálo s penzljky, smlau-wagjcých se, gakby slowa bud napsaná, a neb z vst do powětřj pusstěná, na ze-leno, čerweno, černo, bjlo, a gakby kdo chtěl, barwena býti mohla. Y ptal sem se, Načby to bylo? Odpowědjno mi: Aby se poslauchagjcýmu tak y ginák mozek zabarwiti mohl. A gá zase: K ljčenjli pak prawdy, či lži, těch ličidel se vžjwá? On, co přigde, řekl. Tak mnoho tedy tu falsse a mar- Mezy reto-ryky.

no-

nosti, gak prawdy a vžitků, djm gá: a gdu odtud.

Mezy poéty. 4 Takž wstaupjme ginam: a ay tu hauff křepkých gakýchsy gonáčků, na wážkách odwažugjcých, a na pjdi odměřugjcých syllaby, a plésagjcých okolo toho a skáčjcých. Y diwjm se co to gest: a Tlumočnjk mi dj: Ze wssech vměnj která z liter powstáwagj, nenj řemeslnégssjho a weselegssjho nad toto. A co pak gest? djm gá. Odpowěděl: Co se prostým slow vljčenjm zprawiti nemůž, to se tjmto gich s faldowánjm zprawj. Wida pak gá že ti kteřj se tomu slow faldowánj včj, do gakýchsy knih nahlédagj, nahlédnu y gá, a widjm tam; de Culice; de Passere; de Lesbia; de Priapo; de Arte Amandi; Metamorphoses; Encomia; Satyræ; summau, frassky, básně, frege, a wsselikau bůgnost. Což mi wsseckn tu wěc gaksy zosskliwilo. Zwlásstě wida gá že kdo těm syllaboměřcům pochlebowal, wsseckn vměnj na zwelebowánj geho wynakládali; kdo se gim w hod nevčinil, wsseligakými naň odewssad vsstjpkami házeli: tak že se toho vměnj gen aneb k pochlebowánj, aneb k sstjpánj, vžjwalo. Znamenaw tedy gá, gak to wássniwj lidé, pospjssil sem od nich chutně.

Mezy dyalekty-ky. 5 Odtauce tedy, wkročjme do giného stawenj, kdež dělali a prodáwali Perspicilla. Y ptám se, co to gest? a odpowědj mi, že gsau Notiones secundæ, kdo ge má, že wssecko vhlédá, negen po-

wr-

wrchu, ale do wnitř wěcy: zwlásstě pak do mozku geden druhému nahlédati, a w rozumu gemu se přebjrati že může. Y přicházeli mnozý a kupowoli ty brylle, a mistři ge včili gak nastrkowati, a kde potřebj nakrucowati magj. Mistři pak kteřjž ge dělali obzwlásstnj na to byli, djlny swé po kautech magjce: ale nedělali gednostegných. Někdo dělal hrubé, giný malé; někdo okrauhlé, giný hranaté; a každý swé chwálil, a kupce wábil, a hádali se newkogitedlně, y házeli na sebe. Některý od každého kaupil, a wssecky sobě k nosu zpřipjnal, někdo gen gedny wybral a přilepil. Tu pak někteřj prawili, že předce nemohau widěti tak hluboko: ginj prawili že widj, a vkazowali sobě až za mozek gesstě, a za wssecky rozumy. Ale z těch negedny sem widěl, že když postupowati začali, hned přes kamenj a sspalky, a do dolů (o nichž sem prw powěděl, že gich wssudy plno bylo) padali. Y ptal sem se: Gak pak to, poněwadž se skrze ty brylle wssecko widj, že těm vstrkům newyhýbagj? Odpowědjno mi, že ne brylle, než ti kdo gich vžjwati nevměgj, winni gsau. Mistři pak prawili, že nenj dosti brylle dyalektyky mjti, než že se zrak gasným collyrium z fizyky a matematyky wyčistiti musy. Protož aby do giných Auditorij ssli, a zrak sobě propprawili. Ssli tedy, geden sem, druhý tam. A gá swým wůdcům: Podmež y my, řekl. Ale toho sem

neobdržel dřjwe než až sem také ponauškánjm Wssezwěda, několikery ty brylle sobě zgednal, a zpřipjnal: a zdálot mi se, prawda gest, že cosy wjc widjm, a některá wěc několikerým způsobem widjna býti mohla. Ale sem wžždy abychom dále ssli, že gá toho Collyrium o němž tu mluwili zkusyti chcy, dotjral.

Mezy fizyky. 6 Y ssli sme, a vwedli mne na něgaký plac, v prostřed něhož vzřjm weliký rozložitý strom, na němž wsseligaké ljstj, a wsseligaké owoce (w sskořepinách wssecko) rostlo: prawili mu Natura. Filozoffů wůkol něho zástup byl, wzhlédagjcých a vkazugjcých sobě gak které ratolesti, listu, a owocy, řjkagj. Y řekl sem: Tito slyssjm že se gmenowati těch wěcy včj, ale aby přirozenj stjhati měli, gesstě newidjm. Odpowěděl mi Tlumočnjk: S to ne každý býti může: než hleď na tyto. Y widjm některé wětwowj vlamowati, a ljstj y owoce rozwjnati, a kde na ořech přisslo zubami hrýzti, až gimi třesskotali: ale oni prawili že to sskořepiny prasstj: a přebjragjce se w nich chlubili se že gádro magj, tagně gedni druhým, ale řjdkým vkazugjce. Gá pak, nahlédage také mezy ně pilně, patrně sem widěl, že zewnitřnj syc ssupinu a kůru zhmožděnau a rozmačkanau měli, neytwrdssj wssak sskořepina w njž zawinuté gádro leželo, gesstě byla celá. Wida gá tu tedy y marnau honosnost, y daremné kwaltowánj (widěl sem zagisté, gak někteřj y oči sobě

wy-

Digitized by Google

wyhleděli, y zuby wylámali) pobjdl sem, abychom ginam ssli.

7 Takž wstaupjme do něgaké sýně, a ay tu páni filozoffowé krávy, osly, wlky, hady, a wsseligakau zwěř; ptactwo, zeměplazy; též dřjwj, kamenj, wodu, oheň, oblaky, hwězdy a planéty, až y angely, před sebau magjce, dysputowali, gakby se každému tomu tworu to co od giných rozdjlného má odgjti mohlo, tak aby wssickni sobě podobnj včiněni byli. Y swlékali z nich, neyprw formu, pak materyi, naposledy wssecky přjpadnosti, až holé Ens zůstalo. Mezy metafizyky.

A tu se hádali, gsauli wssecky ty wěcy gedno a též? gsauli wssecky dobré, a gsauli wssecky w prawdě tjm čjm gsau? a podobných na sebe wjc otázek dáwali. Kterýchž pozorugjc někteřj, začali se diwiti a wyprawowati, gak lidský wtip wysoko wyssel, že hle wsseckn bytnost přesáhnauti, a wssech tělesných wěcý tělesnost odlaussititi, může a vmj: až sem se y gá w subtýlnostech těch kochati počal. Unum, Verum, Bonum.

Ale w tom geden wystaupě, wolal, že to gen gsau fantazye, aby toho nechalj. Y potáhl některé po sobě: a ginj byli zhůru, za Hæretyky ge odsuzugjce, že od filozofie neywyšššj vměnj, a gako hlawu Artium, odtjti chtěgj. Kterýchž hadruňků gá naposlauchage se, ssel sem odtud. (P. Ramus.)

8 Wtom gdauce, trefjme mezy gakésy kteřjž plnau sýň cyfer magjce, přebjrali se w nich. Někteřj beraue z hro- Mezy arythmetyky.

z hromady, rozsazowali gez giný zase přehrssljm shrňugjc, na hromádky kladli: giný opět z těch hromádek djl vbjrali, a obzwlásst sypali: giný opět ty djly w gedno snásseli: a giný zase to dělili a roznásseli, až sem se tomu gegich djlu podiwil. Oni mezy tjm wyprawowali, gak w celé filozofij gistssjho vměnj nad toto gegich nenj, tu že nic chybiti, nic vgjti, nic nadbyti nemůž. Nač pak to vměnj gest? řekl sem. Oni mé hlauposti se podiwjc, hned geden přes druhého diwy mi wyprawowati začnau. Geden, že mi powj kolik husy w stádě letj, nepočjtage gich: druhý že mi powj w kolika hodinách cisterna pěti raurkami wyteče. Třetj že mi powj, kolik w měssecy grossů mám, nenahlédage tam zc. až se geden nassel, kterýž se pjsek mořský w počet vwésti podwolowal, a o tom hned knihu sepsal. (Archimedes) Giný přjkladem geho (ale wětssj subtylnosti dokázati chtěge) dal se w počjtánj w slunci létagjcyho prássku. (Euclides.) Y vžásl sem se: a oni mi k srozuměnj posslaužiti chtjce, vkazowali swé regule, Trium, Societatis, Alligationis, Falsi; kterýmž sem gakž takž wyrozuměl. Než když mne do neyzadněgssj, genž Algebra, aneb Cossa slowe, vwésti chtěli, takowých sem tam diwokých gakýchsy klik a háků hromady ohlédal, že mne o málo záwrat nepopadl: a zawra gá oči, prosyl sem aby mne odtud wedli.

Mezy geometry.

9 Y přigdeme k ginému Auditorium, nad njmž Oʼυδεὶς αʼγεωμέτρητος εἰσίτω,

napsáno bylo: a gá zastawě se, budem-liž tam mocy, řekl sem, poněwadž kam geometry toliko paušstěgj? Pod předce, řekl Wšudybud. Ywegdem: a ay tu gich množstwj, kteřjž čáry, háky, křjže, kola, quadráty, puňkty, psali, každý sobě sám tisse. Pak geden k druhému přicházel, a vkazowali sobě: některý prawil že ginak býti má, a tento že dobře: tož se wadili. Wynalezl-li kdo nowau něgakau čáru neb kliku, wýskal radostj, a swolage giné vkazowal: kteřjž čkali, prsty a hlawami točili, a w swůg kaut každý běže, také sobě takowau dělal: geden trefil, giný ne: tak že wssecka ta sýň, po zemi, po stěnách, po stropě plná byla čar, a nedali sobě na ně šslapati, ani se gich dotýkati.

10 Kteřj mezy nimi neyučeněgšsj byli, obstupowali se do prostřed, a pokaussseli se očsy welmi vsylně, načež widěl sem že gi- nj wssickni s otewřenými vsty očekáwagj: a bylo o tom řečj mnoho, gakby to nadewssseho swěta subtýlnosti diwněgšsj bylo, a kdyby se wynalezlo, žeby giž nic nebylo nemožného. Gá tedy co to gest, wěděti žádostiw gsa, přistaupil sem, a spatřil že kolo mezy sebau magj, o něž otázka gest, gakby z něho Quadrát vdělán býti mohl. A když se toho s newypravitedlnau pracý wyhledáwalo, rozstaupili se zase, aby každý o tom přemyšsslowal, sobě poručjc. Tožt po malé chwjli nenadále geden wyskočj, wolage, mám, mám, Præcipua apud Geometras controversia, de qvadrando Circulo. (Joh. Scaliger.)

tagemstwj odkryté, mám. Y shlukli se k němu wssickni, widěti a diwiti se chwátagjce. A on wynesa welikau knihu in Folio, vkazowal gim. Y stali se hlasowé a prokřikowánj, gakéž po wjtězstwj býwá. Ale tomu plésánj giný hned brzo přjtrž včinil, co hlasu měl křiče, aby se mámiti nedali, že Quadrát nenj: a postawiw gesstě wětssj knihu, wssecky onoho domnělé Quadráty zase w kola obrátil, mocně to prowodě, že oč se onen pokusyl toho dowésti člowěku možné nenj. Y sklopili wssickni hlawy, a nawrátili se k cárám a klikám swým. (Joh. Clavius.)

Mezy geodety.

11 My pak odtud do giné sýně sme přissli, kdež prsty, pjdi, lokty, sáhy, wáhy, mjry, sochory, hewery, sskřipce, a podobné nádobj, prodáwali, a plno bylo měřjcých a wážjcých. Někteřj samu tu sýň měřili, a každý téměř ginák naměřil, pak se nesnadnili, a měřili znowu. Někteřj měřili stjn, na dýl, na ssjř, na tlaussk: ginj geg na wáhu wážili. Summau prawili, že nic nenj w tom swětě, ani krom swěta, čehoby se oni doměřiti nemohli. Ale gá trochu se na to gegich řemeslo podjwage, poznal sem že wjce pochluby, než potřeby, bylo. Protož sem hlawau pokyna, odtud ssel.

Mezy muzyky.

12 Y přigdem do giného pokoge, kdež plno hudeb a zpěwů, břinkánj a hlučenj rozličných nástrogů spatřjm: a některé okolo nich stogicý, a z wrchu, z důlu, po stranách na-

zý-

Digitized by Google

zýragjcý a vch nastawugjcý, co to, kde, kudy, a kam znj, gak a proč co se čjm znj, neb neznj, wystihnauti chtjce. Někteřj prawili že giž wědj, a plésali, prawjce tu Božského cosy býti, a tagemstwj nad tagemstwj: protož to s welikau chutj a poskakowánjm rozbjrali, skládali, překládali. Ale k tomu se geden z tisýce newydařil: ginj gen hleděli. Pakli kdo také ruky přičiniti chtěl, sskřjpalo to a wrzalo, gako y mně. Takž gá wida některé dosti, gakž se zdálo, wzáctné lidi, za hřičku a mařenj času to mjti, ssel sem odtud.

13 Tehdy wede mne Wssudybud po schodech na gakés pawlače, kdež hromady vzřjm lidj žebřjky dělagjcých, a k obloze přistawugjcých zhůru, a lapagjcých hwězdy, a roztahugjcých přes ně ssňůry, prawidla, záwažj, kružidla, a cesty běhů gegich měřjcých. O četnž někteřj vsadjc se reğule psali, kdy, kde, a gak se které scházeti neb rozcházeti magj, wyměřugjce. Y podiwil sem se opowážliwosti lidské, že až do nebe se zpjnati, a hwězdám reğule dáwati smègj: a zachutnaw sobě to tak slawné vměnj, žiwě sem se ho y sám také chápati počal. Ale poobjraw se s tjm, čistě sem spatřil, že hwězdy ginák než gim tito haudli, tancowaly. Což y oni sami znamenawsse, na anomalitatem Cœli nařjkali, wždy ginák a ginák w řád ge sobě vwésti se pokaussegjce, až y mjsta gim měnjce, ně- Mezy astronomy.

které dolů na zem strhugjce, zemi pak zhůru mezy ně sázegjce: summau tak y ginák Hypotheses wymýssleli, an dokonále nic se trefowati nechtělo.

Mezy astrology. 14 Někteřj tedy nelezli tam wjce, než zdůlu toliko na ně wzhkédagjce, k čemu se která strogila ssetřili: a spořádagjc Trigóny, Qvadráty, Sextjle, Conjunccý, Opposicý, a giné Aspecty, wyhlassowali budaucý, bud weřegně swětu, aneb saukromně gistým osobám, sstěstj a nesstěstj, Nativitéty a pranostyky pjssjc, a mezy lidi paussťégjc. Z čehož negednau na lidech bázeň a strach, negednau weselost, se dělala, zwlásst některých: ginj nedbali nic, házeli tjm w kaut, zpjlali z hwězdlhářů, prawjc že oni y bez pranostyky dosti se nagjsti, nápiti, naspáti, mohau. Na kterýž wssak postrannj saud zdálo mi se že dbáti neslussj, gestli že gen oměnj samo w sobě gisté gest: ale čjm sem na ně wjc ssetřil, tjm sem gistcty méně znamenal: trefiloli předpowjdánj gednau, pětkrát zato chybilo. Rozumége gá tedy, že tu y bez hwězd hádati nenesnadno, kdež vhodnauti pochwalu, chybiti wýmluwu má, za marnost sem položil déle se s tjm messkati.

Mezy hystoryky. 15 Y wygdeme opět na giný plac, kdež ay nowau wěc spatřjm. Nebo tu nemálo gich stálo s gakýmis křiwými, ohnutými trubami, gegichž geden konec k očjm sobě cpali, a druhý přes rameno za hřbet sobě stawěli.

Coż

Což coby bylo když sem se ptal, odpowěděl mi Tlumočnjk, že gsau Perspicille kterýmiž se za hřbet hledj. Nebo prý kdo člowěkem býti chce, musý negen co před nohama ležj widěti, ale y na to co giž přesslo, a za hřbetem gest, se ohlédati; aby z minulého přjtomnému a budaucýmu se včil. Takž gá za nowau to wěc mage (newěděl sem zagisté před tjm, aby takowé o=klikowaté Perspicille býti mohly) prosyl sem gednoho, aby mi trosska na pohle=dnutj zapůgčil. Y podali mi gich několik: a ay, potworná wěc! skrze každé ginác a ginác widěti bylo. Skrze gedno wěc některá daleko se zdála; skrze druhé tatáž bljž; skrze gedno-té, skrz giné giné barwy; skrz třetj toho třeba ani nebylo: tak že sem to wyprubowal, že se tu nač vbezpečiti nenj, žeby tak gakž se vkazuge bylo, než gak které Perspicillum přistrogeno, tak že wěc očjm barwj. Z nich pak widěl sem že každý swé Perspectiwě wěřj; protož se o lecos dosti trpce hádali. Což mi se neljbilo.

16 Když mne ginam wésti počnau, ptám se, brzyli pak těm včeným konec bude? wssak giž až tesno mezy nimi se motati. Neylepssj pozůstáwá, řekl Wssudybud. Y wkročjme na negakau sýň, kteráž plná byla obrazů, po gedné straně pěkných a libých weselice, po druhé straně mrzutých a přepotworných: okolo nichž chodili Filozoffi, negen na ně wzhlédagjce, Mezy ethyky a polityky.

ale y což oněm k kráse, těmto k mrzutosti barwami přidati mohli, přidáwagjce. Y ptal sem se, co to gest? a Tlumočnjk mi dj: Co newidjš nápisů na čeljch? a wodě mne vkazuge mi ty nápisy, Fortitudo, Temperantia, Justitia, Concordia, Regnum &c a z druhé strany, Superbia, Gula, Libido, Discordia, Tyrannis &c. Filozoffi pak prosyli a napomjnali wssech přichážegjcých, ty pěkné aby milowali, sskaredé w nenáwist brali, onyno gak neywjc mohli schwalugjce, tyto gak neywjc mohli, haněgjce a hyzdjce. Což mi se dobře ljbilo, a řekl sem: Nu tutoť giž aspoň lidi nacházým, kteřjž hodnau wěc pokolenj swého činj. Mezy tjm vhlédám gá, že ti miljj napominatelé nic wjce sami k pěkným těm kontrfektům, než k druhým, nelnuli, ani se těchto co wjc než oněch ostýchali: nýbrž negedni welmi chutně okolo nich se ometali: a ginj to widauc také se tam obraceli, a s těmi potworami lasskowánj a kratochwile sobě strogili. Y řekl sem s hněwem: Tutoť gá widjm, že lidé (gakž Ezopů wlk řekl) giné mluwj, a giné činj: co vsty chwálj, od toho gim mysl letj, a co sobě gazykem osskliwj, k tomu gim srdce lne. A ty tussjm angelů mezy lidmi hledáš? řekl osukna se Tlumočnjk. Takéli pak se tobě kdy co ljbiti bude? wssudy ty vhonu nagdeš. Takž sem vmlkl, a hlawu sklopil: zwlásst wida že y ginj wssickni, kteřj že gich pozorugj ro-

zu-

zuměli, nelibě na mne wzhlédali. Wyssel sem nechage gich tu wen.

Kap. XII.

Pautnjk prohlédá alchymii.

A Wssudybud dj: Nynj aspoň pod, vwedu tě tam kdež wrch gest wtipu lidského, a tak rozkossná práce, že kdo se k nj gednau obrátj, dokud žiw pustiti gi, pro vsslechtilé kochánj kteréž mysli přinássj, nemůže. Y prosyl sem aby nedlil vkázati mi toho. Takž mne vwede do gakýchsy sklepů, a ay tu několika řady stálo ohnissť, pýcek, kotlů, a sklenných wěcý, až se wssecko blysstělo. Lidé pak chodjc snássšeli a podkládali rožděj: toj dmýchali, pak hasyli zas, naléwagjce cosy a přeléwagjce rozličně. Yptal sem se, kdo gsau to, a co dělagj? Odpowěděl mi: neysubtýlněgssj filozoffi, kteřjž co slunce nebeské horkostj swau w střewách země za několik let zprawiti nemůž, doprawugj, kowy wsseligaké na neywyšssj stupeň wywodjce, to gest na zlato. A načiž ge to? řekl sem: wssak se wjc železa a giných kowů, než zlata, vžjwá. Cos ty blaud, řekl on: wždyť gest zlato neywzácněgssj wěc, kdo ge má, chudoby se nebogj.

2 Nadto, wěc ta kteráž kowy w zlato měnj, má giné také předivné mo- Lapis Philosophicus.

mocy: gako y tu, že zdrawj lidské až do smrti w celosti zachowáwá, a smrti (leč po dwau neb třech stech letech) nepřipustj. Nýbrž kdyby kdo vžjwati toho vměl, nesmrtedlného by se včiniti mohl. Nenj zagisté Lapis ten giného nic než sýmě žiwota, gádro a wýtah wsseho swěta, z něhož zwjřata, zrostliny, kowowé, y sami žiwlowé bytnost berau. Y vlekl sem se tak diwné wěcy slysse, a tedy tito nesmrtedlnj gsau? řekl gsem. Odpowěděl: ne wssechněm se toho nagjti dostáwá. A y kteřj dostáwagj, ne wždycky s tjm dokonále zacházeti vmegj. Gá bych se přičinil, řekl sem, kdybych ten kámen měl, tak s nim zacházeti aby ke mně smrt nemohla, a zlatabych pro sebe y giné dosti mjti chtěl. A kde pak se ten kámen béře? Odpowěděl, tu se strogj. W těch kotljcých? řekl sem. Ano.

Přjhody alchymistů. 3 Takž gá žádostiwě sobě chodjm, na wssecko pohlédage, co a gak se tu dělá: a widjm že se gim ne wssechněm gednostegně dařj. Některý vdělal přjliš studený oheň, nedowařilo se mu. Giný měl přjliš prudký, rozpukly se mu nádoby, a cosy wydmýchlo wen: on prawil že mu Azoth wyletěl, a plakal. Giný přeléwage rozlil, aneb zle stemperowal. Giný sobě wyčadil oči, nemohl k kalcynowánj a fixacý dohlédati: aneb napuště ge sobě kauřem, než ge zase protřel, Azoth mu w tom vletěl. Někteřj také dymu se nalkagjc, mřeli. A neywjc gich bylo kterýmž vhlj w měsscy nestáwalo, musyli

ginam wypůgčowati běhati; w tom wy-stydlo, a wssecko w nic přisslo. A ta přjhoda welmi tu byla častá, a téměř vstawičná. Neb ač žádného mezy sebe, leč s plným měsscem nepausstěli, každému wssak welmi rychle gaksy wypráhl, že w něm nic nezůstalo: a on aneb Operacy tak nechati, aneb o wypůgčku ginam běhati musyl.

4 Y řekl sem na ně se nadjwage: těch gá tuto kteřj nadarmo pracugj dosti widjm: kteřjby pak kamene dostáwali, žádného newidjm. Zlato widjm že tito wařjc a žiwot sskwařjc, oboge promařugj a prosskwařugj: kde pak gsau ti s hromadami zlata, a nesmrtedlnostj? Odpowěděl mi: Wed se ti nezgewj, anižbych gim radil: musyť se takowá drahá wěc w tagnosti chowati. Syc kdyby se o kterém z potentátů někdo dowěděl, chtělby geg mjti, a bylby tak mnoho gako wězněm wěčným: protož se tagiti musegj.

5 W tom widjm že se někteřj z těch osskwařených stupugj: a gá nastawě vssi, slyssjm, že nedařenj swého přjčin mezy sebau wyhledáwagj. Geden na filozoffy, že přjliš zawinutě vměnj to popisugj, winu kladl: druhý na křehkost sklenných nádob nařjkal: třetj na newčasné a new-hodné planét aspekty vkazowal: čtwrtý na zemské kalnaté při Merkuryássowi přjmissky se hněwal: pátý na nedostatek nákladu žalowal. Summau přjčin těch

tak bylo mnoho, že newěděli vměnj swému gak spomocy, widěl sem to. A tak když geden za druhým wen wycházeli, ssel sem y gá.

Kap. XIII.

Pautnjk se na Rose-Crucios djwá.

FAMA FRATERNITATIS, Anno 1612 Latinè ac Germanicè edita.

A Hned tu na placu vslyssjm trauby zwuk, po němž ohlédna se widjm gezdicyho na koni a swolávagicyho filozofy. Kteřjž když se stádně odewssad walili, začal gim pěti gazyky o nedokonalosti swobodných vměnj a celé filozofie, wypravowati: a kterak někteřj slawnj od Boha na to wzbuzeni mužj, takowé wssecky nedostatky giž wyssetřili a doplnili, a maudrost lidskau na ten stupeň na kterémž w rági před pádem byla, přiwedli. Zlato dělati, že mezy sta kusy neymenssj v nich gest: proto že celá Natura gim nahá giž a odkrytá gest, kterémn twóru formu odnjti a neb dáti chtěgj, že mohau dle ljbosti. Gazyky wssech národů že vměgj, co se po wssem okrsslku zemsském, y na nowém swětě děge, wssecko wědj, a s sebau y wzdáleni gsauce, by na tisýc mil bylo, rozmlauwati vměgj. Lapidem že magj, a

njm

njm wsseligaké nemocy dokonále ho- gj, y dlauhowěkost dáwagj. Nebo Hugo Alverda, gegich Præpositus že giž 562 let stářj gest, a Collegowé geho ne mnoho njž. A ač po tolik set let se tagili, sami toliko (sedm gich) w naprawowánj filozofie pra- cugjce: nynj wssak, poněwadž giž k dokonalosti wsse přiwedeno, a nad to wědj, že wssemu swětu Reforma- cý nastáwá, děle giž tagiti že se nechtěgj: nýbrž zgewně se ohlassu- gjce, s gednjm každým drahými ta- gemstwjmi swými se zděliti hotowi gsau, kohožby gen hodného seznali. Ohlásýli se gim kdo, w gakémkoli gazyku a národu, že gich wsseckо dogde, a žádný bez laskawé odpo- wědi zanechán nebude. Pakli kdo nehodný bude, kterýžby z lakomstwj toliko, neb z wsetečnosti, dogjti gich žádostiw byl, ten že se nedoptá nic.

2 To wypowěda posstýř ten, zmizel: gá pak po včencých těch hledě, wssecky ge téměř nowinau tau zděssené widjm. Počjnagj mezy tjm pomalu hlawy snásse- ti, a gedni possepmo, ginj hlasem, saud o tom wynássetí. Takž gá, tu y tam přistaupě, poslaucham: A ay gedni ná- ramně plésali, radostj kam se djti neweдauce. Litowali předků swých, gimž se za gegich wěku podobného nic nedostalo; sebe pak blahoslawi- ki,

Varia de Fama Judicia.

li, gimž dokonalá filozofia giž se plně podáwá. Tak že bez omylu wssecko wěděti, bez nedostatku wsseho dosti mjti, bez nemocy a ssedin kolik set let žiw býti mocy bude, kdo gen chtjti bude. A wždycky opětowali, Sskastný přessťastný náš wěk. Takýchž řečj gá doslýchage, počal sem y sám wesel býti, a že se y mně bohdá toho, nač se ginj brausý, dostane, naděgi sobě činiti. Ale spatřil sem giné w hlubokých myssleních, kteřjž co o tom smýssleti, hrubě na rozpacých byli. Aby prawé bylo to, což hlásati slysseli, bylib y rádi: ale se wěcy zatemnělé, a rozum přewyssugjcý, býti zdály. Ginj zgewně odpjrali, sslaubau a podwodem to býti prawjce: Bylili prý od tolika set let, proč se prw nezgewili? gsauli wěcmi swými gisti, proč směle na swětlo newystaupj? než z kauta gen odkuds ze tmy, co netopýřowé, hwjzdagj. Filozofia že gest dobře ustanowená, a reformacý nepotřebuge: dagjli sobě tu z rukau wyrazyti, že nebudau mjti žádné. Ginj nad to hrozně na ně láli, a klnuli, za wěssttce, čaroděgnjky, a wtělené ďábly ge wyhlassugjce.

Fraternitatem ambientes.

3 Summau, hluk byl na celém placu, a každý téměř žádostj dogjti gich hořel. Protož nemálo gich supplikacý spisowalo (gedni tagně, ginj zgewně)

ně) a odsýlali gim: plésagjce radosti, že giž také do spolku přigati budau. Ale widěl sem, že každému supplikacý geho, wssecky zběhawsse kauty, bez odpowědj se wrátila, a weselá naděge obratela se w teskność: nýbrž od nedowěrců oněch smjch měli. Někteřj psali znowu, po druhé, třetj, y wjc, skrze wssecky Musas, gak neyhlauběgi kdo mohl a vměl, prose, ba zaklјnage, aby dusse vměnj žádostiwé nezdržowali. Někteřj odkladu netrpěliwj, sami osobně od gednoho krage swěta k druhému běhali na swé nesstěstj nařjkagjce, že sstastných těch lidj nagjti nemohau. Čehož winu geden nehodnosti swé, giný newhodnosti oněch připisowal: a odtud geden sobě zaufal, druhý se ohlédage, a k wysleděnj gich nowých cest ohleduge, znowu se trápil, až mne samého konce se dočkati nemohaucýho, teskno bylo.

4 W tom ay opět začne se traubenj: za kterýmž zwukem když gich mnoho běžj, y gá také, spatřjm gakéhos an krám rozkládage, lidj k spatřowánj a kupowánj předíwných tagemstwj nabjzý, kteráž prý z pokladů nowé filozofie wzatá gsau, a wssechněm tagné maudrosti žádostiwým zadosti včinj. Y byla radost, že tu giž swaté růžowé bratrstwo zgewně se a sstědře poklady swými zděluge; přistupowali a kupowali mnozý. Wssecko pak to což se prodáwalo, Continuatio Famæ Rosæorum.

zawinuté bylo w ssskatulých, kteréž malowané byly a s wsseligakými pěknými nápisy: Portæ Sapientiæ: Fortalitium Scientiæ: Gymnasium Universitatis: Bonum Macro-micro-cosmicon: Harmonia utriusqve Cosmi: Christiano-cabalisticum: Antrum Naturæ: Arx Primaterialis: Divino-magicum: Tertrinum Catholicum: PyramisTriumphalis: Hallelujah, &c. Každému pak kdo kupowal, zapowědělo se odwjrati. Nebo tagné té maudrosti že takowá gest moc, že pronikánjm operuge: ale kdyby se odewřela, žeby wypáchla. Nic méně, wssetečněgssj někteřj nezdržeti se, aby odewřjti neměli: a nalezsse ssskatule swé naprosto prázdné, vkazowali ginym, kteřjž když také swé zodwjrali, nenassel žádný nic. Y křičeli, podwod, podwod, a zůřiwě člowěku tomu mluwili: ale on ge pokogil, co neytagněgssj tagnostj býti prawě, že wěcy ty, kromě Filiis Scientiæ, neſpatřitedlné gsau, čehož gednomu z tisýce že se nedostáwá, on že tjm winen nenj.

Eventus Famæ. 5 Y dali se tjm na wětssjm djle wssickni vpokogiti: za tjm se on sklidil, a diwácy s negednostegnými humory, geden sem, druhý tam, se rozcházeli: z nichž doptalli se kdo tagnostj těch nowých či nedoptal, nic posawád wěděti nemohu. To wjm toliko, že se wssecko potom gaksy tissilo, y kteréž sem zprwu neywjc běhati a těkati wjdel, ty sem potom leckdes w kautě gako s zamčenými vsty seděti widěl: buď že k tagnostem gsauce připusstěni

ni (gakž se o nich někteřj domýssleli) přj=sahu mlčeliwosti byli wykonati museli; aneb že (gakž se mně mimo brylle hledjcýmu zdálo) za naděgi, a wynaloženau swau prácy, se hanbili. Takž se tedy wssecko to rozcházelo a tissilo, gak když se po bauři bez desstě mračna rozcházegj. A gá k průwodčjm swým řekl: A což z toho wsseho nic býti má? ach mé naděge! gák sem se tu takowé trossty wida, těssil, že přjhodnau mysli swé pastwu nagdu! Odpowěděl Tlumočnjk: Kdo wj, gesstěk se toho dostati můž: snad oni hodiny swé wědj, kdy se komu zgewiti magj? Gáli na to čekati mám? řekl sem, neweda aby se z tolika tisýc včeněgssjch než sem gá, komu zdařilo, gedinkého přjkladu. Nechcy po tom déle zewlowati: podme odtud.

Kap. XIV.

Pautnjk Medicinu prohlédá.

Takž mne mezy fizyckým a chymickým Auditorium, vličkami gakýmis prowedauc, postawj na giném placu, kdež sem hrozné diwadlo spatřil. Rozpiali sobě člowěka, a řežjc geden aud za druhým, párali se mu we wssech wnitřnostech, s chutj sobě co kde nassli vkazugjce. Y řekl sem: Ale což toto za vkrutnost, s člowěkem gako s howadem zacházeti? Musý to býti, dj Tlumočnjk, to gegich sskola. Anatomia.

Botha-nogra-phia. 2 Oni mezy tjm nechagjc toho, roz-běhli se po zahradách, lukách, poljch a horách, a co tam kdo rostaucých wěcý nassli, sskubali to, a nanesli takowé hromady, žeby k přebjránj a přehlédánj toliko toho mnoho let nestačilo. A každý gij z hromady, co se mu widělo, aneb trefilo, vchytě, běžel k rozpáranému onomu tělu: a nad audy geho roztahugjc, gedno s druhým na dýl, na ssjř, na tlaussk, měřil. Ten prawil že se toto k tomu tresuge, onen že netresuge; pak se o to s welikým křikem hádali: ba y o sama gména trawin těch weliké byly nesnáze. Kdo gich neywjc znal, měřiti a wážiti vměl, tomu z nich wěnec vpletauc, korunowali ho, a kázali Doktorem toho vměnj gmenowati.

Praxis medendi. 3 W tom spatřjm, an ted k nim wsselijaké wnitř y zewnitř poraněné, hnigjcý a kyssjcý, nosý a wodj: k nimž oni přistupugjc, do shnilin gim nahlédali, puchu od nich gdaucýho čenichali, w nečistotách wrchem y spodkem odcházegjcých se párali, až osskliwo: a tomu prawili Průba. Pak wařili teprw, pařili, pražili, sskwařili, prudili, studili, pálili, sekali, řezali, bodli, ssili zas, wázali, mazali, twrdili, měkčili, zakrýwali, zaléwali, a newjm co wjc nedělali. Mezy tjm pacyenti mezy rukama předce gim hynuli: nemalý djl s naříkánjm na ně, že od gegich buď newmělosti, buď nedbánliwosti, zcházegj. Summau, widěl sem, že ač milým těm hogičům vměnj gegich zysku něco přinássello, přinássello wssak také (ač chtěliliby powolánj za dosti činiti) mnoho, a welmi mnoho,

vsyl

Digitized by Google

wsylné, a na djle y osskliwé práce: naposledy nelibosti tak mnoho gako přjzně. Y nelibila mi se to.

Kap. XV.

Pautnjk spatřuge Juris prudentiam.

Naposledy tedy wedli mne do gednoho gesstě sstrokého Audytoryum, w němž sem wjc než kde znamenitých lidj vhlédal. Ti wůkol po stěnách malowané měli zdi, sruby, ploty, parkany, ssranky, přjhrady a přjwory: a zase skrze ně ty y giné mezery a djry, dwéře y wrata, záwory a zámky, a rozličné k nim kljče, kljčky a háky. Na to wsse oni vkazugjc sobě, kde se a gak přegjti můž neb nemůž, rozměřowali. Y ptám se, co pak ti lidé dělagj? odpowědjno mi, že wyhlédagj gakby gedenkaždý w swětě při swém ostáti, aneb také z giného na sebe něco pokogně přewésti mohl, pro zachowánj řádu a swornosti. Řekl sem, to ge pěkná wěc: ale podjwage se trossku, zosskliwil sem gi sobě. Finis Juris.

2 A to předně proto, že do těch ssranků, gakž sem znamenal, ani dusse, ani mysl, ani tělo člowěka se nezawjrá, než statek toliko, přjbytná při člowěku wěc, na njž tak mnoho přenesnadné práce wážiti, gakauž sem tu widěl, nezdálo mi se aby za to stálo. Jus circa qvid versetur.

Fundamentum Juris.

3 K tomu widěl sem, že wssecko to vměnj gen na chuti některých založeno bylo, že se tomu neb onomu, to neb ono za práwo vstanowiti widělo, tak toho ginj ssetřj: aneb (znamenal sem to tu) gak se kterému mozku zawrtj, tak hradby neb mezeru dělá a bořj. Protož tu mnoho bylo gednoho druhému práwě naodpor: čehož k zprawenj a srownánj ginj diwného subtylného hlaw lámánj vžjwati musyli: až sem se diwil, že nad ledadrobnými wěcmi, z nichž se některá w tisýcy sotwa letech přihází, a za welmi málo stogj, tak se hřjli a potili: a to s nemalau hrdostj. Nebo čjm kdo wjce hradbu probořowati, leckdes mezeru protrhnauti, a zase zatarasowati vměl, tjm wjce sobě se ljbil, a ginj naň ckali. Někteřj wssak (y oni wtip protjragjce) wstupowali oněm na odpor, že tak, a ne onak, se hraditi, aneb mezeřiti má, wolagjce. Tož byly roztržitosti a hádky, a rozstaupjce se malowal ten tak, onen onak, každý k sobě diwáky wábě. A gá lassků wánj tomu se nadjwage, a hlawau zatřasa, pospěssme odtud, giž mně tu tesno, řekl sem. A Tlumočnjk mi s hněwem: Takéli se pak tobě w tom swětě co ljbiti bude? y negvsslechtilegssjm ty wěcem, wrtkého mozku člowěče, hanu nagdes. Wssudybud mu odpowj: Zdá mi se že mu mysl nábožnosti zapáchá; powedme ho, snad sobě ale tam wnadu nagde.

Perplexitas Juris.

Kap.

Kap. XVI.

Pautnjk se na promocý mistrů a doktorů djwá.

Ale ay w tom traubý zwuk zawzněl, gako swoláwagjcých se k slawnosti: a Wsseſwěd srozuměge co bude, dj: Nawrakme se gesstě wedle, tu se bude nač podjwati. Y což to bude? djm gá. On: Academia bude korunowati ty kteřjž nad giné bywsse pilněgssj wrchu vměnj dosáhli: ti prawjm giným na přjklad korunowáni budau. Gá tedy wěc tak zwlásstnj widěti žádostiw gsa, a haufy zbjhagjcých se wida, wegdu za gińými také: a ay tu pod filozofickým nebem gakýsy stál, s papjrowým sceptrum, k němuž z prostřed haufu někteřj přistupowali, swědectwj wysokého vměnj žádagjce. On žádost gegich že slussná gest, schwáliw, poručil aby co vmégj a nač stworzenj žádagj, na cedulce poznamenané dali. Y odwozowali, geden Filozofie summu, giný Medicýny, giný Jurisprudentiæ: měsscem přitom aby to hladčegi sslo, podmazugjce.

2 On tedy gednoho za druhým bera, každému na čelo tytul, toto gest swobodných vměnj Mistr; toto Medicýny Doktor; toto Práw obogjch Licencyát &c. přilepil, a pečetj přitwrdil, pod nemilostj Bohyně Pallady wssechněm přjtomným y nepřjtomným poraučege, aby gich na potkánj žádný ginák negmenowal.

wal. A s tjm ge, y zástupy rozpustil. Y řekl sem: Budeliž co wjce? A což tobě gesstě dosti nenj? dj Tlumočnjk. Či newidjš gak gim wssickni vstupugj? Gakož pak vstupowali.

3 Nicméně gá chtěge wždy, co pak dále z nich bude widěti, hledjm po gednom tom vměnj mistru, ani mu teď počjtati cos poraučegj, on nevměl; poraučegj měřiti, nevměl; poraučegj hwězdy gmenowati, nevměl; poraučegj Syllogismy dělati, nevměl; poraučegj cyzými gazyky mluwiti, nevměl; poraučegj swým gazykem řečňowati, nevměl; poraučegj naposledy čjsti a psáti, nevměl. Ký pak hřjch, řekl sem gá, mistrem sedmerého vměnj se psáti, a žádného nevměti? Tlumočnjk odpowěděl: Nevmjli ten, vmj druhý, třetj, čtwrtý; nemůž wssudy plné býti. Tedy gá rozumjm, řekl sem, že po strávenj w sskolách wěku, po wynaloženj na to statku, po přiwěssenj tytulů a pečetj, naposledy zeptati se potřebj, včilli se čemu? Bopomozy té zpráwy. Ty muderlantstwj nepřestaneš, dj on, leč sobě něco vtržjš, žwi gen předce, přisahámť že se s něčjm potkáš. Y nu tedy, řekl sem, nechť gsau třeba sedmdesátera sedmera vměnj mistřj a doktořj, a nech třeba wssecka vměgi, aneb žádného, řjkati nic wjc nechcy: gen poďme odtud.

Kap. XVII.

Pautnjk prohlédá staw nábožnjků.

I prowedau mne průchody gakýmis, a přigdeme na rynk, kdež množstwj na rozličnau formu stawených chrámů a kaplic stálo, a wycházegjcých a wcházegjcých zástupowé. I wkročjme do neybližssjho, a ay tu po wssech stranách rytiny a slitiny mužů a žen, též wsseligakých zwjřat, ptactwa, zeměplazů, stromowj a zrostlin: tolikéž slunce, měsyce, a hwězd; až y ďáblů mrzutých, plno. Z přicházegjcých pak každý sobě co se mu widělo wybera, před tjm klekl, ljbal, kadil, pálil. Kdež ač mi diwná byla wssech tu swornost, že každý takměř swau wěc ginák konage, trpěli sobě to, a pokogně každý každého při geho smyslu nechávwal (čehož sem ginde potom nespatřil): a wssak mne y puch gakýsy smrdutý tu zarážel, y hrůza podgjmala: tak že sem wen pospjssil. Pohané.

2 Wegdeme tedy do giného chrámu, bjlého a čistotného, w němž žádných kromě žiwých obrazů nebylo: ale ti gednák hlawami klátjc tisse cos breptali, gednák se wstyčjc, a vssi zacpagjc, huby dokořen zodwjrali, hlas wlčjmu wytj nenepodobný wydáwayjce. W tom osstupugjce se do hromady, nahlédali do gakýchsy knih: k nimž přistaupě y gá, wi-djm diwná malowánj. Ku pjkladu, peřenau a křjdlatau zwěř, nepeřené Židé. (Talmudi figmenta.)

a bez

a bez křjdel ptactwo; howada s lid- ſkými: a lidi s howadjmi, audy; gedno tělo s mnoha hlawami, a zaſe gednu hlawu s mnoha těly. Některá potwora měla mjſto ocaſu hlawu, a mjſto hlawy ocas; některá oči pod břichem, a nohy na hřbetě. Některá očj, vſſj, vſt, noh, bez počtu, giná nic toho: a wſſe to diwně zpřeſtawowané, ztočeně, zpřehýbané, zkřiwené, a w weliké nerownoſti; geden aud pjdi druhý ſáhy zdýlj; geden prſtu druhý ſudu ztlauſſtj: ſummau, potworné wſſecko, wjc než ſe wěřiti může. Oni wſſak prawili že to hyſtorye gſau, a chwáljce gak to wſſe vſſlechtilé geſt, vkazowali ſtarſſj mladſſjm za tagemſtwj. A gá řekl: Ale kdožby ſe nadál aby lidé byli, kteřjž ſobě takowé nechutně wěcy chutnati mohau. Nechme gich, gděme ginam. A wygda, ſpatřjm ge mezy ginými také ſe procházeti: tak wſſak že wſſechném omrzalj byli, a gen ſmjch a hřičku z nich ſobě ſtrogili. Což mne, abych gimi pohrdl, připonuklo.

Mahometani.

3 Takž wkročjme do giného chrámu, kterýž okrauhlý byl a neméně onoho wnitř ſſwárný, bez ozdob: kromě některých po ſtěnách liter, a po podlaze koberců. Lidé pak w něm byli tiſſe a nábožně ſobě počjnagjcý, bjle přiſtřeni, a čiſtoty welice milownj, nebo ſe wždycky vmýwali, a almužny dá-

dáwali, tak že mi se twárnostj tau milost k nim dělati počala. A řekl sem: Gaký pak oni těch wěcý základ magj? Odpowěděl mi Wssezwěd: Onino geg pod suknj schowaný nosý. Y přistaupjm a widěti žádám. Oni že toho giným kromě wykladačů widěti neslussj. Gá předce widěti chcy, dowolenj od P. Osuda předstjrage.

4. Y dobyta gest, a vkázána mi tabule, na njž stál strom kořenem zhůru do powětřj se pnaucý, ratolestmi pak w zemi strmjcý: okolo kterýchž množstwj krtic rylo, a geden weliký krt wůkol chodě giné swoláwal, a w prácy tu zawodil. Y powjdali mi že na ratolestech toho stromu pod zemj wsseligaké libé owoce roste, kteréhož prý ti tissj a pracowitj žiwotčjsskowé dobýwagj. A to gest, dj Wssezwěd, summa náboženstwj toho. Y porozuměl sem, že základ geho na wětru domněnj gest; cýl a owoce geho, pýskati se w zemi, a trosstowati se newiditedlnými, kdež nerostau, rozkossemi, a slepě hledati, neweda čeho. Summa Alkoránu.

5. A odegda odtud, bjm wůdcy swému: Čjm pak oni, že to gistý gest a prawý náboženstwj základ dowodj? Odpowěděl mi, pod a wiz. Y wegdeme za kostel na plac; a ay tu bjlj ti a vmytj lidé, ohrňugjce lokty, giskřjce očima, hryzauce pysky, a řwauce strassliwě, běhagj, koho potkagj ssawlugj, a we krwi lidské Mahometanstwj násylým stogj.

ské se máchagj. Čehož gá zlekage se, a zpátkem běže, řekl sem: Y což pak to oni dělagj? Odpowědjno mi: Dyspntugj o náboženstwj, a dowodj že Alkorán prawá gest kniha.

Mezy Persany a Turky o Alkorán roztržitost.

6 Y wegdeme do kostela zase, a ay tu mezy těmi kteřjž onu tabuli nosyli také hádka o toho, gnkž sem srozuměl neypředněgssjho krta. Gedni zagisté prawili, že sám on drobněgssj ty krtice zprawuge; ginj, že má dwa pomocnjky. O kterauž wěc tak se newkogitedlně táhali, že naposledy tak rowně tu s sebau, gako wně s ginými železem a ohněm dysputowali, až hrozno.

Kap. XVIII.

Prohlédá náboženstwj Křesťanské.

Y wida mne wůdce můg děsyti se, dj mi: Nu podme, ukážit Křesťanské náboženstwj, kteréž na gistých Božjch zgewenjch založeno gsauc, a neysprostněgssjm y neywtipněgssjm dosti činjc gakož prawdu nebeskau gasně na swětlo stawj, tak zase odporné bludy porážj, a gehož ozdoba gest swornost a láska, a kteréž w nesčjslných protiwenstwjch nepřemožené posawád zůstalo, a stogj. Z čehož rozuměti snadně můžeš, že původ geho z Boha býti musý, a potěssenj prawého tu že se doptati budeš mocy. Y zradowal sem se těm řečem, a ssli sme.

Digitized by Google

2 A když přicházýme, widjm že bránu magj, skrze níž se k nim musý. Ta brána stála w wodě, kterauž musyl každý přebřjsti, a wmyti se, a wzýti heslo gegich, bjlau a čerwenau barwu: s přjsahau, že k práwům a řádům gegich státi chce, tak gako oni wěřiti, tak gako oni se modliti, týchž gako oni nařjzenj ostřjhati. Y ljbilo mi se to, gakožto wsslechtilého něgakého řádu začátek. Křest

3 Progdauc skrze bránu, spatřjm zástupy lidu weliké: mezy nimiž někteřj habitem od giných rozdjlnj zde onde na wýstupcých stogjce, wkazowali gim obraz gakýsy tak wměle wymalowaný, že čjm wjc kdo naň hleděl, tjm wjc nač se djwati měl: než že nebyl zlatem aneb blýskawými něgakými barwami hrubě okrásslený, nebyl zdaleka přjliš patrný. Protož sem widěl, že kteřj zdaleka stáli, méně krásau geho gjmáni byli: kteřj bljže, nasytiti se hleděnjm nemohli. Kázanj slowa.

4 Ti pak kteřjž ten kontrfekt nosyli, welebili geg náramně, nazýwagjc geg Synem Božjm, a prawjce že w něm wsseligaké wsslechtilosti wyobrazeny gsau: a že z nebe na zem poslán gest, aby lidé gak při sobě ctnosti pořádati magj, z něho mustr brali. Y byla radost a plésánj, a padagjce na kolena zpjnali k nebi ruce, a Boha chwálili: a gá to wida, připogil sem Obraz Krystůw.

hlas swůg také, a Pána Boha, že mi na ta mjsta přigjti dal, pochwálil.

Křesťanů duchownj hody.

5 Mezy tjm slyssjm mnohá a rozličná napomjnánj, každý aby se k obrazu tomu formowal: a spatřjm že se po mjstech ostupugj, a ti kterýmž obraz swěřen byl, maličké kontrfekty z něho dělagjce, w zawinutj gakémsy wssechněm rozdáwagj, a oni ge s nábožnostj do vst berau. Ptám se tedy co se tu to dělá? Odpowědjno mi, že nenj dosti na často gmenowaný obraz zewnitřně toliko hleděti, než že se do wnitřku přigjti musý, aby se člowěk w krásu geho proměniti mohl. Nebo tak prý nebeskému tomu lékařstwj hřjchowé vstupowati musegj. Na kteréž zpráwě gá přestaw, Křesťany sem za blahoslawené lidi, kteřj k zaháněnj zlého takowé prostředky a pomocy magj, sám v sebe welebil.

Křesťanů rozpustilost.

6 Mezy tjm wssak hledě gá po některých, kteřjž málo před tjm Boha k sobě (gakž prawili) přigali, widjm ani geden za druhým do pitek, různic, nečistot, krádežj a laupežj se dáwagj: ale newěře gá očjm swým, hledjm pilněgi, a widjm w prawdiwé prawdě, že pigj a bligj, wadj se a bigj, lstj a mocý gedni druhým berau a derau, bůgnostj řehcý a skáčj, wýskagj a pjskagj, smilnj a cyzoložj, hůř než sem které giné widěl: summau, že wssecko naopak proti tomu gakž napomjnáni

byli,

byli, a slibowali, činj. Protož zkormautiw se, ljtostiwě sem řekl: Ale pro Pána Boha cožse toto děge? gáť sem tu giného hledal. Nediw se tak hrubě, odpowěděl Tlumočnjk. Co se lidem k následowánj předstjrá, gest stupeň dokonalosti, na kterýž wystaupiti ne každému dá mdloba lidská: kterj giné wedau dokonalegssj gsau: ale za nimi obecný člowěk, který w přjčinách gest, netak stačiti můž. Podmež tedy mezy ty wůdce, řekl sem, ať se na ně podjwám.

7 Y přiwede mne k těm na wýstupcých stogjcým: kteřjž napomjnali sic lidu k milowánj krásy obrazu toho, ale to slabě gaksy, gakž mi se zdálo, dělali. Nebo poslechlli kdo a následowal, dobře: pakli nic, také. Někteřj chřestali gakýmis kljči, prawjc se moc mjti, kdo neposlechne, fortnu gemu kudy se k Bohu chodj, zawřjti, a mezy tjm nezawjrali žádnému. Pakli to činili, gako z žertu činili. A syc widěl sem že ne hrubě směli směle toho dělati. Nebo když některý trossku ostřiti chtěl, láli naň že na osoby káže. Protož někteřj vstně nesmějce, psaně na hřjchy žehrali: ale y na ty křičeli, že passkwile roztrassugj: protož se, aneb od nich odwraceli aby neposlauchali, aneb ge z stupňů zhazowali, mjrnějssj sobě wystawugjce. Což wida, řekl sem: Toť gest bláznowstwj, že tito z wůdců a rádců swých následownjky a pochlebnjky mjti chtějj. Tak gest swěta

Kazatelů galowost.

běh, řekl Tlumočnjk: a nesskodj to. Kdyby wolawcům těm wssecko wolno bylo, kdo wj čehoby sobě oni neoswobodili? musý se y gim wyměřiti pokud čára.

Duchownjch lidj mezy Křesťany těkesnost.

8 Podme tedy, řekl sem, ať gá se na ně samy, gak doma krom kadedry wěcy swé spořádané magj, podjwám: wjm že gim tam aspoň žádný newyměřuge a nepřekážj. Y wstaupjme tam kdež sami kněži bydleli, a gá mysle že ge modljcý se, a zpytugjcý tagemstwj nagdu, nalezl sem po hřjchu, ani teď po peřinách rozwáleni chrápj; tamto za tabulemi rozsázeni hodugj, až do němoty do sebe cpagjce a legjce, ginj prowodj reyry a skoky; někteřj měssce, truhly, komory wycpáwagj; ginj se s fregi a bůgnostmi objragj; někteřj s připjnánjm ostroh, tulichů, kordů, ručnic zacházegj; někteřj s psy a zagjcy se honj: tak že neymenssj čas s Biblj tráwili, někteřj sotwa gi kdy do rukau brali, Včitelé wssak pjsem se gmenugjce. Což spatřiw gá, řekl sem: Ach naslogte mého hoře, totoliž ti wůdcowé do nebe, přjkladowé k ctnostem býti magj? Ale nagduli pak co w swětě w čemžby ssalby a podwodu nebylo? To vslyssawsse někteřj z nich, a že na gegich irregulárnj žiwot nařjkám porozuměwsse, ssilhawě na mne hleděti a reptati začali: hledámli pokrytců, a powrchnjch něgakých swatáčků, abych gich ginde hledal, oni že

wědj

wědj gak y w kostele powinnost swau konati, y doma a mezy lidmi lidsky se chowati. Takž sem mlčeti musyl, patrně syc wida že to potworstwj gest, na komži pancýř, na birýtě lebku: w gedné ruce zákon w druhé meč, po předu Petrowy kljče po zadu Gidássů měssec, nosyti! mysl w pjsmě wybraussenau, srdce w praktykách wycwičené; a gazyk plný nábožnosti, oči plné bůgnosti mjti.

9 Wida pak některé obzwlásstě, kteřjž na kázanjch welice uměle a nábožně řečňugjce, sobě y giným neginák než gako z nebe spadlj Angelé se ljbili, žiwota pak rowně gako ginj rozpásaného byli, nemohl sem se předce zdržeti, abych neřekl: Hle trauby, skrze něž wěcy dobré plynau, samých se nedotýkagj! Tlumočnjk dj: Y to gest dar Božj, o wěcech Božjch pěkně mluwiti uměti. Gest dar Božj, djm gá: ale na slowjchliž se stawowati má? — A giným nebeskými dary přislušowánj, ne sobě.

10 Mezy tjm, wida gá, že wssickni tito nad sebau Starssj swé (Biskupi, Arcybiskupi, Opatowé, Probosstowé, Děkanowé, Superintendenti, Inspectores rc. nazwané) magj, muže wážné a wzácné, gimž wssickni poctiwost činili, myslil sem, proč pak oni těchto nižssjch w řádu nedržj? A chtěge přjčině wyrozuměti, wegdu za gednjm do pokogjka geho, potom za druhým, třetjm, čtwrtým rc. a widjm ge zaměstknané hrubě, že neměli kdy k oněm dohlédati. Zaměstknánj pak gegich (mimo ne gedny wěcy s oněmi společné) by- — Biskupů neřádowé.

bylo s regstry důchodů a pokladů (gakž prawili) Cýrkewnjch. Y řekl sem: Cmylem gim tussjm Duchownj Otcowé řjkagj: Důchodnj Otcowé slautiby měli. Odpowěděl Tlumočnjk: Musýk o to péče býti, aby Cýrkew w tom co gj Pán Bůh přege, a od pobožných předků nadáno, nehynula. W tom wystaupě z nich geden na pasu dwa wisuté klýče magjcý (gmenowali ho Petrem) řekl: Muži bratřj
Skut. 6. nenj slussné, abychom my opausstégjce Slowo Božj, přisluhowali stolům a truhlám. Wyberme muže dobropowěstné a poručme gim tu prácy: sami pak pilnj buďme modliteb a služby slowa. Což gá slysse, zradowal sem se, proto že to podlé zdánj mého dobrá rada byla. Ale z nich žádný tomu rozuměti nechtěl: počjtali, přigjmali, wydáwali, předce sami, modlitby a služby slowa giným poraučegjce, aneb běžně odbýwagjce.

11 Vmřelli z nich který, a péče prwotnosti na giného přigjti měla, spatřil sem nemálo obcházenj, nahlédánj, přjmluw shledáwánj, každý se k té pořádce drjw nežby mjsto wychládlo, tlačil. Ten pak který prázdné mjsto osaditi měl, bral od nich a o nich hlasy; kteřjž welmi rozdjlnj byli. Geden se hlásal býti krewnjm přjtelem: druhý po ženě přjbuzným: třetj že dáwno giž Starssjm slaužil odměny se nadál: čtwrtý že slib měl, tjm se trosstowal: pátý pro swé z poctiwých rodičů zplozenj na

po-

poctiwé mjsto posazenj čekal: sseſtý schwá- lenj sebe od ginud wyžádané předsjral: sedmý dárky podstrkowal: osmý hlubo- kých, wysokých, a ssirokých smyslů gsa, mjsta sobě kdeby se rozprostřjti mohl, žá- dal: a newjm co toho wjc. Což gá spa- tře, řekl sem: Toť snad nenj řád, třjti se na takowá mjsta, wssak by je tu na zawolánj čekati mělo. Tlumočnjk odpowj: A cožby bezděčných wolali? Mu- sýť se kdo k tomu vmysl má ohlásyti. Gá sem oprawdu myslil, djm gá, že se tu na Božj zawolánj čekati musý. On za- se: A co mnjš že Bůh někoho z nebe zawo- lá? Božj zawolánj gest přjzeň Starssjch, kteréž sobě každému kdo se k zawolánj ho- towj, dobýwati wolno gest. Widjm te- dy, řekl sem, že tuto k službě Cýrkwe žádného hledati a doháněti netřeba, odháněti spjsse. Mezy tjm, máli se wždy přjzně hledati, takby se hleda- ti gj mělo, aby každý pokorau, ti- chostj, pracowitostj, Cýrkwi milým činiti se hleděl, a ne gakž gá tu wi- djm a slyssjm. Nechťge co chce, ne- řádowé giau toto.

Křesťanů trossty na wjru, bez skutků.

12 Na tom když mne státi widěl Tlu- močnjk můg, řekl mi: Prawdať gest, že w žiwotě křesťanském y samých Theologů, něco wjce nerownosti gest než ginde: ale zase toto gest prawé, že Křesťané y zle žiwi gsauce, dobře vmjragj. Proto že spasenj lidské ne na skutcých, než na wjře, záležj: kte-

Digitized by Google

ráž když prawá gest, nemůže spasenj chybiti. Nehorš se tedy, že žiwot při Křesťanech negistý gest, když gen wjra gest gistá, dostik gest.

Y o wjru hádky.

13 Srownáwagjliž se tedy aspoň v wjře wssickni? řekl sem. Odpowěděl: Gestik y tu trossičku rozdjlnosti: ale co na tom? základ magj wssickni geden. Y vwedau mne za gakés mřjže vprostřed kostela toho welikého, kdež gá okrauhlý weliký na řetěze wisýcý kámen spatřjm: prawili mu Prubýřský kámen. K tomu přistupowali lidé přednj, každý w ruce něco nesa, ku přjkladu: Kus zlata, střjbra, železa, olowa, pjsku, plew ꝛc. pak otjral každý o ten kámen to co přinesl, a chwálil že průbu držj: ginj djwagjcý se prawili, že nedržj. Tož na sebe křikali, žádný sobě swého haněti nedal, žádný také druhému geho wěcy potwrzowati nechtěl: pak na sebe láli, klnuli, za kápě, za vssi, a kde mohli se chytagjc a táhagjc. Ginj hádali se o sám ten kámen, gaké gest bariwy: někteřj prawili že modrý, ginj že zelený, ginj že bjlý, někteřj že černý: až se nassli kteřjž prawili že gest proměnných barew, gaká se wěc přistrčj, takowý že se y on zdá. Někteřj radili, aby ho rozbili, a na prach zetrauc gaký bude pohleděli: ginj nedali. Někteřj nad to wýš prawili, že ten kámen gen různice tropj, aby ho sňali a preč dali

Pjsmo S. prubýřský kámen.

že

že ſe ſnáze porownagj: k čemuž gich weliký djl, a negpřednėgſſjch, přiſtupowalo: ginj toho zaſe bránili, prawjce že žiwoty radėgi ſložj, než tomu dopuſtj: gakož pak negedni, když ſe různice a ſſarwatka rozmohla, y zbiti gſau, kámen pak zůſtal předce. Nebo byl okrauhlý a welmi hladký, kdo na něg ſahal, ugjti ho nemohl, wyklauzl ſe mu hned, a uproſtřed ſſraňků těch předce ſe točil.

14 Z těch ſſraňků gá wygda, ſpatřjm ay koſtel ten mnoho má wůkol kaplic, do nichž ſe ti, kteřjž ſe při průbýřſkém tom kamenu ſrownati nemohli, rozcházegj, a za každým giſtý lidu djl ſe táhne; kterýmž oni gak a čjm ſe od giných děliti magj, regule dáwali. Tito, aby ſe wodau y ohněm znamenali, ginj aby znamenj křjže w hrſti a w kapſy wždycky pohotowě měli: ginj aby wedlé hlawnjho onoho kontrfektu, w němž ſe wſſickni wzhlédati magj, pro wětſſj dokonaloſt, giných drobněgſſjch co neywjc při ſobě noſyli: ginj aby modléc ſe neklekali, že to Faryzegſká wěc: ginj aby muzyku, gakožto wěcy bugné, mezy ſebau netrpěli: ginj aby ſe žádnému, na wnitřnjm Ducha zgewowánj doſti magjce, učiti nedali. Summau, wſſudy obzwláſſtnj něgaké nařjzenj, kaply ty prohlédage, widěl ſem.

Křeſtanů na ſekty roztrhánj.

15 Gedna z nich neywětſſj byla a neyozdobněgſſj, třpytjcý ſe zlatem a kamenjm drahým, a w njž hluk weſe=

Neynádherněgſſj mezy nimi gedna.

lých nástrogů slyssán. Do té sem obzwlássť vweden, a pohjzýn abych hleděl, že tu pěknègssj než kde nábożenstwj. A ay po stěnách tu plno bylo figůr gakýchsy, gak se do nebe dostáwati, vkazugjcých. Tu někteřj namalowanj stáli, dělagjcy sobě žebřjky, přistawugjcy k nebi, a lezaucy po nich. Ginj snásseli na hromadu wrchy a kopce, aby po nich zhůru mohli: ginj sobě křjdla strogili a připjnali: ginj křjdlatých tworů nalapagjce, a několik spolu sepnauce, k nim se přiwazowali, wedlé nich zhůru wyletěti sobě traufagjce zč. Kněžj pak rozličných křtaltů mnoho bylo, kteřjž ty figůry lidem vkazowali a schwalowali; rozmanitým gę přitom ceremonyjm, gak se od giných děliti magj, wyvčugjce. Geden pak zlatem a ssarlatem přioděný seděl na wysoké stolicy, poslussným a řádům těm dowěrně obcugjcým, znamenité dary rozděluge. Y zdál se mi tu pěkný řád, a weselegi než kde. Ale když sem giné sekty přebjhati, na ně hrozně dotjrati, a gegich ty wssecky wěcy haněti a sljhati widěl, wzal sem to w podezřenj. Zwlásstě wida při těchto nesmělé odpowjdánj a sebe zastáwánj, leč kamenjm, wodau, ohněm a mečem, z strany gedné, z strany pak druhé, zlatem podwodně lidj k sobě wábenj. Nýbrž spatřil sem mezy nimi samými mnohé roztržitosti, swády, záwisti, z mjst sebe strkánj, a giné neřády: protož sem odtud ssel na giné, kteřjž se obnowenými gmenowali, podjwati se.

16 Kdež widjm, že některé ty kaply (dwě, tři, blizšsj sebe gsauc) aby za gedno byly, se smlauwaly: mezy tjm wšsak žádnau měrau, gakby se mezy sebau porownaly, trefiti nemohly, každý co w hlawu zawzal na tom stál, giné na to též narazyti usyluge. Někteřj hlaupěgšsj co se gim namátlo, toho se drželi: ginj chytřegšsj, gak kde fortel widěli tak přistupowali, a odstupowali, až sem nad tjm mizerným milých Křesťanů matenjm a motánjm welice horlil. | Giné se o sgednoceni daremně smlauwagi.

17 Mezy tjm byli tu někteřj, kteřjž se nic do těch roztržitostj nemjti prawili, chodili mlčjc, tisse, gako w přemyšslowánj, a wzhlédagjc tytýž k nebi, a přjwětiwě se magjc ke wšsechněm: a byli nepatrnj, ošsklubanj, postem a žjznj wyschlj. Z nichž ginj gen smjch měli, powoláwali a pohwizdowali za nimi, drbali a trhali, widliček podáwali, nohy podráželi, a zlořečili gim: oni pak wšseckо trpjc, gako slepj, hlušsj, němj, mezy ginými chodili. Kteréž když sem z gakéhos w kůru zastřenj wycházeti a wcházeti widěl, chtěl sem wgjti a pohleděti co tam magj. Ale mnau Tlumočnjk trhl. Co pry tam dělati chceš? či chceš také z sebe smjch udělati? máš tam proč dychtiti. Takž sem nechal. Ale ach tu sem přehlédl, od nešsťastného swého Mámila zmámen byw: tu sem Centrum nebe y země, a cesty k sytosti | Skutečnj Křesťané. | Gichž pautnjk nepoznal.

potěssenj wedaucý chybil, a do motanin Labyryntu Swěta zase vwe- den, dokudž mne Bůh můg neretowal, a na pochybenau na tomto mj- stě cestu zase neuwedl. Což kdy a gak se stalo, njže powjm. Ale sem gá toho tehdáž nesaudil, nýbrž zewnitřnjho gen pokoge a pohodlj hledage, ginam zewlowati pospjchal.

Přjhoda geho w tom stawu.

18 Nepominu mlčenjm co mne gesstě wjc w té vlicy potkalo. Namlauwal mne můg Wssudybud, abych se mezy Duchownjky dal, gistě mi to, že gá osudem do toho stawu náležjm: gakož přiznám se že mi to k mysli bylo, gakkoli sem obyčegů gegich ne wssech libowal. Y dám se nawésti, wezmu kápi a kuklu, wstaupjm tu y tam wedlé giných na wýstupek, až mi y wlastnj vkázán. Ale hledě gá po nich, widjm že mi gedni hřbet obracegj, druzý hlawami krautj, třetj na mne okem mhauragj, čtwrtj prstem hrozý, pátj widličky vkazugj. Naposledy někteřj se obořjc sežena mne, a wstawj giného, hrozýc že na tom dosti nebude. Gá lekna se běžjm pryč, k swým wůdcům řka: Ale bjdněgssjhož toho swěta! wssak se pak s gednjm wsseckо trhá! Bezpochyby, řekl Tlumočnjk, proč se nemáš na pozoru, aby sobě lidj nedrázdil? Kdo s lidmi býti chce, k lidem se formowati musý: ne tak gako ty wssudy zhlaupa tesati. Giž gá newjm, řekl sem: tedy ale wsseho tak nechati.

Ne

Ne tak, ne tak, dj Wssudybud: nemu-
sýme zausati. Nebudeli z tebe to, bu-
de něco giného. Pod gen, hledme dál: a
ugma mne za ruku, wede.

Kap. XIX.

Pautnjk staw Wrchnostj spatřuge.

Přissli sme tedy do giné ulice, kdež po wssech stranách plno widjm wyšssjch y nižssjch stolic: na nichž sedjcým Pane Rychtáři, Pane Purgmistře, Pane Wředniče, Pane Regente, Pane Purkrabj, Pane Kancljři, Pane Mjstodržjcý, Páni Saudcowé, Milostiwý Králi, Knjže, Pane ꝛc. řjkali. Y dj mi Tlumočnjk: Nu tu máš ty lidi, kteřjž saudy a wýpowědi w rozepřech konagjce, zlé trescýce, dobrých přichraňugjce, řád w swětě zdržugj. Tok gest owssem pěkná, a mám za to new yhnutedlná, w lidském pokolenj wěc, řekl sem. Odkud se pak takowj lidé berau? Odpowěděl mi: Někteřj se k tomu rodj: ginj od nich, aneb od obce, wybráni býwagj, ti kteřjžby za negmaudřegssj ze wssech, a negzkusseněgssj, a sprawedlnosti a práw negpowědomėgssj, uznáni byli. Y to pěkně, djm gá.

Wrchnosti rozdjlnj stupňowé.

2 W tom mi se pohleděti udá, a spatřjm an se někteřj do stolic wkupugj, ginj wyprossugj, ginj wypochlebugj, ginj sami sázegj: a wida to, Hle, hle, neřád! zkřikl sem. Y mlč wssetyčko, dj Tlumočnjk.

čujě, zlým toho zažiweš, oslyšsili. A proč nečekagj djm gá, aby zwoleni byli? Odpowěděl, Herež, oni sebe bezpochyby powědomi gsau, s tu pracy se býti znagj: když ge za ty ginj přigjmagi, co tobě do toho?

3 Gá tedy vmlkny, a připprawě sobě brylly, hledjm pilně po nich, a vzřjm wěc nenadálau, že gmenowitě řjdko který z nich wssecky audy měl, každému téměř něčeho potřebného se nedostáwalo. Někteřj neměli vssj, gimižby stjžnostj poddaných wyslychati; ginj očj, gimižby neřády před sebau znamenati; ginj nosu, kterýmžby ssibalů proti práwu vklady čenichati; ginj gazyku, kterýmžby za němé vtisstěné promlauwati; ginj rukau, kterýmižby vsudky sprawedlnosti wykonáwati, mohli: mnozý ani srdce neměli, aby co sprawedlnost káže, konati směli.

4 Kteřj pak wssecko to měli, widěl sem ge vtrápené lidi býti: nebo na ně vstawičně nabjháno, ani pogjsti, ani pospáti pokogně nemohli. Gessto ti druzý wjc než odpolu zahálivý žiwot wedli. Y řekl sem: Ale proč pak takowým těmto saudy a práwa swěřugj, kteřj potřebných k tomu audů nemagj? Odpowěděl Tlumočnjk, že toho nenj, než že se mně tak zdá. Nebo prý, qvi nescit simulare, nescit regnare: Kdo giné zprawuge, musý často newiděti, neslyšseti, nerozuměti, byť y widěl, slyssel a rozuměl. Čemuž ty, gakožto w wěcech politických neprossly, nerozumjš. A wždyť gá widjm na mau wěru, řekl sem, že při nich toho cožby býti

ti měl, nenj. A gá tobě radjm, dj on, mlč: slibugik syc, nepřestanessli mudrowánj, octneš se kdeby nerád. Co newjš, že saudce porjkati k hrdlu sahá? Takž sem vmlkl, a tisse se na wsseckno djwal. Než newidj mi se, co sem na které stolicy obzwlásst spatřil, wsseckno wyčjtati: dwegjho toliko dotknu.

5 Zastawil sem se neypilněgi při saudu Senátorském, kdež sem gména Panů Saudců tato spatřil: Atheus, Swárurád, Sluchosud, Stranobig, Osobolib, Zlatomjl, Darober, Nezkus, Malowěd, Nedbal, Kwapil, Ledabyl: wssech pak Presydent a neywyšssj Sudj, aneb Prymas byl, Pan Takchcymjt. Z kterýchž gmén hned sem se, gacý tu saudowé býwagj, dowtipowati začal: a wssak přjklad se w mé přjtomnosti trefil. Sprostnost obzalowána byla od Soka, žeby některé dobré lidi zhaněla, lichewnjkům lakomcům, pigánům ožralcům, spjlagecý, a newjm co wjc přemluwiwssi. Swědkowé wedeni byli Klewéta, Lež, Podhled: Prokurátorem ku práwu byl Pochleba, z gedné strany, z druhé Darmotlach, kteréhož wssak Sprostnost prawila se nepotřebowati: a tázána bywssi, ználi se k tomu co na nj prožalowáno, řekla: Znám milj Páni Saudcowé, a přidala, Ted stogjm, ginák mluwiti nemohu; Pán Bůh mi pomáhey. Tu saudcowé shlukše se, zbjrali hlasy. Atheus řekl:

Saudů obecnjch častá nespráwa a křiwdy.

řekl: Takť gest sice gak to žensko prawj: ale co ona to třápati má? nechámeli gi tak, pokusý se y o nás třeba hubau tlaucy, přimlauwám se ať gest ztrestána. Siwá- rurád řekl: Owssem. Nebo kdyby to gednomu prosslo, ginjby také chtěli aby se gim promjgelo. Sluchosud řekl, Gá sice newjm wlastně gak to bylo: než poně- wadž sobě Sok tu wěc tak wysoce wede, rozumjm žeť ho oprawdu bolj; nechť gest ztrestána. Stranobig řekl: Gá sem giž prwé wěděl, že ta Drchta wssecko co wj wyplesstj: potřebj gi hubu zacpati. Oso- bolib dj: Wražený gest můg dobrý přjtel, mělať ho pro mne aspoň vssetřiti, a ne tak sspincowati: hodná gest potrestánj. Zla- tomjl dj: Wssak wjte gak se onen sstě- dře vkázal, hoden gest zastánj. Darober: Tak gest, newděčnj bychom byli, kdyby pře geho zespod měla zůstati. Nezkus dj: Gá podobného přjkladu newjm: co zaslaužila nechť trpj. Malowěd: Gá tomu nerozumjm, gak vsaudjte dáwám swé powolenj. Ledabyl: Gakkoli, gá ke wssemu přistupugi. Nedbal: Pakli té pře odložiti chceme? snad se to dále po- tom samo vkáže? Kwapil: Nic, za chu- ti ať gest ortel. Pan Sudj: Owssem: na koho se nám třeba ohlédati? co práwo chce mjt, to musý gjt. A wywstaw, vči- nil wýpowěd: Poněwadž ta sstěbetná žena w tak neslussné wěcy se dáwá, že wsseligak o lidi dobré se otjrá, k skrocenj neważného gegjho gazyka,

a na přjklad ginym, ať se gi 40 po=
ličků bez gednoho dá, ta se gj wýpo=
wěd činj. Tu Sok s Prokurátorem a
swědky pokloniwsse se, z sprawedliwého
nálezu poděkowánj včinili: a Sprostnosti
to též poručeno. Ale ona w pláč a zpj=
nánj rukau se wydala. Protož, že prá=
wa neoctila, přiostřiti gj rozkázali, a po=
chytjc k kázni wedli. Kteraužgi stalau
křiwdu gá wida, a zdržeti se nemoha, zkřikl
sem hlasem: Ach gestližek takowj wsseckо
w swětě saudowé býwagj, pomozyž mi
Bože wssemohaucý, ať gá ani saudcem
negsem, ani se s žádným nesaudjm! Y
mlč ztřessténče, řekl wlože mi na vsta pěst,
Tlumočnjk: přisahámť že se téhož, ne=
horssjholi něčeho domluwjš. A ay Sok s
Pochlebau swědky proti mně obwáděti
začnau: a gá to znamenage a lekna se,
newjm gak sem odtud, sotwa ducha popa=
dage, wyletěl.

6 Když pak sobě tu před tau saudnicý wydychugi, a oči protjrám, widjm mnohé s rozepřj k saudu přicházeti, an každému yhned Prokurátoři (Darmotlach, Pochleba, Křiwowed, Práwotah, a ginj) wstřjc běžjc, ku posslaužení se ofěrowali, ne gakau kdo má při neyprw, než gaký wa=
ček, nahlédagice. Každý pak swůg zákon (čehož sem mezy Teology nebyl spatřil) při sobě pilně nosyl, a do něho týtýž nahlé=
dal. Na nichž na některých exemplářjch nápis sem widěl, Zrawá Hryzenj Zem=
ská: na některých zase, Drawá Ssizenj Zemská. Ale se giž wjce na to hleděti ne=
chtělo, ssel sem wzdychage odtud. Prokurátorů přewrácenost.

Knjžat plnomocné panowánj: a wřednjků gegich lſti.

7 Wſſezwěd mi dj: Geſſtě neylepſſj zůſtáwá. Pod, podjwáš ſe na zpráwu králů, knjžat, a giných dědičně nad poddanými panugjcých: ſnadť ſe to zaljbj. Y wegdeme opět kamſy, a ay tu na tak wyſokých a ſſirokých ſtolicých ſeděli, že řjdký k nim přiſtaupiti a doſáhnauti mohl, kromě po náſtrogjch. Měl zagiſté každý dlauhé gakéſy mjſto vſſj z obau ſtran trauby, do nichž když kdo co mluwiti chtěl, ſſeptati muſyl. Ale byly rklikowaté a děrawé, mnoho ſlow než ſe hlawy doneſlo mimo wen wybjhalo: a která doſſla, na wětſſjm djle změněná docházela. Což ſem odtud znamenal, že ſe newzřjdcky mluwjcým odpowěd dáwala, někdo y doſti tuze wolage, dowolati ſe do mozku nemohl: někdy ſe dáwola odpowěd, ale nic k wěcy. Podobně mjſto očj a gazyku trauby byly, ſkrze něž ſe čaſto ginák než wěc byla widělo, a ginák než ſám třeba Pán mjnil, odpowjdalo. Čemuž ſrozuměw, řekl ſem: Ale proč pak těch trub neodložj, a gako ginj lidé proſtě wlaſtnjma očima, vſſima, gazykem, nehledj, neposlauchagj, neodpowjdagj? Pro wzácnoſt oſoby a důſtognoſt mjſta, dj mi Tlumočnjk, takowé okolowánj býti muſý: či ſe tobě to ſedlácy zdagj, aby ſe gim každý o oči, vſſi, gazyk, otjrati měl?

Raddy muſeti mjti gaké nepohodlj.

8 W tom widjm některé wůkol trůnu obcházeti, z nichž gedni Pánu do vſſj wedlé těch trub coſ dmýchagj; ginj na oči gednák oné barwy brylle ſázegj; ginj pod nos coſy kaučj; ginj

ruce

ruce skládagj a překládagj; ginj nohy srjnagj, a zase popausstěgj; některj pod nim stolicy oprawugj a hlobj, a tak dále. To wida gá, ptám se: Kdo gsau to, a co dělagj? Odpowj mi Tlumočnjk: Gsau tagné Raddy, Krále a weliké Pány informugjcy. Gákbych gim toho newytrpěl, řekl sem, kdybych na tom mjstě byl: nýbržbych sobě swými audy a činy wolen býti chtěl. Nemusy geditný člowěk, dj on, na sobě zakládati, ani se toho gemu dopausstěti má. Tedyt gsau, djm gá zase, welicy tito páni nad sedláky bjdněgssj, tak swázanj gsauce aby se ani hnauti, leč po wůli giných, nemohli. Ale gsau sebau tak, dj on, gistssj. Pohled na tyto.

9 Y ohlédnu se, a ay některj na těch stolicých nedali se mustrowati, rozháněgjce ty Informowatele od sebe pryč: což k mému winssi bylo. Než hned sem tu giné nepohodlj vhlédal. Mjsto zagisté těch kolikasy odehnaných mnoho giných přicházelo, kteřjž gemu do vssj, do nosu, do vst, dmychati, oči rozličně zakrýwati a odkrýwati, ruce pak a nohy sem a tam roztahowati se pokaussěli: každý gmenowitě kdo přissel, nač sobě vpřel, na to ho nawésti a natáhnauti chtěl: až některý ten nebohý Pán newěděl co činiti; komu powoliti, neb komu se brániti, a gak wssechněm odoláwati má. Y řekl sem: Giž widjm, že lépe gest některým wybraným se swěřiti, než tak wssechněm na riwačku býti. A co se to pak wždy něgak ginák zaopatřiti

A bez nich gesstě hůřegi.

ti nemůž? řekl sem. Gakžby se opatřilo, dj on. Powolánj to s sebau to nese, odewssech stjžnosti, žaloby, prosby, wolánj, důwody a odwody, přigjmati, a wssechněm za sprawedliwé činiti. Lečby tak gako tito gsau.

Chostegnj Pánj. 10 Y vkáže mi gich koliks, kteřjž žádnému k sobě nabljž nedali, kromě kteřj pohodlj obmyssleli a strogili. W těch sem widěl lidi wůkol obskakugjcý, pohlazugjcý, polsstáře podkládagjcý, zrcadla před oči stawěgjcý, sochrowánjm wětřjček dělagjcý, peřj a smeti zbjragjcý, sukni a třewjce ljbagjcý, wsse po předu: někteřj y wyhozenau od Pána slinu a ozher ljzali, že sladké chwáljce. Ale to mi se opět nic nepljbilo: zwlásstě že sem wěděl, gak se každému téměř takowému stolice gaksy zwiklala, a s nim než se nadál se zwrátila, když oněch wěrněgssjch podpůrců nebylo.

Pautnjkowa nebezpečná přjhoda. 11 Stalo se w mé přjtomnosti, zwiklala se také gednomu y rozsmekla; y wypadl na zemi. A ay udělal se hluk lidu, za nimž gá se ohlédage, spatřjm an sobě giného wedau a sázegj, wýskagjce že tu ginák bude než býwalo: a obskakugjce hlobj pod njm a twrdj, kdo můž. Y mage gá za to, že obecnému dobrému napomáhati slussj (nebo tak vprawili) také přistaupě kljn či dwa přistrčjm: což mi někteřj chwálili, ginj sskaredě hleděli. W tom onen s swými sebera se, a s kygem mezy nás wpadna, pere do hausu až se wssecko to rozprchá, a některým krky spadagj. Gá strachem zděssený byw ani se vpamatowati nemohu, až Wssezwěd můg, slysse že se kdo wjc sázeti a twrditi pomáhal? ptogi,

mnau trhne, abych prchal také. Mámil že netřeba: načež gá rozmysslege se, kterého poslechnauti, tok zawadjm o sseemūgjcý okolo mne kýg, zlupě se teprw běžjm w kaut. A tak sem porozuměl, že y na těch stolicých seděti, a okolo nich býwati, y gich se dotýkati, tjm y giným způsobem nebezpečno. Protož sem tjm radėgi odtud ssel, s pomysslenau toho mage abych se tam kdy wjc wraceti měl. Gakož sem y řekl wůdcům swým: Nech se kdo chce těch hor dotýká, ne gá.

12. Zwlásstě poněwadž sem y to wysseřil, že ač swěta zpráwcowé gmenowáni býti chtěli wssickni ti, nezpráwy wssak wssudy plno bylo. Nebo buď že poddané sám Pán, neb po krubách, k sobě pausstěl; sám, neb s nadmnychowánjm giných, wýpowědi činil: tak mnoho sem křiwd gako práwa widěl, tak mnoho wzdychánj a upěnj gako weselosti slyssel, a že se sprawedlnost s bezpráwjm, a moc s saudem misý; rathauzowé, saudnice, kanceláře, tak neprawosti gak sprawedlnosti wersstatowé že gsau, a kteřj se obhágcowé w swětě řádů tytulugj, že tak mnoho neřádu gako řádu (a často wjc) býwagj, patrně sem wyrozuměl. A podiwě se gak ten staw mnoho marnosti a blyssticý se bjdy w sobě kryge, požehnal sem gich tu, a ssel odtud. Lidská wssudy nezpráwa.

Kap.

Kap. XX.

Staw wogenský.

Takž wegdeme do poslednj vlice, kdež hned w prwnjm placu ne málo lidj stogj čerwenĕ přioděných: k nimž přistaupě slyssjm, že se smlauwagj, gakby se smrti křjdla dáti mohla, aby tak z daleka gako z blizka, w okamženj mohla pronikati. Item, gakby se co po mnohá léta stawěno, za hodinu rozmetati mohlo. Y vleknu se řečj těch: nebo až posawád co sem kde z lidských činů widěl, o wzdělawánj a rozssjřowánj lidj a pohodlj lidského žiwota toliko bywaly řeči, a práce: tito pak o zhaubu žiwotů a pohodlj lidských se radili. Odpowěděl Tlumočnjk: Y těchto vsylowánj to též gest, ale ginakssj drobet cestau, skrze odklizenj gmenowitě toho což ku překážce gest. Potom tomu wyrozumjš.

Vkrutnost lidská.

2 W tom přistaupjme k bráně: kdež mjsto wrátných gakésy s bubny státi spatřjm, každého wgjti chtjcýho se tážjcý, máli tobolu? když vkázal a odewřel, nasypali mu peněz a řekli: Kůže ta zaplacená bud: a pustjc geg do gakéhos sklepu, wywáděli zase odtud železem a ohněm obloženého, a kázali dále do placu gjti.

Werbuňky.

3 Ale gá, co w tom sklepě gest spatřiti gsa žádostiw, také tam neyprw wstaupjm; a ay tu po wssech stranách, až konce widěti nebylo, tolikéž po zemi, hromady gako neywětssj hranice, žeby na množstwj ti-

Zeughaus, aneb Zbrognice.

sshce wogých neodwozyl, wsseligakých vkrutných k bodenj, sekánj, řezánj, pichánj, raubánj, sstjpánj, tjnánj, trh nj, pálenj, summau k odgjmánj žiwota nástrogů, od železa, olowa, dřjwj a kamenj, až mne hrůza podgjmala, a řekl sem: Na kterýž toto diwoký twor takowé přjprawy? Na lidi, odpowěděl mi Tlumočnjk. Na lidi? djm gá: ach gák sem myslil, že na něgakau wsteklau zwěř a diwoké ljté ssel-my. Ale pro Boha gakáž to vkrutnost, gestli že lidé na lidi takowé tyto hrozné wěcy wymýsslegj! Cos tak chaulostiwý? dj on, a směge se.

4 Wygdauce odtud gdeme hlauběgi tam, a až na rynk, kdež ay lidj těch železem přioděných, rohy a pazaury magjcých a haufně gedněch k druhým zpřipjnaných, stáda widjm: ležjcých v gakýchs koryt a džberů, do nichž se gim gjsti a pjti sypalo a ljlo, a oni geden přes druhého chlemtali a slopali. Y řekl sem: Co se pak tu wepřowé na gatku krmj? widjm syc lidskau twárnost, než swiňské činy. To gest pohodlj toho stawu, dj Tlumočnjk. Oni w tom od koryt wstanauc, dagj se w reyry a skoky, křepčenj a wýskánj: a Tlumočnjk: Hle widjssli rozkosse žiwota tohoto? oč se ti staragj? nenjliž tu býti weselo? Počkám co dál bude, řekl sem. Oni mezy tjm dagj se w honěnj a ssacowá-nj giného stawu lidj, koho napadnau. Za tjm rozwálegjc se, páchagj sodomstwj a ha-nebnost bezewsseho studu a bázně Božj, až sem se pyřil, a řekl: Ey tohoto by se gim

Žiwot soldát-ský pro slopá-ssný.

trpě-

trpěti nemělo. Trpěti ſe muſý, dj Tlumočnjk. Nebo ten ſtaw wſſeliké ſwobodě chce. Oni pak vſadjc ſe chle mtali zaſe: a naperauc a nalegjc ſe do němoty, pak ſe pokáceli a chrápali. Potom ge wywedli na plac, kdež na ně déſſť, ſnjh, kraupy, mráz, ſlota, žjžeň, hlad, a wſſeliké neřeſti pršſſely, že ſe ne geden třáſl, drkotal, chřadl, ſcepenal, wſſem, pſům, krkawcům, na pokrm: ginj wſſak nedbali nic, hýřili předce.

Wypſánj bitwy.

5 W tom ſe cos na buben vdeřj, a zawznj trauba, a vdělá ſe hřmot a křik! a ay wſtyčjc ſe každý, a zchápagjc řezáky, teſáky, bodáky, a co kdo měl, ſtrkagj to bezewſſj ljtoſti do ſebe weſpolek, až krew ſtřjká, ſekagj u ſlekagj na ſebe hůř než neyljtěgſſj ſſelmy. Tu ſe hřmot na wſſecky ſtrany rozmáhá, tu ſlyſſeti duſot konj, chřeſt pancýřů, břinkot mečů, rochánj ſtřelby, fičenj okolo vſſj létagjcých ſtřel a kulj, zwuk trub, třeſkot bubnů, křik ponaukagjcých k bogi, křik wjtězýcých, křik zraněných a vmjragjcých: tu widěti olowěnné hrozné krupobitj: tu ohniwé ſtraſſliwé blýſkánj a hřjmánj ſlyſſeti; tu gednák tomu gednák onomu ruka, hlawa, noha, preč létá; tu geden přes druhého ſe kácý, a wſſecko we krwi zplýwá. Ach wſſemohaucý Bože cos ſe toto děge, řekl ſem, zahynautiliž má ten ſwět? A ſotwa ſe vpamatowaw, z toho placu, nic newjm gak, a kam ſem wypadl,

a trosslicku sobě wydchna, a wssak se wsseč-ken třesa, průwodčjm swým řekl: Kamž ste mne ale vwedli? Odpowěděl Tlumočnjk, rozmazaněgssjhož tebe! to gest býti člowěkem, smjti dotřjti. Y což sobě pak vdělali? řekl sem. Odpowěděl: Páni se pohodli, pak se ta wěc porownati musyla. A což se to oni rownagj? djm gá. Odpowěděl, Owssem. Nebo kdoby weliké pány, krále, a králowstwj, kteřjž nad sebau saudce nemagj, rownal? sami to mezy sebau mečem rozhodnauti musegj. Kdo lépe druhému železem zassermuge, a ohněm zakauřj, ten swau postawj na wrchu. O barbarstwj! ó howadstwj! djm gá: nebyloližby giných k mjřenj se cest? diwokým sselmám, ne lidem, tak se mjřiti slussj.

6 Wtom vzřjm an ted z bogowisstě nesgedny s odsstjpenýma rukama, nohama, hlawau, nosem; s zwrtaným tělem, střapenau kůžj, wsse krwj zohawené, wedau a nesau: naněž když ljtostj sotwa hleděti mohu, Tlumočnjk mi dj: Wssecko se to zhogj, wogák musý otrlý býti. A co pak, djm gá, kteřj tam krků nechali? Odpowěděl: Giž ta kůže zaplacená byla. Gak to? djm gá. A cos newiděl gakého se gim prwé pohodlj přálo? A gakého také nepohodlj řekl sem, pogměti museli? Mezy tjm byť pak pauhé rozkosse předessly, bjdnák gest to wěc člowěku, proto se krmiti dáti, aby hned na gatku musyl. Ossklivý ť gest ten staw, co ho koli, nechcy, nechcy ho, podme odtud. Pozůstalj po bitwě.

Kap.

Kap. XXI.

Staw rytjřſký.

Sſle- chetſtwj a erby zač ſe dáwagj.

Podjwey ſe aſpoň, dj Tlumočnjk: gakā počeſtnoſt kdo ſe tu hrdinſky chowá, a ſkrze meče, oſſtjpy, ſſjpy a kaule probige. Takž mne wedau na gakýs palác, kdež v- zřjm ſedjcýho pod Mageſtátem, a některých gesſto ſobě zmužilégi počjnali, před ſebe po- wolávagjcýho. Y přicházeli mnozý, ne- ſauce s ſebau leby, hnáty, žebra, pěſti, mě- ſſce a wačky, nepřátelům zodtjnané a zod- gjmané: což gim chwáleno bylo, a ten pod Mageſtátem dáwal gim za to coſy malo- waného, a zwláſſtnj gakéſy před ginými ſwobody: což oni na žerd naſtrčjce, tak na odiwu wſſechněm noſyli.

Giných také ſe do toho ſtawu třenj.

2 To widauce ginj, negen z bogownjků gako před čaſy, ale negedni y z řemeſel, a od knih, také přiſtupowali: a nemagjc go- ko onino ſſrámů, aneb nepřátelům zodgj- maných nábytků, kteréžby vkazowali, wy- tahowali a předſtjrali ſwé wlaſtnj měſſce, aneb ſſtrychy kterých nadělali w knihách. Y dáwala ſe gim také takowá gako oněm, a obyčegně nádhernégſſj znamenj, a pau- ſſtjni byli na wyſſſj ſýň.

Ozdoby rytjřů.

3 Za nimiž gá wegda, ſpatřjm gich hro- mady ſe procházeti, s podpěřenými hlawa- mi, zaoſtřenými patami, a přiocelenými boky. Y neſměl ſem blјzko přiſtaupiti, a vdělal ſem dobře. Nebo ſem hned vhlédal, gak ſe giným mezy ně ſe pletaucým ne wſſechněm ſſwátně wedlo. Někteřj zagi- ſté přjliš ſe gim blјzko k boku plichtjce, ně- kteřj doſti w ſtranu newyhýbagjce, někteřj

doſti

dosti njzce kolen neohybugjce, někteřj tytu- lu dosti pořádně wyřikowati neuměgjce, s pěstmi se potkáwali. Čehož y gá se boge, prosyl sem abychom odtud šli. Ale Wsse- zwěd řekl: Podjwey se gesstě lép, gen opatrně.

4 Hledjm tedy sobě zdaleka, gacýby či- nowé gegich byli: a spatřjm, že práce gegich (podlé swobod stawu toho, gakž prawili) gest, sslapati dlážku; přewěssowati dwě nohy přes koně; honiti chrty, zagjce, a wlky; zawo- diti sedláky do robot; sázeti ge do wěžj, a paussťěti zase; vžjwati dlau- hých rozličnými misami wysazowa- ných tabulj, a pod nimi co neydél no- hy držjwati; vměti ssaustati nohama, a ljbati prsty; přebjrati řemeslně wrhcáby a kostky; tlampati bez stu- du o wěcech slzkých a plzkých; a těm podobné. Měli pak to swobodami stwr- zené, gakž prawili, aby cokoli činj sslech- tictwjm slaulo, a žádný k nim, kromě poctiwý člowěk, aby se nemjsyl. Někteřj sobě wespolek ssstity měřili gedni s druhými rownagjc: a čjm který wetssegssj a za- sslegssj byl, tjm byl wjc wážen: kdo nowý nosyl, za tjm ginj hlawami medali. Wjce sem tu y giného ledcos vhlédal, což se mi diwné a nemotorné zdálo: ale wssého pra- witi nesmjm. Toto gen powjm, že nadj- wage se gá dosti na ty marnosti gegich, zno- mu sem průwodčj swých, abychom ssli pro- syl, a obdržel. Rytjř- ské činy.

Cesta k hradu Fortůny.

5 Když gdeme dj mi Tlumočnjk: Nu gižs prohlédl práce a kwaltowánj lidſká, a nezljbilot ſe nic; proto že ſe ſnad domnjwáš, že mimo prácy lidé ti nic nemagj. Ale wěz že wſſecky ty práce k odpočinutj gſau ceſta, k němuž napoſledy wſſickni kdo ſebe w pracech nelitowali, přicházegj: že totiž když ſtatku a zbožj, aneb ſláwy a pocti-woſti, aneb pohodlj a rozkoſſj doſá-hnau, myſl gegich doſti ſe w čem ko-chati má. Protož giž tě ale k hradu Po-těſſenj powedeme, aby ſe, gaký cýl geſt pra-cy lidſkých, podjwal. Čemuž ſem ſe zra-dowal, tam ſobě giſté myſli odpočinutj a potěchu ſlibuge.

Kap. XXII.

Pautnjk mezy nowináře trefil.

Nowináři ledačemu ſe diwj.

Když nadcházýme k bráně, ſpatřjm po le-wé ſtraně na rynku hromadu lidj, a Wſſudybud dj: Ey těchtot mjgeti ne-muſýme. Což tu magj? řekl ſem. On, poď, a wiz. Y přigdeme mezy ně, a ay oni po dwau, po třech, ſtogjce, točj geden proti druhému prſtem, krautj hlawau, pleſká ru-kama, drbe ſe za vſſi: napoſledy gedni wý-ſkagj, druzý pláčj. Y co ſe pak to tu zprawuge? djm gá: Komedyili tito gakau ſtrogj? Ba nemégž ty toho za hru, dj Tlumočnjk. Oprawdowét oni wě-cy magj, gichž gim diwno, ſměſſno, hně-wno,

wno, gak která. Wždyťbych gá rád wěděl, řekl sem, co to gest čemuž se diwj, čemu směgj, nač hněwagj. Wtom pohlédna spatřjm, ani se s pjssťalkami gakýmis pěstugj, a geden druhému přichýle se do vcha pjsťá: kterýž piskot bylli libý, plésali; pakli sskřipawý něgaký, traudili se.

Pjssťaly negednostegného zwuku.

2 A wšak toto mi bylo diwné, že gedné a též pjssťalky zwuk gedněm se tak hrubě ljbil, že se skákánj zdržeti nemohli: druhým tak se mrzutý zdál, že vssi zacpáwali a w stranu běželi: aneb poslauchali, a rozkwjljc se vsedawě plakali. Y řekl sem: Totoť gest potworného cosy, gak to gedna a táž pjssťala gedněm tak sladce druhým tak trpce, znj. Tlumočnjk dj: Rozdjlnost ne zwuku než sluchu to působj. Nebo gakož pacyentům gedno a též lékařstwj negednostegně operuge, gak čj nemoc: tak tato, gaká gest čj wnitř passio aneb k wěcy náklonnost, takowý zewnitř o nj zwuk, sladký neb hořký.

Kulhawý posel.

3 A kde pak se ty pjssťaly berau? Přinássegj ge odewssad, dj on: Co newidjš prodawačů? Takž pohledjm, a ay tu chodj a gezdj naschwál k tomu nařjzeni, pjssťalky ty roznássegjcý. Z nichž množý na prudkých konjch gezdili, a od těch kupowali množý: ginj chodili pěssky, někteřj se y na berlách kulhagjce; a od těch rozumnj kupowali raděgi, prawjce že býwagj gistssj.

Ljbost nowin.

4 Negen pak sem se djwal na ně, ale y poslauchal sám, tu y tam se zastawě: a poznal sem že to oprawdu gaká ljbost tak rozdjlné odewssad přicházegjcý hlasy slysseti. Toto mi se neljbilo, že někteřj nemjrně sobě

w tom počjnali, wssecky pjsskaly co gich dostati mohli skupugjce: an popjskagjc sobě drobet, každau zase preč wrhli. Byli tu z rozdjlných stawů, kteřjž řjdko doma sedjc wždycky tu na rynku čjhali, kde co pisklo vcha nastawugjce.

Marnost nowinářstwj.

5 Owssem pak neljbilo mi se, když sem marnost wěcy té poznal. Nebo častokrát smutný se hlahol rozcházel, že se kormautili wssickni: po chwjli wssak zawzněl giný, a byl z strachu smjch. Opět některé pjsskaly zwuk tak libě zněl, že wssickni wýskali a plésali, a hned se proměniw, aneb vtissil, aneb w smutné sskřjpánj obrátil: tak že kdo se gimi zprawowali, ledakdy se ledačemus daremně těssili, ledačehos děsyli, an to w dým bylo. Bylo se tedy čemu zasmáti, že lidé každého wětru zawanutj ssáliti se dagj. Protož sem ty chwálil, kteřj ssibřinků těch nedbagjce, pracy swých hleděli.

Nepohodlj bez nich y z nich.

6 Ale opět sem nepohodlj spatřil, že když kdo na to co se okolo pjská pozoru nedal, od ledakuds mu lecos na krk připadlo. Naposledy wssak y to sem tu widěl, že s těmi pjsskalami zacházeti ne wsseligak bezpečno bylo. Nebo poněwadž hlaholowé ti rozdjlným vssjm rozdjlnj byli, různice, y twačky negednau odtud powstáwaly: gakž sem se y sám s přjhodau potkal. Dopadna gá gedné bystře znějjcy pjsskalky, podal sem přjteli swému: ale ginj přegmauc gi, o zem dali a posslapali, na mne se že takowé wěcy roztrussugi potrhugjc: tak že wida ge wztekle rozpálené, prchati sem musel. Ze pak wůdcowé mogi wždy mne hradem Fortůny těssili, ssli sme k němu.

Digitized by Google

Kap. XXIII.

Pautnjk prohlédá hrad Fortůny: a neyprw přjstup k němu.

Když k tomu milému hradu přigdeme, widjm neyprw zástupy lidu, ze wssech měsst a vlic se zbjhagjcých a obcházegjcých, a kudyby se zhůru dostati mohli ohlédagjcých. Byla pak na ten Hrad gediná, wysoká, a vzká brána; ale kteréž zabořená, zawálená, a trnjm zarostlá byla: slaula poně Ctnost. A prawено mi o nj, že před časy ona sama toliko k wcházenj na hrad wystawená byla, ale že se brzy potom přjhodau gakausy zabořila: protož giných menssjch je naděláno, a té necháno, poněwadž přjliš přjkro, nepřjstupno, a nezwolno bylo choditi skrze ni. Ctnost zapadlá brána k slávě.

2 Prolámány tedy zdi, a naděláno forten z obogj strany; kteréž gá prohlédage, widěl sem nápisy gich, Pokrytstwj, Lež, Pochlebenstwj, Neprawost, Fortel, Násylj rc. ale když sem to tak gmenowal, a kteřj tudy wcházeli slysseli, hněwali se na mne, reptali, zhoditi mne dolů chtěli: tak že sem stauliti musel. Djwage se pak, widěl sem že někteřj předce tau starau branau, skrze rům a trnj, lezli; gedni prolezli, a ginj nic: a ti teprw se zase do dolegssjch forten wraceli, a gimi procházeli. Postrannj fortny.

3 Y wegdu tam také, a spatkjm že tu gesstě hrad nenj, než plac, na němž množstwj lidj stogj, zhůru k wyšssjm palácům wzhlédagjcých, a wzdychagjcých. Když sem se dau ptal, co ti tu dělagj? odpowědjno mi, že chytj, Sstěstj kohonáhodau

toho wynáſſj. gſau čekancy, laſkawého panj Fortůny wzezřenj, a na hrad puſſtěnj očekáwagjcý. A co ſe ne wſſickni geſſtě tito tam doſtanau? wſſak wſſickni o to wěrně pracowali. Odpowěděl: přicjněti ſe každý můž gak wj a vmj; naposledy wſſak na panj Fortůně, koho ona k ſobě přigjti chce neb nechce, záležj. Můžeš ſe podjwati gak to gde. Y widjm že tam giž wýſſe žádných ſchodů, ani bran nenj, než kolo gakéſy vſtawičně ſe točjcý, k němuž kdo ſe přjpal, zhůru na podlahu wyneſſen byl, a tam teprw od panj Fortůny přigat a dále puſſtěn. Dole pak nemohl kdo chtěl kola ſe chytiti, než koho k němu vřednice panj Fortůny, gménem Náhoda, přiwedla, aneb na ně wſadila: ginému každému ruce zklauzly. Ta pak Regentka Náhoda, chodila mezy haufem, a koho ſe gj vdálo, toho chytila a na kolo wſadila: geſſto ſe gj některj welmi na oči tiſkli, rukau podáwali, proſyli, ſwé wynaložené práce, poty, mozoly, ſſrámy, a giné zaſlaužilosti, předſtjragjce. Ale gá držjm že naproſto hluchá y ſlepá býti muſyla, tak ſe nic ani oſobám newzhlédala, ani proſeb nedbala.

Čekanců na ſſtěſtj teſkliwý způſob. 4 Mnozý tu z wſſeligakých ſtawů byli, kteréž ſem prwé widěl, že w powolánj ſwém a ſkrze bránu Ctnoſti, aneb také ſkrze poſtrannj fortny, práce a potu nelitowali, a wſſak ſe ſſtěſtj dočekati nemohli: giný, na to třeba ani nemyſljcý, byl za ruku vgat, a zhůru neſſen. Z oněch pak čekanců mnozý přewelmi teſklili, že na ně pořádka

přj-

přigjti nechtěla, až negeden osstediwěl: někteřj sobě zaufali, a pustjc o sstěstj, wraceli se k lopotowánj swému: z kterýchž opět někteřj roztaužjce se, k hradu lezli, oči y rukau panj Fortůně podáwagjc: tak že Expectantů těch způsob tak y ginak bjdný a tesklivý sem shledal.

Kap. XXIV.

Pautnjk způsob boháčů prohlédá.

Řekl sem pak wůdcy swému: Nu gjž bych také, co tam na hoře gest, gak Fortůna swé hostě ctj, rád spatřil. Dobře, řekl on, a wznesl se než sem zwěděl se mnau zhůru; kdež panj Fortůna na kauli stogecy, koruny, sceptra, regimenty, řetězy, zápony, měssce, tytule a gména, medy a cukry, rozdáwala, a teprw dále zhůru paussťěla. Y pohledjm na stawenj hradu, kteréž o trogjm ponebj bylo; a spatřjm, že některé do dolnjch, giné do prostřednjch, giné do wrchnjch pokogjků vwozugj. Y dj mi Tlumočnjk: Zde dole přebýwagj, které panj Fortůna penězy a zbožjm poctila: w prostřednjch pokogjch ti které rozkossemi krmj: w hornjch pak palácých, které sláwau přiodjwá, aby od giných spatřowáni, chwáleni a ctěni býti museli. Některým dwogjho spolu, neb y wsseho trogjho přege; a ti se kam chtj, procházeti mo-

hau. Widjš gak sſťastná wěc gest komu se sem dostati dostane.

Bohatstwj pauta a břemena.

2 Podmež tedy řekl sem, mezy tyto třebas neyprw. Takž wegdeme do dolnjch sſklepů, a ay tam tma a newesselo! tak že sem nic téměř newiděl poneyprw, gen že sem břinkánj gakés slyſſel, a puch stuchliny zarážel mne ze wſſech kautů. W tom když se mi troſſku zrak proběre, widjm plno ze wſſeligakých stawů lidj, ani tu chodj, stogj, sedj, ležj, a každý má pautami zpaté nohy, a ruce swázané řetězem, někteřj přitom y na krku řetěz, a na hřbetě břjmě něgaké. Y zděsyl sem se, a řekl: Což pak toto pro krále, do žaláře sme něgakého přiſſli? Odpowěděl mi, směge se, Tlumočnjk: Gakýs ty nerozum? wſſak toto darowé gsau panj Fortůny, kterýmiž ona milé syny swé obkládá. A gá ohleduge gednomu, y druhému, y třetjmu, těch geho darů, widjm ocelíwá pauta, železné řetěze, olowěnnau neb hliněnnau nůſſi: A gacýž to darowé? djm, o tytkbych gá nestál. Ale blaude, zle to hledjš, dj mi Tlumočnjk, wſſak pak zlato gest wſſecko to. Y hledjm znowu geſſtě pilněgi, a powjdám mu, že gá předce newidjm než železo a hlinu. Ey nemudrug tak přjliš, dj on: wěř ginym wjce než sobě: pohled gak oni sobě toho wážj.

Mámenj boháčů.

3 Y hledjm a spatřjm swůg diw, gak se oni přewelice w tom opautánj swém kochali. Tento sobě počjtal krauzky řetězu swého; giný ge rozbjral, a zase sſkládal;

dal; giný řetězu sobě rukau potěžkáwal; giný ho na pjdi měřil; giný k vstům bera, ljbal; giný ho před mrázem, horkem, a vrazem chráně, ssátkem obwinowal. Někteřj dwa neb třj se sstaupjc, měřili ge sobě, a potěžkáwali geden proti druhému; kdo swůg lehčegssj znamenal, kormautil se a bližnjmu záwiděl: kdo wětssj a těžssj měl, chodil wůkol, dul se, honosyl a chlubil. Ač mezy těmi opět někteřj tisse w kautě sedjc, w welikosti řetězů a paut swých tagně se kochali, nestogjc o to aby ginj widěli: záwisti, za to mám, a krádeže se bogjce. Ginj zase plné truhly měli hrudj a kamenj, kteréž sem y tam překládali, odmykali a zamykali: nikam odtud, aby o to nepřissli nesmějce, ani nespěgjce. Někteřj gesstě ani truhlám newěřili, nawázali a nawěsseli toho okolo sebe tak mnoho, že ani choditi, ani státi s tjm nemohli, než leželi toliko, dychtjce a chroptjce. Což gá wida řekl sem: Ale totoliž magj pro wssecky Swaté, sstastnj lidé slauti! an sem dole, práce a kwaltowánj lidská prohlédage, nic bjdnegssjho nespařil, gako toto sstěstj gest. Wssezwěd řekl: Prawda gest syc (což tagiti?) že mjti toliko tyto Fortůny dary, a gich newžjwati, wětssj starost gest než rozkoš. Ale tjm panj Fortůna winna nenj, dj Tlumočnjk, že někdo darů ge-

gich vžjwati newmj? Ona se s swým neskaupj; než ti někteřj stuchljcy, ani sobě ani giným ku pohodlj toho obrátiti neumegjcý. Ač naposledy, děley ty z toho co děley, předceť gest to weliké sstěstj, Mjti. Gá o takowé sstěstj gaké tu widjm nestogjm, řekl sem.

Kap. XXV.

Způsob rozkossných swěta.

Rozmazanj rozkossnjcy.

Nesstezwěd dj: Podmež tedy zhůru, tam ginakssj wěcy vhlédáš slibugjk, samy rozkosse. Y wegdeme po schodech, do prwnj sjně; a ay tu lożj, měkkými peřinami postlaných, wisutých a kolébawých, několik řadu, po nichž se někteřj wáleli, služebnjků s wháňkami, fochry, a ginými nástrogi, k wsseligaké službě hotowých, plno wůkol sebe magjce. Wstáwalli který, ruce se hned ze wssech stran podkládaly; oblekalli se, ne giná než hedbáwná měkká raucha se podáwala: byloli kam přegjti potřebj, na stolicých polsstáři postlaných přenássel. Nu tu hle máš pohodlj, gehož s hledal, dj Tlumočnjk. Co nad to žádati můžeš? tak mnoho wsseho dobrého mjti, aby se o nic nestaral, ničeho nedotýkal, co dusse ráčj wsseho hognost měl, a ani zlému wětru na sebe wanauti nedal, nenjli to blahoslawená wěc? Odpowěděl sem: Owssem žeť tu hned weselegi než w dolnjch těch mučjrnách: ne wssecko mi se wssak y tu podobá. Co opět? řekl on. A gá: že ty lenochy s wypuklýma očima, odutau hlawau, oteklým břichem, nedotkliwými audy, gako bolawým

wře-

wředem, widjm; zawadjli kde, neb se kdo oň otře, neb na něg odporný wjtr zawane: hned mu zle. Stogatá woda hnige a smradj se, slýcháwal sem, tuto pak toho přjklady widjm. Také tito žiwota nic neužjwagj, poněwadž ho přespěgj a přezahálegj: nic to pro mne nenj. Diwnýs ty filozoff, dj Tlumočnjk.

2 A wedau mne na druhau sýň, kdež gá očjm a ussjm plno wnady spatřjm, zahrady rozkossné, rybnjky a obory, zwěř, ptactwo, ryby, muzyku wsseligakau libau, a towaryšstwa weselého hausy: ani sobě skáčj, honj se, tancugj, sstwau, sechtugj, hry prowodj, a newjm co wjc netropj. To nenj stogatá woda, dj Tlumočnjk. To prawda, djm gá: ale nech mne, ať sobě na to pohledjm. Podjwage se pak, řekl sem: Widjm že se žádný těch kratochwilj nenagj a nenapige: nýbrž unawě se každý běžj w stranu, giným zase něčjm wyraženj hledage. Malá mi se to zdá rozkoš. Hledássli tedy w gjdle a pitj rozkosse, dj on, podme sem. Hry a diwadla.

3 Takž wkročjme na třetj sýň; kdež ay spatřjm plné stoly a tabule hodugjcých, ani před sebau wsseho hognost magj, a weseli gsau. Tu přistaupě spatřjm gak někteřj pořád do sebe mecy a legj, až gim břicha nestačcwalo, popasowati museli: někteřj až se gim wrchem y spodkem přelewalo. Ginj lahůdky gen wybjrali, pomlasskáwagjce sobě, a krku tak dlauhého gak řeřábi magj (aby chutnost Hodowánjcy.

dlauho cýtiti mohli) sobě winssugjce. Někteřj se chlubili, že od desyti neb dwadcýti let slunce wycházeti a zapadati newiděli: proto že když zapadalo, nikdá střjzwj, když wycházelo nikdá wystřjzwělj, nebyli. Neseděli pak tu zasmussile, než muzyka wsseligaká musyla znjti, k njž každý také připogowal hlas swůg, tak že tu wsselikého ptactwa a zwjřat zpěwowé slyssáni byli: geden wyl, druhý řwal, třetj kwákal, čtwrtý sstěkal, pátý hwjzdal, ssestý ssweholil, sedmý lkal rc. s diwnými přitom posuňky.

Pautnjk mezy hodownjky gaké měl hody.

4 A tu se mne Tlumočnjk ptal: Gak mi se ta harmonya ljbj? Kusa nic, řekl sem: kterýž řekl: Y cožť se pak ljbiti bude? stonekliž gsy pak, že tě ani tato weselost rozwrzati nemůž? W tom mne někteřj z nich před stolem vhlédagj, a geden mi připjgeti: druhý abych přisedl, očima bljkage, náwěsstj dáwati; třetj, kdo gsem a co tu chcy, examinowati začne; čtwrtý se na mne vděřj, proč Nač Bůh žehnať, neřjkám? Načež gá rozhorle se djm: A což aby Bůh takowým swiňským hodům také žehnal? To než gá dobře dopowjm, ay toť talјřů, mis, koflјků a sklenic, krupobitj na mne, že sem se sotwa vhýbati, a schytě se preč wypadnauti stačil. Ač gesstěť mně střjzwému snáz vtjkati, než gim ožralým wne trefowati přisslo. A Tlumočnjk mi: Hle, neprawillit sem dáwno, měg gazyk za zuby, a nemudrug: hleď se zprawowati lidmi, a ne aby ginj twé kotrby ssetřiti musyli.

5 Wssudybud pak zasmáw se, a za ruku mne vgma, Podme tam gesstě gednau, řekl: a gá nechtěl. On: Gesstě se tam nač djwati máš, a mohls, kdyby byl mlčel. Pod, gen sobě opatrně počjney, zdaleka třeba stoge. Y dám sobě řjcy, a wegdu zase: a co zapjrati? y nawésti sem se dal, že sem přisedl, připjgeti sobě dal, splňowal sem, a chtěge wždy na konec, gaká pak w tom weselost gest, wyzkusyti, začal sem y přizpěwowati, přiwyskowati, a přiwyskakowati sobě: summau co ginj dělali dělati. Ale to wsse nesměle gaksy: proto že mi se naprosto že mi to neslussj zdálo: gakož pak někteřj widauce že w to trefiti nemohu, smáli mi se, ginj že nesplňugi baučili se. Mne mezy tjm cosy pod kabátem hrýzti, cosy pod čepicý laupati, cosy mi se z hrdla wydjrati, nohy potáceti, gazyk drkotati, hlawa kolem choditi, a gá teprw na sebe y na swé wůdce hněwati se začnu, zgewně giž wolage že to howadstwj gest, a ne lidstwj: zwlásstě když sem na giných těch rozkossnjčků rozkosse trochu gesstě lépe se podjwal.

Zase tam ssel.

6 Tu zagisté některé sem nařjkati slyssel, že gim gjdlo a pitj ani ssmakowati, ani do hrdla gjti nechce; kterýchž ginj litowali, a aby gim spomoženo bylo, museli kupcy sem tam po swětě, coby se k chuti nagjti mohlo wyhledáwagjce, běhati; museli kuchaři wsseligakých mustrů swých, gakby lahůdkám zwlásstnj wůni, barwu, chut, dadauc, do žaludka wlauditi mohli, ohledáwati;

Bjdný způsob rozkossnjčků.

museli lékaři, aby gedno druhému vstupowalo, zwrchu y zespod po trychtýřjch nalewati. Tak že s welikau pracý a nákladem, co do sebe wecpati a wljti měli, gim se shledáwalo; a welikými do nich chytrostmi a obmysly wprawowalo; s welikau bolestj a swjránjm, aneb w břisse třpělo, aneb wen dobýwalo. A syc, napořád byli plnj nechutenstwj, sstkánj, řjhánj, a sskrkánj, spali zle, chrkali a frkali, slinili se a soplili, wýwratků a leyn plnj byli stolowé a wssičkni kautowé: chodili neb wáleli se s shnilým břichem, podagrowatýma nohama, třeslawýma rukama, kyssjcýma očima ꝛc. A magj toto rozkosse býti? řekl sem. Ach poďme odtud, abych něco wjc mluwiti nemusyl, a zase sobě něco newtržil. Tak odwrátě oči, a zacpage nos, ssel sem.

Veneris regnum. 7 Y přigdem, w týchž pokogjch gesstě na ginau sýň, kdež obogjho pohlawj hausy spatřjm, ani se za ruce wodj, objmegj, ljbagj; a nechť nepráwjm co tu wjce bylo. Toto powjm toliko, což sem k wýstraze swé spatřil, že wssičkni tu od panj Fortůny zawřeni, zákožnj pálčiwau prassiwinu měli, kteráž gim vstawičný swrab působila, že pokoge mjti nemohauc, kam přissli, a oč mohli,

Libidinis æstus. česali se, až do krwe: tjm wssak drbánjm swrab ten vpokogiti se nikoli nedal, ale gen wjce roznčcowán byl: začež oni syc se stydčli, a wssak tagně a po kautech nic nedělali, než drbali se. Což že mrzutý a nezhogitedlný neduh byl, patrně bylo sauditi.

Morb. Gall. Libido despeationis Negednčm z nich y po wrchu se ossklivost wysýpala, tak že se sami gedni druhých sstjtili, těžcý a odpornj sobě wespolek gsauce; owssem pak zdrawým očjm a mysli nesne-

sy.

spytedlno bylo hleděti na ně, a puchu od nich gdauchho cýtiti. Naposledy, widěl sem že to na těch rozkosse palácých posledni giž byl, odkudž se ani zpátkem, ani dál nemo- hlo, kromě djry gakés wzádu tam, skrze niž negedni hlauběgi se w bügnost dáwagjcy, propadali, a za žiwa do těch za swětem temnostj se dostáwali. præcipitium.

Kap. XXVI.

Způsob powýssených swěta.

Y wygdeme odtud do wrchnjho palácu, kterýž odewřený byl, žádného nad sebau přikrytj, kromě oblohy, nemagjcý. A ay tu mnoho stálo stolic, gedny nad druhé wyšssjch, wsse okolo kragů, aby z dílu z města widjny býti mohly, na nichž seděli, gak kdo od panj Fortuny wýš neb njž posazen byl, gimž wssickni mimo gdaucý (po předu wssak) čingce čest, hýbali koleny a kýwali hlawami. Y řekl mi Tlumočnjk: Hle nenjliž čistá wěc tak wywýssenu býti, aby odewssad widjn byl, a wssickni na tebe hleděti musyli? A gá přidal: a býti na ráně, aby na tě déssť, snih, kraupy, horko y zyma, bjti mohlo. Odpowěděl on: Herež o to. Ale gest čistá wěc na tom býti mjstě, kdež na tě wssickni pozor dáwati a ssetřiti tě musegj. Prawda gest že ssetřj, řekl sem: ale kteréž ssetřenj sotwa nenj wětssjm břemenem nežli pohodljm. Nebo po každém z nich gak gich mnoho pase, giž gá Powýssených lidj nepohodlj.

wi=

widjm, hnauti se nesmj a nemůž, aby wssickni newiděli a nepřesaudili: gakéž to pohodlj? zwlásstě když sem widěl, že gak mnoho po předu k nim sstestnosti, tak mnoho po zadu a po stranách newážnosti bylo. Za každým zagisté tom w sedle rozloženém někteřj stáli, kteřjž naň ssilhawým okem házeli, pysky a hlawami zmjtali, widliček podáwali, po hřbetě sl nau, ozherem neb něčjm giným káleli; někteřj y stolice podrýwagjce pád obmýssleli, s nimž se přenegeden w mé přjtomnosti, tau y ginými přjhodami, potkal.

Powýssených nebezpečenstwj.

2 Nebo stolice ty gakž sem řekl, po kragjch stály, malicko gi posmekna hned se zwrátila: a který se před tjm dul, letěl dolů. A byly gaks na obrtljcých strogené, gak je gj kde dobře doteckl, wrtla sebau, a sedjcý se octl na zemi: čjm která wyšssj byla, tjm snáz bylo zaklátiti gj a wypadnauti z nj. A nalezl sem tu welikau gedněch k druhým nepřjzeň, záwistiwé na sebe wzhlédánj, gedněch od druhých z stolic wysazowánj, regimentů wydjránj, korun srážený, tytulů sobě wespolek smazowánj: tak že tu gen se měnilo wždycky, geden lezl na stolicy, druhý z nj, bud lezl aneb pohlawě letěl. Načež djwage se, řekl sem: Ey tok ge sspatné, že za tak dlauhau a trpkau prácy, kteráž se než se na tato mjsta přigde wystáti musý, tak krátká gest odměna! Wssak pak někdo slawy vžjwati nepočne, a hned zase konec. Tlumočnjk odpowěděl:

děl: Tak to panj Fortůna rozdělowati musy, aby wssickni kteréž poctiti chce, poděleni býti mohli; musegjť gedni druhým vstupowati.

Kap. XXVII.

Sláwa slowautných w swětě.

Mezy tjm, kterj se tu dobře chowagj (řekl dále Tlumočnjk) aneb sobě toho syc zasluhugj, má panj Fortůna giný na to prostředek gak ge nesmrtedlnostj poctiti. Y gak to medle, řekl sem? tok gest slawného něco, nesmrtedlným včiněnu býti: medle vkažte mi to. Y obrátj mne Wssezwěd, a vkáže mi na témž palácu k západnj straně wyšssj gesstě plac aneb wýstupek, také pod čirým nebem, kamž z tohoto nižssjho schodek, a dole při něm dwéřka bylo, a v těch seděl gakýsy plno w sobě ze wssech stran očj a vssj magjcý, až potworno (ginenowali mi ho Censuram Vulgi, Wssesudem) gemuž se každý kdo na plac Powěsti chtěl, negen opowědjti, ale y wssecky swé wěcy, pro něž se nesmrtedlnosti hodným býti nadáwal, vkázati, a k rozwáženj odewzdati musyl. Byloli w činech geho co zwlásstnjho a neobyčegného, dobrého neb zleho, pusstěn byl zhůru: pakli nic, dole zanechán. Dostáwalo se pak tam, gakž sem znamenal, negwjc lidj z stawu wrchnosti, bogownjků, a včených: z stawu nábožnjků, řemeslnjků, a domownjho, méně.

Fama fermè vulgi opinione constat.

Indignis qvoque confertur.

2 Mrzelo mne pak welice, že tak mnoho zlých (laupežnjků, tyranů, cyzoložnjků, wrahů, paličů rč.) gako dobrých, tam paušstěli. Nebo sem rozuměl, že to nemůže než převráceným lidem w necnostech posylau býti: gakož se y trefilo, že geden přissel nesmrtedlnosti žádage, a tázán byw, co nesmrtedlné památky hodného způsobil? Odpowěděl: že co neyslawněgssjho w swětě wěděl zkazyl, naschwál chrám na rěgž sedmnáctero králowstwj tři sta let prácy a náklady wedlo, zapáliw, a gednoho dne w rům položiw. Y užasl se ten Censura té hanebné opowážliwosti, a pustiti ho tam, za nehodného saudě, nechtěl. Ale přissla panj Fortůna, a pustiti ho kázala. Kterýmž přjkladem posyleni gsauc ginj, lecos hrozného, co spáchali, wyčjtali; tento že co neywjc mohl lidské krwe wylil: giný, že nowé rauhánj, gakby se Bohu zlořečiti mělo, wymyslil: giný, že Boha na smrt odsaudil; giný, ž slunce z oblohy strhna, do prostřed propasti pohřjzil; giný, že nowé towaryšstwo paličů a morděřů, skrze něž lidské pokolenj třjbeno bude, začal rč. a byli wssickni napořád zhůru paussťjni: což prawjm welmi mi se nelibilo.

Herostratus.

Marnost Powěsti.

3 Wessel sem wssak za nimi tam, a ay tu hned ge gakýsy také panj Fortůny vřednjk, gménem Fama, aneb Powěst, přigjmal, gehož nic nebylo než vsta. Gak zagisté dolnj ten plný očj a vssj, tak tento plný ze

wssech

wssech stran vst byl a gazyků, od nichž nemalý se hluk a zwuk rozcházel: a milý ten Immortalitatis Candidatus ten odtud vžitek měl, že se tjm křikem gméno geho sem a tam rozwoláwalo. Ale na to když sem bedliwě pozorowal, spatřil sem že se o každém tom vdělaný pokřik zase pomalu tissil, až y vtichlo wssecko, a něcj giného zniti začala. Y gakáž to nesmrtedlnost? řekl sem: wssak každý téměř trossku pobuda, hned zase z očj, vst, a mysli lidem wypadá. Odpowěděl Tlumočnjk: A tobě pak wssecko málo. Nu podjwey se na tyto aspoň.

4 Takž ohlédna se, spatřjm sedjcý malјře, ani po některých tu hledjce ge kontrfektugj: a ptám se, proč to dělagj? Odpowěděl: Proto aby to ne tak gako zwuk hlasu mizelo a mjgelo: těch giž památka nepřestane. Y hledjm, a ay každého wykontrfektugjc wyhodj rowně gako giného do rokle, obrazu toliko tu nechávagj, a aby odewssech spatřowán býti mohl, na žerdi wystrkugj. Ach gakáž to nesmrtedlnost? řekl sem. Wssak pak se tu gen papjru a černidla gménem gegich přilјčeného nechává, sami gako ginj bjdně hynau! ale ssálenjť gest to, milý Bože, ssálenj. Nebo co mi potom, že sobě mnau někdo papjr nassmaruge, a semnau se zatjm kdo wj co stane? Nic o tom nesmýssljm. Tlumočnjk to slysse, ztřesstěných mi nadá, a co ge po mně na swětě s takowými wssechněm giným odpornými rozumy, ptá se.

Do hystorvj se dostati gaká čač?

Y w hystorygich falsse mnoho. 5 Mlčel sem tedy: a ay w tom nowau fáleš vhlédám. Někčj kontrfekt gegž sem žiwého krásného a zpanilého widěl, přepotworný byl: ginému naodpor, mrzutému, widjm že co neykrásněgssj kontrfekt mohli, vdělali: některému postawili dwa, tři, čtyry, obrazy, a každý byl ginakssj: až mi té na djle nedbalosti, na djle newěry malj řů těch hněwno bylo. Spatřjm také y marnost toho. Nebo prohlédage ty obrazy, widjm gich mnoho zasslých, zaprássených, zpráchniwělých, zhnilých, že málo aneb zprosta nic, znáti bylo: některých na hromadě pro giné widěti nebylo, žádný téměř na ně nikdá, nehleděl: tožť ta sláwa!

Wyzdwižené památky také hynau. 6 Mezy tjm přicházela Fortůna, a kázala některé ty, negen staré a wetché, ale y nowé čerstwé kontrfekty, dolů házeti: a gá sem porozuměl, že gakož ta milá nesmrtedlnost sama z sebe ničjmž gest, tak y pro bláznowau gakausy Fortůny wrtkawost (an gednák na swůg hrad přigjmala, gednák wyhazowala) nenj se čjm vbezpečiti: čjmž sem sobě gi, y s gegjmi tu dary, tjm wjc zossklivil. Nebo tytýmž způsobem ginde po hradě se procházegjc s syny swými zacházela: rozkossnjčkům rozkossj, a boháčům bohatstwj, gednák přidáwagjc, gednák vgjmagjc, a ledakdys nenadále wssecko odgjmagjc, a wen z hradu wystrkugjc.

Smrt wssecko předce hubj. 7 Owssem pak smrt mi hrůzy přidáwala, kterauž sem y tu na hrad docházeti, a gednoho za druhým odklјzeti widěl: ale

ne-

negednostegným způsobem. Na bohaté střjlela obecnými ssjpy; aneb přiklekagjc řetězy těmi zaśśkrcowala, a zadussowala: rozkossnjckům nasýpala do lahůdek gedu: slawné zhazowala, aby hlawy lámali, aneb ge skrze kordy, ručnice, tulichy, prohánčla, každého téměř neobyčegným něgakým způsobem z swěta prowoděcy.

Kap. XXVIII.

Pautnjk sobě zaufati počjná, a s swými wůdcy se hádá.

Ulekl sem se, že tak nikdež nic w swětě, ani na samém tom hradu Potěssenj, nenj čehožby se mysl bezpečně směle a cele chopiti mohla. Kterážto mysslenj welmi kormautliwě mne, čjm dál tjm wjc, rozcházela: z nichž mne Tlumočnjk můg, Mámil (ač wsseligak ohledáwal) wyrazyti nigakž nemohl, až sem y zkřikl: Ach mého hoře, nicliž pak na tom bjdném swětě potěssenéhо nenagdu? wssak pak při wssem wssudy kwaltowánj a teskností plno. Tlumočnjk dj: A kdo tjm než ty sám, nechutné kyselo, winen? když sobě wssecko osskliwjš, coť se ljbiti má? Hleď na giné, gak každý w swém stawu wesel a mysli dobré, dosti sladkosti w wěcech swých mage. A neboť bláznj wssickni napořád, řekl sem, aneb lhau: nebo aby potěssenj prawého požjwali možné nenj. Bláznі y ty, dj Wssudybud, aby swé teskností polehčil. Odpowěděl sem: Ani

Sapientiæ apex, desperatio de rebus Mundi.

Ani w to trefiti newmjm: wſſak wjš že ſem kolikrát ohledowal, a wždycky mne ze wſſeho wyrazylo ſpatřowánj prudkých s každau wěcý proměn, a bjdného cýle.

W ſwětě čeho lidſká myſl hledá, nenaléžá.

2 Tlumočnjk dj: Co to než twá fantazye dělá? Kdyby ty ſe ne tak w lidſkých wěcech přebjral, a wſſjm wſſudy co ſwině wěchtem zmjtal, byl by gako ginj myſli pokogné, potěſſenj, radoſti, ſſtěſtj požjwage. Kdybych totiž gako ty, řekl ſem, w zewnitřnoſtech wězel, a nápadné něgaké nemaſtné zaſmánj za radoſt; přečtenj něgakých trochu ſſkaret za maudroſt; kauſek něgaký nápadného ſſtěſtj, za wrch ſytoſti držel. Ale kde pak zůſtanau, pot, ſlzy, ſtonánj, motánj, nedoſtatkowé, pádowé, a giná neſſtěſtj, gimž ſem počtu mjry, a konce žádného neſpatřil po wſſech ſtawjch? Ach auwech naſtogte! ach auwech bjdného tohoto žiwota! Prowedli ſte mne ſkrze wſſecko, a co mi to platno? Slibowalo mi ſe a vkazowalo tytýž, zbožj, vměnj, potěſſenj a bezpečnoſt. Ale co mám? Nic. Co vmjm? Nic. Kde ſem? Newjm ſám. To wjm toliko že po tak mnohém motánj, po tak mnohých pracech, po tak mnohém wyſtálém nebezpečenſtwj, po tak mnohém myſli vnawenj a zemdlenj, nic napoſledy nenalézám, než v ſebe ſám boleſt, v giných k ſobě nenáwiſt.

3 Tlu=

3 Tlumočnjk: A hodně, proč se nezprawuges radau mau, kteráž hned zpočátku byla, Nic nepodhlédati, wssemu wěřiti: nic neprubowati, wsse přigjmati: nic nesstrafowati, wssecko libowati. Toby cesta byla po njžby pokogně ssel, přjzeň v lidj měl, a y sám sobě pěkně se ljbil. Na to gá: Pěkně bezpochyby od tebe gsa zmámen, gako ginj fantowal, semotam blaudě plésal, pod ghem chroptě křepčil, slůně a mra sobě wýskal. Widěl sem, spatřil a poznal, že ani sám nic negsem, nevmjm, nemám, ani ginj: gen že se nám cosy zdá, stjn lapáme, prawda vcházý wssudy. Ach auwech nastogte!

A čjm se lidé zawozugi, a mámj.

4 Tlumočnjk. Coť sem prawil gesstě prawjm, sám gsy sobě winen, proto že welikého cosy a neobyčegného žádáš, čehož se žádnému nedostáwá. Odpowěděl sem. A protož se trápjm tjm wjce, že ne sám gá ale celé pokolenj mé bjdné gest; a gesstě k tomu slepé, bjd swých neznagjcý. Tlumočnjk dj: Gá newjm gak a čjm tobě zadosti včiniti, tak zmotané hlawě. Gestliželi se ani swět, ani lidé, ani práce, ani zahálka, ani vměnj, ani nevměnj, summau žádná wěc neljbj, co s tebau giž dělati, co w tom swětě wjc schwalowati newjm.

Kdo prohlédne, nemůž než trápiti se.

5 Wssudybud na to: Powedme ho gesstě na hrad Králowny nassj ted v prostřed stogjcý, tam se snad vpamatuge.

Kap.

Kap. XXIX.

Pautnjk hrad Králowny swěta, Maudrosti, prohlédá.

Takž pogmauc mne wedau. A ay hrad ten stkwěl se rozličným krásným wssudy zewnitř malowánjm, bránu mage osazenau strážnými, aby žádný kromě vřad něgaký a wládu w swětě magjcý, paussten nebyl. Těm zagisté samým, gakožto Králowny služebnjkům, a nařjzenj gegich wykonawatelům, wcházeti a wycházeti wolno: ginj chtěgjli se na hrad podjwati, zewnitř toliko zewlowati musegj. (Nebo pry wssechněm tagnostj těch gimiž se swět řjdj, wyzwjdati nesslussj.) Gakož pak zewlů těch, wjc vsty než očima se diwagjcých, dosti sem tu widěl: mne pak že do brány předce wedli, tomu sem rád byl, wždy také co za tagemstwj ta Maudrost swěta má, wyrozuměti žádostiw gsa.

2 Než y tu sem bez přjhody nebyl: strážnj zastaupjc mi, examinowati začnau, co tu chcy? nýbrž začnau zpět hnáti a strkati, y opřáhati. Ale Wssudybud, gakožto y tu známý, gim za mne odpowěděw, a za ruku vgaw, předce mne prowedl až na prwnj plac.

3 Kdež hleděž gá na samo giž hradu stawenj, widjm zdi bělostkwaucý, kteréž prawili mi že alabastrowé gsau: ale gá pilně hledě a rukama ohledáwage, nic newidjm než papjr, a wyhlédagjcý skulinami zde onde kaudel: odkudž saudě, že stěny ty djlem dutým a wycpáwaným strogeny gsau,

sslabě

ssalbě té sem se podiwil y zasmál. Y přissli sme k schodu po němž se zhůru kamsy chodilo: a gá zbořenj se boge (a tussjm srdce mé, co mne tam potkati má, cýtilo) gjti nechtěl. Tlumočnjk mi: Nač ge můg milý ta fantazye? Bog se pak aby se nebe nezsulo. Či newidjš giných množstwj zhůru a dolů zcházeti? Takž gá, wida y tu přjklady giných, ssel sem ssnekem tjm, kterýž wysoký byl a w kolo, žeby sobě geden záwrat vhoniti mohl.

Kap. XXX.

Pautnjk na palácu Maudrosti obžalowán.

Y vwedli mne na něgakau welikau sýň, na njž mne neyprw swětlo oblesklo neobyčegné: negen proto že oken plno bylo, ale wjce pro drahé (gakž prawili) kamenj, gimž stěny wysazeny byly wůkol, a půda postřená čalauny drahými, též od zlata se třpytjcými: mjsto pak stropu byl oblak gakýsy, či mhla. Čehož sem plně examinowati neměl kdy: proto že mi oči na samu tu milau Králownu y hned obráceny byly, kteráž na neywyšsjm mjstě pod Magestátem seděla, a okolo nj z obau stran stogjcý raddy a služebnice gegj, komonstwo k vžasnutj welebné. Y zhrozyl sem se sláwy té! zwlásstě když počaly gedna za druhau na mne wzhlédati. Y dj mi Wssudybud: Nestrachůg se nic, předstup bljž, ať tě y Králowna Gegj M. spatřj: a buď srdnatý, na stud wssak a zdwořilost nezapomjnage.

Pautnjk před Králownu s. Maudrost postawen.

A tak mne wedl až do prostřed, a kázal mi se z njžka pokloniti: což gá newěda gak činiti včinil sem.

A tu obžalowán. 2 A Tlumočnjk můg tlumočnjkem se odemne bez mé wůle vdělaw, w tato slowa řeč začal: Neygasněgssj swěta Králowno, přestkwělý Božj Paprsku, Maudrosti welebná, tento teď kteréhož sme před důstognost oblýčege twého přiwedli mládenec, dostaw sstěstjm gakýmsy od Osudu (Regenta twé milosti) dowolenj, aby wssecky stawy a řády přeslawného tohoto králowstwj swěta, w kterémž tebe neywyšssj Bůh na mjstě swém, aby w něm wssecko prozřetedlnostj swau od končin až do končin geho řjdila, postawil, progjti a shlédnauti mohl, od nás teď kteřjž sme podlé prozřetedlnosti wůle twé takowým za průwodčj nařjzeni, skrze wssecky stawy prowedeu gest. A wssak (což s pokorau a bolestj před tebau wyznáwáme) wssj nassj vpřjmnau a wěrnau pracý toho sme při něm dowesti nemohli, aby sobě gistý řád obljbě, pokogně se w něm vsadil, a geden z wěrných poslussných stálých wlasti této weřegné obywatelů byl: nýbrž wždycky a při wssem nám teskný, wssecko sobě nechutná, a počemsy ginéhm neobyčegném dychtj. Protož my geho diwoké žádosti za dosti včiniti, ani gj wyrozuměti nemohauc, před

před twau teď welebnau gasnost geg stawjme, a prozřetedlnosti twé co se s nim učiniti widj, poraučjme.

3 Tyto řeči (gichž sem se nenadál) slysse gá, každý sauditi můž gak mi k mysli bylo. Nebo sem dobře giž widěl, že sem gá tu na saud přiweden: protož sem se lekal. Zwlásstě wida v trůnu Králowny ležjcý vkrutnau sselmu (pesli, či rys, či drak něgaký byl, newjm dobře) a na mne giskřjcýma očima wyhlédagjcý? giž widěl sem že nebylo než posstwánj na mne potřebj. Stáli také tu dwa oděncy, drabanti Králowny, w ženském syc rauchu, hroznj wssak: zwlásstě lewý. Nebo byl w pancýři železném sspičatém gako gež (gehož y dotknauti se widěl sem že nebezpečno) v rúkau y noh měl ocelíwé pazaury, w ruce gedné osstjp a meč, w druhé luk a oheň magjcý. Druhý mi se ne tak hrozný gako směssný zdál. Nebo měl mjsto pancýře lissčj na ruby obrácený kožich, mjsto halapartny w ruce též lissčj ocas, w lewé pak wětew s ořechy, gimiž sstěrkal, mage.

A lekal se.

(Sok.)

(Moc)

(Vlissnost.)

4 Když odmluwil Tlumočnjk (a ať také djm zradu) můg, Králowna (twář negsubtylněgssjm kmentem přistřenau magjc) takto řečj wážnau a rozwláčitau promluwila: Mládenče zdárný, vmysl twůg, žes wssecko w swětě prohlédnauti, žádostiw byl, ne zle mi se ljbj (čehož gá každému z negmilegssjch swých ráda přegi, a k tomu skrze wěrné tyto služebnjky a služebnice swé ráda napomáhám) ale tohoť o tobě nerádа slys

Promluwenj k němu.

ſſjm, že tak coſy wybjrawého gſy, a včiti ſe gakožto nowotný w ſwětě hoſt mage, ty ſe w mudrowánj wydáwáš. Pro kterauž přjčinu ačbych tě giným na přjklad w kázeň ſwau wzýti mohla, wſſak poněwadž raděgi obmýſſljm aby přjkladowé ſnáſſeliwoſti a dobroty nežli přjſnoſti mé wůbec známi byli, ſhowjmť geſſtě, a tuto při ſobě na hradě ſwém tobě bytu propůgčugic powolugi, aby lépegi ſobě ſám a zpráwě mé wyrozumjwal. Wažiž ſobě této miloſti mé, a wězyž že ſe ne každému na tato tagná mjſta, kdež ſe dekrétowé a vſudkowé ſwěta děgj, přicházeti doſtáwá. Což domluwiwſſi rukau pokynula, a gá podlé daného náwěſſtj vſtaupil w ſtranu, co to bude djwati ſe opět žádoſtiw gſa.

Raddy králowſké. 5 Mezy tjm poſtawě ſe w ſtranu ptám ſe Tlumočnjka, gak těm raddám řjkagj? gaký mezy nimi řád, a gaká které powinnoſt? Y dj mi: Ty negblijže Králowny Gegjmiloſti ſtogjcy gſau tagné raddy: po prawicy Čiſtota, Bedliwoſt, Opatrnoſt, Rozmyſlnoſt, Přjwětiwoſt, Mjrnoſt: po lewicy pak, Prawda, Horliwoſt, Oprawdowoſt, Vdatnoſt, Trpěliwoſt, Stáloſt: a ty gakožto raddy wždycky trůnu králowſkému přjſtogj.

Vřednice králowſké. 6 Tyto pak w nižſſjch ſſtrančych ſtogjcy gſau vřednice a mjſtodržjcy gegj w ſwětě. Ta w ſſeré ſukni, zawitá, geſt mjſtodržjcy nad dolnj ſtranau, a ſlowe Induſtria,

Sna-

Snažnost: ta pak w zlatohlawu a nabjraném obogku pod wěncem (wssaks gi za to mám prwé giž widěl) misto držjcy nad hradem Blahoslawenstwj, a slowe panj Fortuna. Ty obě y s swými pomocnicemi, někdy tam gsau při swých řjzenjch, někdy zde, gakož pro postawowánj se na službu, tak y pro přigjmánj osudků a rozkazů. A ta opět každá má swé Pod=Regentj: gako panj Industria nad stawem manželským Milost, nad řemessly a žiwnostmi Pracowitost, nad včency Důwtipnost, nad duchowenstwem Nábožnost, nad wrchnostmi Sprawedlnost, nad wogáky Srdnatost ꝛc.

7 Sa gména ta krásná slysse, a wssak proti tomu wssecko na opak w swětě wida, bylbych rád něco řekl, nesměl sem wssak giž: pomyslil sem sobě toliko: Diwná toho swěta zpráwa! král žena, raddy ženy, vřednjcy ženy, wssecken regyment ženský! coť se ho kdo báti má. Ženský regyment w swětě.

8 Y zeptám se gesstě na ty drabanty dwa, co a k čemu gsau? On že y Králowna S. M. swé nepřátely a vkladnjky má, před nimiž se hágiti musý. Tento prý w lissčj zbrogi, slowe Blisnost, onen druhý w železy a ohni slowe Moc: kde geden obrániti nemůž, bránj druhý, oba se wespolek zastupugjce. Pes pak při nich gest misto strážného, aby kde kdo podezřelý se bljžil, sstěkánjm swým oznamowal a odhaněl: slowe v dworu Possta, ale kterým se powinnost geho nehrubě ljbj, přezdjwagj mu Sok. Ty wssak lelkowánj nechage, Drabanti.

posslauchey a pozorůg wěcy samých, které se tu djti budau. Dobře řekl sem, rád.

Kap. XXXI.

Ssalomaun s hausy welikými na palác Maudrosti přissel.

Ssalomaun wystaupil, Maudrosti za chot hledáge.

Když gá se poslauchati strogjm co se tu dělati bude, ay w tom začne se zwuk a hluk weliký, a když se ohlédagj wssickni, hledjm y gá: a spatřjm wcházegjcýho na palác gakéhosy w blesku gasném, pod korunau, s berlau zlatau, a komonstwo za njm přewelikě, až wssickni téměř zděsseni byli. Y obrácený na něg oči wssech, y mé také. A on předstaupiw, oznámil že gest od negwyšssjho Boha Bohů tjm poctěn; aby nadewssecky kteřjž před nim byli y po něm budau, swobodněgi swět prohlédl, a nad to wysse aby sobě Maudrost kteráž gest ředitelkyně swěta, za manželku pogal; protož té že hledá. (A gmenowal se negslawněgssjho pod nebem národu Izraelského Králem Ssalomaunem.)

Co mu odpowědjno a on zase. Eccl. 11. 7.

2 Na to když gemu skrze Opatrnost kancljřku odpowědjno bylo, že Maudrost samého Boha chot gest, a ginému se oddati nemůže: než přjzně gegj užjwati ljbjli se, toho že se gemu nezáwidj. Ssalomaun řekl: Teď se usazugi, dokudžbych nespatřil, gaký gest rozdjl mezy Maudrostj a Bláznowstwjm: nebo syc neljbj mi se nic což se děge pod sluncem.

Pautnjk se zradowal.

3 Gá slysse to, ach gak sem se zradowal, že giž aspoň bohdá ginakssjho wůdce a rádce

rádce dostanu, než sem posawád měl, při němž y bezpečněgi ostogjm, y mjstněgi wsse- cko wyssetřjm, a naposledy kam on půgde za nim půgdu: y začal sem Pána Boha w sobě sám chwáliti.

4 Měl pak při sobě Ssalomaun zástup nemalý služebnjků a přátel swých, kteřjž s nim Maudrosti té swěta Králowny examinowati byli přissli: mezy nimiž byli hned okolo geho boku mužj počestnj, plnj wážných obyčegů, kteréž mi (když sem se ptal) Patryarchy, Proroky, Apossstoly, Wyznawače rc. gmenowali. W zadnjm pak geho haufu vkazowali mi některé z filozofů, Socratesa, Platona, Epicteta, Senecu, a giné. Y vsadili se wssickni ti po stranách, a gá také s welikým co tu bude očekáwánjm. Ssalomaunowo towaryšstwo.

Kap. XXXII.

Pautnjk se na tagné saudy a zprá- wu swěta djwá.

Porozuměl sem pak brzo potom, že se tu weřegné toliko wěcy wssech stawů swěta se dotýkagjcý, zprawugj: giné partykulárnj wěcy w wlastnjch swých mjstech, rathauzých, saudnicých, konsystořjch rc. Co se pak w mé tu přjtomnosti dálo, co neykratčegi oznámjm.

2 Neyprwé předstaupily vřednice swěta, Industria a Fortuna, oznamugjce o neřádjch kteřjž se we wssech stawjch zbjhagj, a to skrze společné newěry, fortele, obmysly a sfalby wsseligaké: Stjžnosti na neřády swěta.

žádagjce aby to něgak napraweno bylo. Y zradowal sem se, wida že giž sami oni na to přicházegj, nač sem gá přicházel, že totiž řádu w swětě nenj. A Tlumočnjk to znamenage dj: To hle tys se domnjwal že sám ty oči máš, a kromě tebe žádný nic newidj: a hle ti kterýmž to poručeno, gak bedliwý na to pozor magj. Gá, rád to slyssjm, řekl sem: Deyž Bože toliko ať se tomu cesta nagde.

Wyhledáwánj přjčin toho. 3 Y widěl sem, že se raddy stanpily, a porozmluwjc spolu, tázati se skrze kancljřku Opatrnost daly, mohlolibý se wyskaumati, kdoby toho přjčinau byl? A po mnohém wyhledáwánj, oznámeno že se něgacý rotnjcy a buřiči wlaudili, kteřjž tagné y zgewné neřády roztrussugj. Neypředněgi pak wina dáwána (nebo ge tu hned gmenowali) obžerstwj, lakotnosti, lichwě, chlipnosti, pýsse, vkrutenstwj, lenosti, zahálce, a některým giným.

Mandát na půwody neřádů. 4 O něž když potaz ssel, naposledy sepsán a čten nález, aby se skrze odewřené patenty (y w gistých mjstech wywěssené a přibité, y wůbec po zemi rozeslané) prohlássylo, že G. M. Králowna Maudrost, znamenagjc gak skrze mnohé potutedlné wlaudilé cyzozemce, mnozý neřádowé wůbec průchod magj, tau přjčinau ti kdož toho půwodowé býti shledáni gsau, že se z obce celého králowstwj na wěčnost wypowjdagj: zegména, obžerstwj lakota, lichwa, chlipnost, ꝛc. a to hned od té hodiny aby se wjce widěti nedali, pod skutečným na

hrdle

hrdle trestánjm. Tento vsudek když skrze zhotowené patenty publikowán, nepodobné k wjře gaký wssudy plésslicyho lidu hluk powstal, a každému se (y mně) zlatého giž w swětě wěku naděge dělala.

5 Ale po malé chwjli když nic lépe w swětě nebylo, mnozy přibjhali, že se exeqvucy newykonala, nařjkagjce. Po zasednutj tedy opět raddy, nařjzeni gsau od Králowny komisaři, Nedbal a Přehleda, k nimž pro wětssj wzáctnost z králowských rad přidána Mjrnost: s poručenjm, aby pilně vhledali, zdali zlopowěstnj ti wypowěděncy přes mandát tu zůstáwagj, či se někteřj opowážliwě zase nawrátili? Y vbjrali se komisaři, a po někakém času wrátiwsse se relacy činili; že syc nalezli některé podezřelé, ale ti že se aby z wypowěděných byli neznagj, a také ginač gmenugj. Geden že gest podoben k ožralstwj, ale že slowe Rauš, aneb Weselost: druhý podobný k lakomstwj, ale že slowe Hospodářstwj: třetj podobný k lichwě, ale že slowe Aurok: čtwrtý k chlipnosti, ale že mu řjkagj Milost: pátý ku pýsse, ale že se gmenuge Wážnostj: ssestý k vkrutenstwj, ale že slowe Přjsnost: sedmý k lenosti, ale že má gméno Dobromyslnost ꝛc.

Nowá nařjkánj, a nowá nařjzenj.

6 To když vwáženo w raddě, wyhlássenc zase, že Weselost nenj Ožralstwj, ani Hospodářstwj Lakomstwjm slauti nemá ꝛc. Protož aby se poznamenané osoby swobodně propustily, mandát že se na ně newztahuge.

Wyswětlenj mandátu.

Tento nález gak rozhlássen, oni se hned swobodně vbjrali, a lidu obecného zástup za nimi gdauce s nimi se známili a towaryssili. Gá na Ssalomauna a geho Collégy pohleděw, krautiti ge hlawami widjm: wssak když mlčeli oni, mlčel sem y gá, kromě že sem gednoho z nich druhému ssseptati slyssel; Gména (pry) gsau wypowědjna, zrádcowé a zhaubcowé gména sobě změniwsse, wolný průchod magj: nebude z toho nic dobrého.

Stawowé swěta žádagj zlepssenj swobod.

7 W tom přissli opět a audyencý žádali wyslanj ze wssech stawů swěta: a pusstěni gsauc, přednásseli s diwným kegklowánjm ponjženau wssech wěrných poddaných žádost: aby se G. M. neygasněgssj Králowna milostiwě rozpomenauti ráčila, gak wěrně a poslussně wssickni vpřjmnj stawowé sceptrům panowánj gegjho až posawád se držeti, na gegich práwjch, wýpowědech, a celé zpráwě dowěrně přestáwagjce, y napotom toho a ne giného vmyslu gsauce: toliko že pokorně žádagj, aby pro odměnu předesslé, a ponuknutj k nowé stálé wěrnosti, Gegj M. K. gim prywilegij a swobod gegich zlepssenj něgaké (gakbykoli G. M. K. prozřetedlnosti se ljbilo) včiněno bylo: za to dobrodinj, že stálým possussenstwjm wděčnosti náležité dokazowati slibugj. To odmluwiwsse, pokłonili se k zemi a postaupili zpět. Gá protra sobě oči, což toto bude, djm: Gesstěliž swět dosti swobod nemá, že gich wjce chce? Wždy wám, wzdy, a biče, a trochu helleboru! To wssak sám sobě. Nebo sem vložil nic

ne-

neřjkati: aniž mi v přjtomnosti mudrců a ssediwcû těch, kteřjž na to také pozor dáwali, slussel o.

8 Wystaupj se opět do rady, a po dlauhém rokowánj, dá oznámiti Králowna, že wždycky na tom byla, wzdělávati a ozdobowati králowstwj swé, a k tomu že sama od sebe wždycky nakloněná gest: owssem tedy žádost poddaných swých, a wěrných milých slysseс, že gi oslysseti nechce. Protož že se na tom vradila, aby pro rozhognění poctiwosti gegich, tytulů gim we wssech stawjch přioprawila: kterýmižby se tjm zřetedlněgi, a s wětssj pochwalau, gedni od druhých dělili. Protož že nařizuge a poraučj, aby se napotom řemeslnjcy psali slowautnj; sstudenti oswjcenj a neyvčeněgssj; mistři a doktoři neyslowautněgssj; kněžj důstognj, weлebnj, a wsseligaké cti hodnj; biskupi neyswětěgssj; bohatssj mezy měsstany vrozenj; zemané vrozenj a statečnj rytjřj; páni, dwakrát páni; hrabata wysoce vrozenj páni a páni; knjžata, welikomocnj; králowé neygasněgssj a nepřemoženj. Což aby tjm pewněgssj bylo, nařizugeme aby žádný ani listu přigjmati nebyl powinen, gestližeby se mu co z tytulů wypustilo aneb pochybilo. Začež wyslanj poděkowánj včiniwsse, odessli. A gá sobě namysli: Znamenitá wásse kořist, čáry na papjře.

Nowých prywilegij rozdělowánj.

Digitized by Google

Supplikacý chudých. 9 Y přinessená od chudých ze wssech stawů supplikacý, w njž na nerownost welikau nařjkali, že ginj hognost magj statku, a oni nauzy trau: aby to srownáno něgak bylo žádagjce. Po vwáženj té wěcy, odpowědjti chudým poručeno, že ačby G. M. K. wssechněm pohodlj gakého sobě kdo sám winssuge přála, wssak že sláwa králowstwj toho wyhledáwá, aby se gedni nad druhými stkwěli. K tomu že pro vstanowený gednau w swětě řád, ginák to býti nemůže, než aby gak Fortuna swůg hrad tak Industria swé djlny osazené měla. Než koto že se domoluge, aby každý, neléně se, gakýmikoli cestami můž a vmj, z chudoby sobě pomáhal.

Suplikacý snažných. 10 Ta odpowěd, Supplikantům těm daná, gak se rozhlásyla, přistaupili po malé chwjli ginj, od snažných supplikacý nesauce, aby tedy napotom ti kteřjž by se nelénili, w kterémkoli stawu a předsewzetj swém, opatřeni w tom byli, aby oni to po čem dychtj a pracugj, docházeli, slepým sstěstjm aby nic nesslo. Na kteréž supplikacý, w vwažowánj gi, dlauho rada držána: zčehož sem saudil, že nesnadná wěc byla. Naposledy wssak prohlásseno, že ačkoli vřednicy Fortuně, a služebnicy gegj wěrné (nebo že se ginák newj) Náhodě, gednau gim swěřená moc a zpráwa z rukau wzata býti nemůže, nicméně wssak že na to pamět bude, y gim o tom poru-

cenj

čenj se stane, aby Snažnj před Nedbalcy (pokudžby se trestowati mohlo) na pozoru byli: tjm tedy že se zprawiti mocy budau. Y odessli ti také.

11 Přissli pak hned za tjm od některých zwlásstněgssich lidj wyslanj, Theophrastus a Aristoteles, žádagjce dwogj wěcy. Předně, aby nebyli takowým přjhodám gako ginj lidé poddáni. Druhé, poněwadž z Božj dobroty na tomto swětě znamenitěgssjm wtipem, vměnjm, bohatstwjm ꝛc. poctěni gsau (gakýmž lidem vmjrati obecná sskoda) mohlilibyl tedy před obecným haufem to prywilegium mjti aby neumjrali že žádagj. Prwnj žádost gegich když vwážena, odpowědjno že wěcy sprawedliwé žádagj: protož že se gim powoluge, aby se gak neylépe vměgj před přjhodami hágili, vmělj vměnjm, opatrnj opatrnostj, mocnj mocý swau, bohátj bohatstwjm swým. Z strany žádosti druhé, poručila Králowna Maudrost y hned wssecky neyznamenitěgssj Alchymisty swolati, a takowého prostředku, kterýmby se Nesmrtedlnost způsobiti mohla, sewssj pilnostj pohledati. Kteřjž k sobě to přigawsse, rozessli se. Když se pak dlauho žádný newracel, a Legáti na odpowěd dotjrali, dána gim pro interim takowá resolucý, že G. M. K. nepřege, že takowj zwlásstnj lidé, s ginými zarowen hynauti magj: a wssak že tomu na ten čas gesstě cesty newj. Toto wssak za prywilegium že gim dáwá, aby kdež se ginj prostj hned za čerstwa po smrti

Suplikacy učených a slawných.

po=

pohřbugj, oni co neydéle mezy žiwými aby chowáwáni byli: a kdež ginj po smrti gen pod zelený drn se dostáwagj, oni aby se kamenjm přikládati dali. Tohoto, a cožby sobě wjc pro rozdjl od chatry lidu wysseřiti mohli, že se gim powoluge, a na to prywilegium dáwá.

Suplikacy od wrchnostj. 12 Ti když odessli, přistaupili někteřj gménem wrchnostj, obtjžnost stawu toho předstjragjce, a za polehčenj žádagjce. Y powoleno gest gim aby sobě howěli, a skrze mjstodržjcý a vřednjky wěcy řjdili: načemž přestawsse a poděkowawsse, odessli.

A od poddaných. 13 Nedlauho za tjm přissli wyslanj od poddaných, rolnjků y řemeslnjků, nařjkagjce, že kteřj nad nimi gsau, nechtj než pot gegich pjti, protož že ge honiti a sstwáti dagj až z nich krwawý pot teče. A ti gichž k tomu vžjwagj, že to tjm vkrutněgi činj, aby y sami odtud mjzku měli. Čehož na důwod wysypali tu hned mozolů, zsynalostj, gjzew, y ran čerstwých (kteréž na vkázku byli přinesli) hromadu: žádagjce milosti. Y zdála se wěc zřegmá, že to přjkořj gest, protož aby zastaweno bylo: wssak poněwadž wrchnostem skrze služebnjky řjditi dowoleno, ti že gsau winni: protož aby obesláni byli. Půhonowé tedy hned rozesláni ke wssechněm králowským, knjžecým a panským raddám, regentům, vřednjkům, důchodnjkům, wýběrčjm, pjsařům, rychtářům 2c. aby se ničjmž newymlauwagjc postawili.

wili. Poručeno, stalo se i wssak proti žalobě gedné deset gich postaweno, když to na lenost poddaných, neposlussenstwj, zpauru, pýchu, bůgnost wsseligakau, když se gim gen maličko vzdy popustj, a co toho wjc, mnohé a rozličné stjžnosti wedeny. Po wyslyssenj těch vwažowáno opět w radě wssecka ta wěc: a wyhlásseno poddaným, poněwadž sobě lásky a milosti wyšssjch swých wážiti bud nechtj neb nevměgj, aby tedy zůřiwosti obwykali, poněwadž to w swětě býti musý, aby gedni panowali, a druzý poddáni byli. Mimo to wssak že se gim přege, mohauli sobě ochotnostj, powolnostj, a skutečnau poddanostj, v wrchnostj swých, a mjsto držjcých gich, co neywjc přjzně dobyti, aby gj vžjwali.

Stjžnosti polityků a prokurátorů.

14 Po propusstěnj těch, pozůstali tu politycy (raddy králowské a panské, doktoři práw, prokurátoři, rychtáři, &c.) stěžugjce sobě na nedokonalost práw psaných, že podlé nich ne wssecky mezy lidmi se zbjhagjcý rozepře (ačkoli giž na statisýce casus wypsaných magj) rozhodnuty býti mohau. A tjm že gest, že aneb nemohau dokonále mezy lidmi řádu držeti; aneb přidagjli kdy pro wyswětlenj práwa, a skončowánj pře, z swého co, že se to od nerozumných za natahowánj práw a přewrácenj pře pokládá, a odtud y k nim nelјbost, y společné různice, tjm wjc rostau. Protož že žádagj

aneb

aneb rady, gak dělati: aneb proti wsſetečným lidským saudům ochrany. Těm když wystaupiti poručeno, ssel po= taz: a tu gaká od které z rad Královny přjmluwa byla, dlauhoby připomjnati bylo. Protož samo o tom snessenj powjm, kteréž gim po zawolánj gich zase oznámeno. Gmenowitě, aby nowá práwa na wssecky přjhody dokonale se trefugjcy, sepsána býti mohla, k tomu G. M. K. že cesty newidj: protož aby při prwněgssjch práwjch a nawyklostech zůstáno bylo.

Prawidlo gim dáno Ratio Status. Než toto že gim za prawidlo a kljč wssech práw G. M. K. dáwati ráčj, aby wssudy swým práw wykládánjm a saudů wedlé nich konánjm, buď k swému, neb k obecnému dobrému, směřowali. A to, že slauti bude Ratio Status: čjmž že se proti ssermům obecných pomluw gako sstjtem zamjtati mocy budau, že toho a toho přjtomný způsob (gemuž nekaždý rozumj) wyhledáwá, tak že býti musý. Politycy to prawidlo přigawsse, sljbili se podlé něho chowati, a odesſli.

Stjžnost žen na muže, a mužů na ženy. 15 Neminulo málo, přissly ženy, stjžnost sobě, že pod mocý mužů gako otrokyně nègaké zůstáwati musegj, wedaucy. Nassli se hned tu y mužj, nad neposlussenstwjm žen hořekugjcý. Y ostaupily se, Králowna o raddami, a to gednau y po druhé do potazu: až pak skrze Kancléřku wýpowěd wyhlássena, takto: Poněwadž přirozenj mužům přednost dalo, toho že se přitom zanechawá: a wssak s wý=

s wýminkami těmito znamenitými. Přednè, ponèwadž ženy polowice gsau pokolenj lidského, tedy aby mužj bez gegich rady nic nečinjwali. Druhé, ponèwadž častokrát přirozenj sstědřegi se dary swými ženám než mužům, wyléwá, aby kdy která z muže swého rozumu a mocy mjti můž, mužatka slaula, a muž gj přednosti bráti nemohl. To byla wýpowěd prwnj: na kteréž se ani mužům ani ženám přestati newidělo. Ženy zagisté chtěly, aby se s nimi mužj aneb regymentem rozdělili, aneb přegjmali: tak aby se wrstwau regyment měnil, a gednák mužj gednák ženy, geg držely. Ba nalezly se, kteréž nechtěly než cele panowati, hbitěgssj swau gak tělem tak y rozumem potočitost, předstjragjce: tolikéž ponèwadž po tolik tisýc let mužj přednost drželi, giž také že čas gest aby gim ustaupili. An že toho před málo léty w králowstwj Englickém usslechtilý přjklad spatřjn, že když Králowna Alžběta kralowala, ku poctiwosti gj wssickni mužj prawau ruku ženám paussteli: což gesstě chwalitebně trwá. Ponèwadž tedy S. M. swěta Králowna, Maudrost, y wssecky gegj raddy, w gegich pohlawj od Boha stwořeny a swětu předstaweny gsau, že tedy slussně má (Regis ad exemplum totus componi Orbis) na způsob swěta, býti zpráwa y domů y obcý. Kterauž řečj domnjwaly se že Králownu Maudrost na swůg smysl snadně naprawj. Ale mužj aby pře nepro=

promlčeli, tjmto se bránili: že ač Bůh Králowně Maudrosti regyment swěřil, sám ho wssak předně w ru- kau držj, a to cele a wždycky: pro- tož oni že také chtěgj ꝛc.

Narownánj mezy muži a ženami. 16 Na to bylo ostupowánj opět několi- kero: a tak sem sauditi mohl, že gim nebr- zy tak těžká materya přicházela. Když sme pak wssickni na poslednj wýpowěď če- kali, nedočekali sme se gj: než poručeno Opatrnosti s Přjwětiwostj tagně s gednau y druhau stranau gednati. Kteréž do toho se wložiwsse, takowý nassly prostředek, aby mužj pro swornost a pokog doma aspoň tisse přednost ženám pausstěli, a rad gegich užjwali. Ženy pak aby na tom dosti magjce, zewnitř se ku poslussenstwj hlásaly: poněwadž tak při starobylém obyčegi powrchně wždy předce zůstáno býti bude mocy, a gegich domácý regyment také nezle bude stwrzen. Syc žeby weliká ta obecného regymentu tagnost, že mužj zprawugj obec, obec ženy, a ženy zase muže, k wygewenj přissla: k čemuž aby přigjti nedopausstěli z obogj strany, že S. M. K. prosý. Y při- gato gest to od obogj strany. To wida ge- den z towaryšstwa Ssalomaunowa, řekl: (Syr. 26.29.) Žena kteráž ctj muže swého, za maudrau gmjna býwá. A druhý přidal: Muž gest (Efez. 5. 23.) hlawa ženy gako y Krystus Cyrkwe. Ale zůstalo přitom přátelském narownánj, a vbjrali se preč, mužj y ženy.

Kap.

Kap. XXXIII.

Ssalomaun marnosti a ssalby swěta wygewuge.

Tu Ssalomaun, kterýž až potud djwage se tisse seděl, děle se giž držeti nemoha, hlasem welikým wolati začal: Marnost nad marnostmi, a wssecko marnost! Takliž co křiwého gest zpřjmiti se nemůž? nelzeliž ani nedostatků scjsti? A powstaw, y zástup geho wesskeren, s hřmotem welikým, vbjrá se přjmo k trůnu Králowny (aniž tomu bud ta wzteklá possta, aneb drabanti z obau stran, překaziti co mohli: proto že křikem a bleskem geho zaraženi byli, gako y sama s raddami swými Králowna). On tedy wztáhna ruku, segme z obljčege gegjho zastřenj, kteréž ač se prwé cosy drahého a stkwaucýho zdálo, nenasslo se wssak býti než pawučinau. A ay twář gegj se vkázala bledá, wssak odutá, čerwenosti syc něco na ljcých, wssak ljčené (což se odlupowánjm po mjstech znamenalo) magjcý: ruce tolikéž prassiwé spatřjny, a wssecko tělo nemilé, y dýchánj gegj smrduté. Čehož sem gá se zděsyl y wssickni přjtomnj, že gsme gako strnutj stáli.

(Eccl. 12.15.) Maudrosti swětské larwa odkryta.

2 Ssalomaun pak obrátiw se k raddám domnělé té Králowny, zodgjmal y gim larwy, a řekl: Widjm že na mjstě sprawedlnosti nesprawedlnost panuge, a na mjstě swattosti ohawnost. Bedliwost wásse gest podhlidawost; opatrnost

Y gegjm raddám.

trnost wásse chytrost; přjwětiwost wásse pochlebenstwj; prawda wásse twárnost gen; horliwost wásse wztekłost; odatnost wásse opowážliwost; milost wásse bůgnost; pracowitost wásse otrocstwj; důwtipnost wásse domnjnka; nábožnost wásse pokrytstwj ꝛc. Wyliž na mjstě Boha Wssemohaucyho swět řjditi máte? Přiwedeť Bůh na saud wsseliký skutek, a každau wěc tagnau, budto dobrau nebo zlau. Gá pak půgdu a hlásati wssemu swětu budu, aby se swoditi a mámiti nedali.

Eccl. 12. 14.

Ssalomaun marnosti swěta po wssem swětě rozhlassuge.

3 A obrátiw se ssel s hněwem, a zástupowé geho za nim: a když po ulicých, Marnost nad marnostmi a wssecko marnost, wolati začal, sbjhali se odewssad národowé, a lidé, a gazykowé, y králowé a králowny z končin dalekých: a on dsstil wýmluwnostj, a wyučowal ge. Nebo slowa geho byla podobná ostnům a hřebjkům wbitým ꝛc.

Rada proti němu, aby přelsstěn byl.

4 Gá pak nessel sem za nim, ale s swými wůdcy, zděssenými gesstě, tu na palácu státi sem zůstal, a co se tu dále dálo spatřil: gmenowitě, že Králowna z omráčenj toho se proberauc s raddami swými, co ge dělat? raditi se začala. Kdež Horliwost, Oprawdowost a Udatnost raditi chtěly, aby wssecka moc sebrána a za njm poslána byla, aby gat byl. Opatrnost naproti tomu radila, že se mocý nic nezprawj, poněwadž negen sám on mocný také gest, ale y wsseho téměř swěta potah giž po sobě má (gakož

wra-

wracugjcý se gedna za druhau possty, o tom co se tam děge, oznamowaly) : než aby poslána za njm byla Přjwětiwost s Blisnostj, a ty aby k sobě z hradu Fortůny Rozkoš přiwezmauc po něm ssly, a kdekoli gest ochalebně se k němu winuly, krásu, sláwu, ljbost, králowstwj tohoto ukazugjce a schwalugjce: snad že tak ulowen bude, giné cesty že ona newj naprosto žádné. Y schwálena ta rada, a aby ty tři hned ssly poručeno.

Kap. XXXIV.

Ssalomaun oklamán a sweden.

Já wida to, prosým wůdců swých, že bych také rád na to, co tam bude, se podjwal. Wssudybud powolil hned a ssel: Tlumočnjk také. Y přigdeme, a nagdeme Ssalomauna s haufy geho w ulicy Učených, an s podiwenjm wssech wyprawuge o přirozenj stromů, počna od cedru kterýž gest na Libánu, až do mchu kterýž roste na zdi: též o howadech, a ptácých, o zeměplazých, a rybách: a o podstatě swěta a mocy žiwlů, a o spořádánj hwězd, a o přemysslowánj lidském 2c. Y přicházeli ze wssech národů poslauchati maudrosti geho. Tjm zweleben byw nad mjru, počal se sám sobě zalibowati: zwlásstě když Přjwětiwost a Blisnost přitočjce se opatrně před oblýčegem wssech lidj, chwály geho wywyssowati začaly. Ssalomaun dssti maudrostj.

2 Odkudž on zdwihna se, ssel giných swěta stran prohlédati: a wkročiw do stawu Wymýssli

vměnj řemeslná. řemeslnjků, djwati se a kochati začal w rozličném vměnj gegich: y sám gim wysokým wtipem swým neobyčegné wěcy wymýsslege, k strogenj vmělému zahrad, a sstěpnic, a rybnjků, a stawenj domů a měst, a wzděláwánj wsselikých rozkossj synů lidských přináležegjcý.

W stawu manželském se zapletl. 3 Až pak když do vlice manželské wcházel, tu gemu Rozkoš lstiwá wssecky neykrásněgssj mladice, co neyssperkowněgi vstrogené s muzykau wsseligakau libě zněgjcý, wstřjc wedla, a skrze některé wýtečněgssj slawně wjtati dala, geg swětlem lidského pokolenj, korunau národu Izraelského, ozdobau swěta, nazýwagjc: a že gakož stawu včených, a tolikéž stawu řemeslnjků od přjtomnosti záře geho rozumnosti a oswjcenj nemálo přibylo, tak že y staw manželský od přjtomnosti geho sláwy zwelebenj čeká. Ssalomaun poděkowánj vctiwé včině, ohlásyl se, že staw ten přivčastněnjm se k němu poctiti sobě vmjnil: protož wybraw sobě z celého mladic zástupu co se mu neypodobněgssjho zdálo, zwáziti se s nj a vkowati dal (dcerau Faraonowau gi gmenowali) a tu při sobě mage, gegj milostj gat gsa, wjce wzhlédánj na ni a zabýwek, než maudrosti swé hleděl. Nýbrž (čehožbych se byl nikoli nenadál) po hauſu plésagjcých mladic oči pausstěge (když mu gich lstiwá Rozkoš wždy wjc a wjc na oči wodila) gjmán gsa krásau a spanilostj gedné za druhau, co se gen wýtečného namanulo, žádné giž ani sobě odw žiti nedaw, k sobě powoláwal: tak že gich w krátké chwjli sedm set s sebau spatřil, a mimo to tři sta swobodných

okylo

okolo ſebe měl: za ſláwu ſobě, aby y w té wěcy wſſecky kteřjž před nim byli y po něm budau přewýſſil, pokládage. A tuk giž nic widěti neblylo než laſſkowánj rozličná: nad čjmž wlaſtnj geho lidé trauditi ſe a wzdychati počali.

4 On pak přegda vlicy tu, vbjral ſe s hauſem ſwým dále, a wſtaupiw do vlice nábožnjků, kam geg to ſpřipjnané neſſťaſtné towaryšſtwo táhlo, tam ſe wtáhnauti dal, mezy zwjřata a zeměplazy, draky a žjžaly gedowaté, a s těmi ſobě ſmutnau kratochwjl začal.

W ſtawu pak nábožnjků dokonce kleſl.

Kap. XXXV.

Sſalomaunowo towaryšſtwo rozpláſſeno, gjmáno, ſmrtmi ohawnými zprowázýno.

Tak zmáměného widauce kteřjž w komonſtwu geho negpředněgſſj byli, Mogžjš, Eliáš, Izaiáš, Geremiáš, horliti náramně počali: před nebem a zemj že ſe ohawnoſtj těch včaſtny včiniti nechtj, proteſtugjce, nýbrž celého záſtupu, aby ſe marnoſti a bláznowſtwj wzdálili, napomjnagjce. Že pak ne gedni za přjkladem Sſalomaunowým předce poſtupowali, oni tjm wjce ſe horlenjm rozněcugjce, tjm žůřiwěgi hřjmali: zwláſſtě Izaiáš, Geremiáš, Báruch, Sſtěpán, Pawel ꝛc. Mogžjš nad to ſwým meče připaſowati, Eliáš ohni z nebe zſtupowati, Ezechyáš wſſecky ty maňaſy troſkotati poraučel ꝛc.

Sſalomaunowi towaryſſj horlj.

Na wlisné námluwy nedbagjce.

2 To widauce které k swedenj Ssalomaunaa wyslány byly, Přjwětiwost, Wlisnost, a Rozkoš, přiwezmauce Filozoffy, Mammona ꝛc. obracely se k těmto, aby se pamatowali a mjrněgi sobě počjnali radjc: že poněwadž negmaudřegssj ze wssech, Ssalomaun, rozum swůg poddal, a řádům swěta, gak to tu každý widj, obwyká, proč oni wytrhowati se, a přes to mudrowati magj? Ale tu žádného slyssenj nebylo, čjm wjc že Ssalomaunůw přjklad mnohé swozuge a mámj znamenali, tjm wjce horlili, běhali, wolali, řwali: kteráž wěc weliké přinesla zbauřenj.

Weřegnost proti nim wyzdwižena.

3 Nebo Králowna od swých awizowána gsauc, rozesslanými patenty weřegnost wssudy wyzdwjhla, a ochránce těla swého, Moc, za generála zřjdiwssi, buřiče ty gjmati a wssechněm na odiwu trestati poručila. Y traubeno lermo, a sbjhalo se množstwj k bogi hotowých, negen z stawů žoldnéřů, ale y z wrchnostj, vřednjků, rychtářů, saudců, řemeslnjků, filozoffů, medyků, jurystů, y samých kněžj, nýbrž y žen w přerozličném krogi a zbrogi (nebo prawili že proti takowým weřegným swěta buřičům, weřegně sobě wssickni kdo pro mladost pro starost můž, pomáhati magj.) Gá wida waljcý se wogska, ptám se wůdců swých, co pak to bude? Tlumočnjk, nynj ty zwjš, dj, gak býwá těm kteřjž mudrowánjm swým roty a bauře w swětě začjnagj.

Bitwa, gjmánj, mordowánj,

4 W tom owino obořjc se na gednoho, druhého, třetjho, desátého, bigj, sekagj, porážegj, ssłapagj, gjmagj, wážj, do wězenj wedau, gak čj při kom wzteklost měla: nad

čjmž

čjmž mi diw ljtoſtj ſrdce nepuklo. A wſſak ſem, vkrutnoſti té ſe lekage cknauti neſměl, wſſecken ſe třeſa. Y vzřjm že někteřj z těch gatých a vbitých ruce ſpjnagj, odproſſugjce činů ſwých, ginj čjm wjce s nimi zacházýno, tjm wjce na ſwém ſtáli. Protož někteřj tu hned před očima mýma do ohně metáni, ginj do wody házýni, ginj wěſſeni, ſtjnáni, na křjž rozbjgeni, kléſſtěmi trháni, řezáni, bodeni, ſekáni, pečeni na roſſtjch. Aniž wſſeho wyčjſti mohu, gak vkrutné ſmrti gim činěny: nad čjmž pléſali a wýſkali záſtupowé ſwěta.

páleni, a giné muky.

Kap. XXXVI.

Pautnjk z ſwěta vtécy chce.

Gá ani ſe na to djwati, ani boleſti ſrdce déle ſnáſſeti nemoha prchl ſem: na pauſſť někam, aneb raděgi kdyby možné bylo, z ſwěta wen vtécy chtěge. Ale wůdcowé mogi po mně ſe puſtiwſſe, doſtihli mne, a kam to chcy? ſe tázali. Gá mlčenjm odbyti chtěge, neodpowjdal ſem nic. Ale když ſe nezbedně puſtiti mne nechtjce dobýwali, řekl ſem: Giž widjm že w ſwětě lépe nebude! giž geſt po mé naděgi weta! Běda mně. Oni: A geſſtě ſobě nevſmyſljš, ani tyto ted přjklady nač takowj přicházegj wida? Gá: Tiſýckrát vmřjti woljm, nežli tu býti kdež ſe tak děge, a djwati ſe na neprawoſt, faleš, lež, ſwod, vkrutnoſt. Protož giž mi ſmrt žádoſtiwěgſſj geſt nežli žiwot:

Pautnjk vtjká z ſwěta.

gdu abych se podjwal, gaký los gest mrtwých, kteréž wynássetí widjm.

Mámil se ztratil. 2 Wssudybud powolil hned, prawě že y tomu se podjwati a wyrozuměti dobré gest: druhý neradil, nýbrž bránil tuze. Cehož gá nedbage, potrhl sem se a ssel předce, a on tu zůstana opustil mne.

Pautnjk se na vmjragjcý, a vmrlé djwá. 3 Obhlédage se pak, hledjm gesstě na způsob vmjragjcých, gichž wssudy wůkol dosti bylo: a widjm žalostnau wěc, gak gmenowitě každý s hrůzau, nařjkánjm, strachem a třesenjm dussi pausstj, neweda co se s nim stane, a z swěta kam se octne. Čehož gá ač sem se lekal, wssak wždy něcemu wjc wyrozuměti chtěge, kráčel sem mezy řady mác gda až k kragům swěta a swětla; odkudž když ginj oči zawrauc, slepě tak mrtwé swé wyhazowali, gá brylle mámenj giž odwrha, a oči sobě protra, a gak sem negdál mohl, tam wen se wychýle nahlédnu, a spatřjm strassliwých temnostj mrákotu, gjž se rozumem lidským ani dna ani konce nagjti nemůže, a w nich nic než čerwy, žáby, hady, sstjry, hnis a smrad, a puch sýry a smoly, tělo y dussi zarážegjcý, summau hrůza newypprawitedlná.

Propast za swětem bezedná.

Pautnjk strachem se propadá. 4 Od njž strnuly wssecky wnitřnosti mé, a wssecko tělo mé drkotalo, a zděssen byw, mdlobau sem na zem padl, a tak žalostiwě zwolal: Ach přemizernj, bjdnj, nesstastnj lidé, totoliž gest wásse posledni sláwa! totoliž tolik nádherných wassich činů záwěrek! totoli cýl wassich, gimiž se nadýmáte, vměnj a rozličné maudrosti! totoli po tak mnoha nesčjslných pracech a kwalto-

towánjch, žádaný ten pokog a odpočinutj! totoli ta kterauž sobě wždycky slibugete, nesmrtedlnost! Ach kéž sem se nikdý nenarodil! kéž sem nikdý skrze bránu žiwota neprossel, gestli že po wssech swěta marnostech nic než temnostem a hrůzám těmto za podjl býti mám! Ach Bože, Bože, Bože; Bože, gestli že gaký Bůh gsy, smilug se nademnau bjdným!

Kap. XXXVII.

Pautnjk domů trefil.

To když gá mluwiti přestanu, wsseckeñ se gesstě hrůzau třesa, vslyssjm za sebau temný hlas řkaucý, Nawrat se. Y přizdwihnu hlawy, a hledjm kdo to wolá, a kam se wrátiti welj: ale newidjm nic, ani wůdce swého Wssezwěda. Nebo y ten mne giž byl opustil.

Prwnj obrácenj gest djlo Božj.

2 W tom ay znowu hlas zawznj, Nawrat se. Gá newěda kam se nawrátiti, ani kudy z té mrákoty wygjti, truchliti začnu: a ay hlas potřetj wolá: Nawrat se odkuds wyssel, do domu srdce swého, a zawři po sobě dwéře.

3 Kteréž rady gá, gak sem rozuměl, tak sem poslechl, a že sem Boha radjcýho poslechl, přesstastně sem včinil: ale y to giž dar geho byl. Sebera tedy gak sem mohl mysslenj swá, a vzawjrage oči, vssi, vsta, chřjpě, a wsseckny zewnitřnj průduchy, wstau-

Druhé nassj také snažnosti wyhledáwá.

wstaupil sem wnitř do srdce swého: a ay bylo tam tma. Ale když se, očima mhaurage, trosskn poohlédnu, spatřjm skrownické skulinami se wpaussťegjcy swětlo, a vhlédám na wrchu w klenutj swého toho pokogjčka okno gakésy weliké, okrauhlé, sklenné, ale zasspiněné a zamazané čjmsy tak hrubě, že žádného skrze ně swětla nesslo.

Wypsánj pokaženého přirozenj. 4 Takž při tmawém tom skrowném swětle sem tam se vhlédage, vzřjm po stěnách obrázky gakésy, pěkného někdy djla, gakž se zdálo, než barew zasslých, a s vtjnanými neb vlamowanými některými audy. K njmž bljže přistaupě, znamenám nápisy, Opatrnost, Pokora, Sprawedlnost, Čistota, Středmost rc. W prostřed pak pokoge rozházené spatřjm žebřjky gakésy polámané a strostotané: též posstjpané a rozmetané sskřipce a prowazy: item weliká, ale s wysskubaným peřjm, křjdla. Naposledy, kola hodinná, s vlámanými aneb zkřiwenými wálcy, zaubky, slaupcy, wsse sem a tam rozházené.

Lidským wměnjm naprawiti se nemohaucýho. 5 Y diwjm se co to za přjprawy, a gak to a od koho porusseno býti muselo: a gakby se to zase zprawiti mohlo. Ale na to mysle a hledě, nic sem wymysliti nemohl: než naděge mi se dělala, žeť mi se ten který mne zawolánjm swým tam vwedl, kdo pak koli ten gest, gesstě ozwe, a mne při dalssjch wěcech zprawj. Nebo mi se to čehož sem tu začátek widěl, ljbiti začalo: gakož proto, že pokogjk ten ne tak gako prwé mjsta po nichž sem w swětě chodil,

dil, smrděl; tak y proto, že sem tu žádného ssustu a chřestu, wřesku a třesku, nepokoge a kolotánj, táhánj a násylj (čehož w swětě wssudy plno) nespatřil, ale wsse ticho.

Kap. XXXVIII.

Krysta za hostě dostal.

Oswjcenj náſſe z hůry gde.

Dtom gá sám s sebau přemyſſlugi, a co dál bude čekám. A ay zwrchu zastkwj se swětlo gasné, k němuž gá očj pozdwihna, spatřjm wrchnj to okno plné blesku, w kterémž ay blesku spausstj se ke mně dolů gakýsy, postawau syc podobný nám lidem, ale gasnostj práwě Bůh. Gehož oblijčeg ačkoli se náramně stkwěl, očjm wssak lidským snesytedlný byl; aniž z něho hrůza ſſla, ale ljbost gakásy. giž sem podobného něco w swětě nikdež neznamenal. Ten tedy, sama wlidnost, sama ochotnost, těmito neyprw ke mně přemilými slowy promluwil:

Kdež wſſeho swětla a potěſſenj studnice.

2 Wjtey, wjtey, můg Synu a Bratře milý. A to powěděw, obgal mne přjwětiwě a poljbil. Z něhož mne přepochotná gakási wůně progala, a newypprawitedlnau radostj tak sem progat, že slzy tekly z očj mých: aniž sem na to takowé nenadálé přiwjtánj co wěděl odpowědjti, kromě že sem zhluboka wzdechna, pokornýma na něg očima wzhlédl. Kterýž radostj mne zděſſeného wida, takto ke mně dále promluwil. Kdezs pak byl Synu můg? kdes byl tak dlauho? kudys chodil? čehos w swětě hledal?

Potěssenj? Y kdežs ho hledati měl než w Bohu? a kde Boha než w chrámě geho? a který chrám Boha žiwého, než chrám žiwý, kterýž on sobě sám připrawil, srdce twé wlastnj? Djwal sem se Synu můg, kdyžs blaudil: ale giž sem se déle djwati nechtěl, přiwedl sem tě k sobě, tebe do tebe vwedu. Nebo tu sem sobě zwolil palác k bydlenj swému: chcessli tu bydliti semnau, nagdeš tu čehožs w swětě nadarmo hledal, pokog, vtěssenj, slawu a sytost wsseho, toť slibugi Synu můg, sklamán nebudeš, gako tamto.

Oddánj se Pánu Gežjssi celé.

3 Gá ty řeči slysse, a že to můg Spasytel, Gežjš Krystus, o němž sem y prwé w swětě powrchně něco slýchal, gest, srozuměw, ne gako w swětě s báznj a pochybowánjm, ale s plným potěssenjm a celau dowěrnostj, ruce sepna a gemu podáwage, řekl sem: Teď gsem Pane můg Gežjssi, wezmi mne sobě, twůg chcy býti a zůstáwati na wěky. Mluw služebnjku swému a dey ať poslauchám: powěz co chceš, a dey ať obslibugi, wzlož coť se ljbj, a dey ať nesu: obrať mne k čemu chceš, a dey ať stačugi: poruč co chceš, a co poraučjš dey: nechť gsem gá ničjmž, aby ty sám wssecko byl.

Digitized by Google

Kap. XXXIX.

Námluwa gegich společná.

Přigjmám to Synu můg od tebe, řekl on: slůgž w tom, buď, slug, a zůstá-wey můg wlastnj. Můgs syce byl, a gsy, od wěčnosti: ales toho prw newěděl. Gá sem pro tebe potěssenj to, k němuž tě nynj vwedu, dáwno giž strogil; ales ty tomu nerozuměl. Wedl sem tě cestami diwnými, skrze okolj a zápolj k sobě: čehožs ty neznal, a co gá Ředitel wssech wywolených swých tjm obmýssljm, neswěděls: nýbrž ani djla mého při sobě s neznamenal. Ale bylk sem s tebau wssudy, a proto sem tě poněkud skrze ty okliky wodil, abych tě naposledy tjm hlauběgi k sobě vwedl. Ničemu tě swět, ničemu wůdcowé twogi, ničemu Ssalomaun, naučiti; ničjm také zbohatiti, ničjm nasytiti, ničjm žádostj srdce twého spokogiti, nemohli: nebo to w nich složeno nebylo čehos hledal. Ale gá tě naučjm wssemu, gá zbohatjm, gá nasytjm. Vblaužení násse maudrost Boží řídí.

2 Tohoto toliko od tebe žádám, coskoli w swětě widěl, a gakákoli lidská při wěcech zemských vsylowánj spatřil, na mne aby to wssecko přenesl a obrátil: to buď dokud gsy žiw twá práce a zaměstknánj: a čehož tamto lidé hledagj, a nenacházegj, toho gá tobě dosti dám, pokoge a radosti. Vsylowání swětská wssecka přenésti na Boha.

3 Widěls w manželském stawu, gak kterj se sobě obljbj wssecko opausstěgj, aby swo- S gedinkým

Krystem, wěčným Chotěm, se spogiti.

swogi byli: včiň ty také tak, opusť wsse- cko, y sebe samého, a odewzdey se mně pl- ně, a budeš můg, a dobřeť bude. Dokud toho nevčinjš, k žádnému mysli vpokoge- nj nepřigdeš, slibugiť. Nebo w swětě wssecko se měnj, čehokoli se myslj a kochá- njm držeti chtjti budeš, kromě mne, wsse- cko tě gen sebau tak y ginák zaměstkná- wati a nepokogiti bude: a naposledy tě opustj, a kochánj kteréžs sobě w něm stro- gil, obrátjť se w žalost. Protožť wěr- ně radjm, Synu můg, pusť odewsse- ho, a chop se mne, buď můg, a gá twůg! Zawřeme se zde w schráně této spolu, a pocýtjš oprawdowěg- ssjch rozkossj než se w tělesném man- želstwj nagjti mohau. Mně se gen ljbiti, mne za rádce, wůdce, swědka, towarysse, a společnjka wssech swých wěcý, mjti hleď: a kdykoli ke mně mluwjš, řjkey: Gá toliko, a ty Pa- ne můg: o třetjho někoho starati se tobě nenj potřebj. Mne se gen drž, na mne hleď, semnau mile rozmlau- wey, mne obgjmey, mne ljbey: a odemne wsseho toho zase čekey.

Samého Krysta za swůg zysk mjti.

4 Widěls w druhém stawu, gakými se nesskonalými pracemi lidé zysku hledagjce zanássegj, gakých fortelů chytagj, gakých nebezpečenstwj odwažugj. Ty kwalto- wánj ta wssecka za marnost měg, wě- da že gednoho toliko potřebj gest, přjzně Božj. A protož ty gediného powolánj, kteréžť sem swěřil ostřjha-

ge,

ge, wěrně, vpřjmě, tiſſe prácy ſwau weď, konec a cýl wſſeho mně po-raučege.

5 Mezy včenými widěls gak oni wſſecko wyſtihati ſe ſnažugj: tobě wrch vměnj buď, mne w ſkutcých mých zpytowati, gak gá tebe a wſſecko diwně řjdjm: tu materye k ſpeculowánj wjce než oni tamto nagdeš, a s newypravitedlnau oblectacý. Mjſto wſſech bibliotéck, kteréž čjſti neſkonalá práce, vžitek malý, čaſto ſſkoda, wždycky vſtánj a teſknoſt, tuto knjžku tobě dáwám, w njž wſſecky Artes ſložené nagdeš. Tu Grammatyka twá bude, ſlow mých powažowánj: Dialektyka, wjra k nim: Retoryka, modlitby a wzdychánj: Physica, ſkutků mých rozgjmánj: Metaphysica, we mně a wěcech wěčných ſe kochánj: Mathematica, dobrodinj mých, a naproti tomu newděčnoſtj ſwěta, počjtánj, wáženj, a měřenj: Ethica twá, bude láſka má, kteráž tobě wſſech twých ke mně y bližnjmu činů regule dáwati bude. Wſſeho pak toho vměnj, ne aby widjn byl, než aby tudy ke mně ſe blj-žil, hledati budeš. A we wſſem tom čjm ſproſtněgſſj tjm vmělegſſj budeš. Nebo ſproſtným ſrdcým mé ſwětlo ſe roznècuge.

Saméｈo Kryſta znáti ſe včiti.

(Biblj)

6 Widěls mezy lékaři wyhledáwánj rozličných proſtředků k obhagowánj a prodlužowánj žiwota: ale ty k čemu by ſe gak dlauho žiw býti máš, ſtaral? zdaž to w mocy twé geſt? Newyſſels na ſwět kdys chtěl, nepůgdeš také z něho kdy chtjti budeš,

Saméｈo za neylepſſjho lékaře poznáwati.

deš, ale má to řjdj prozřetedlnost. Protož ty hleď aby dobře žiw byl, a gá hleděti budu pokud žiw býti máš. Žiw buď sprostně a vpřjmě k mé wůli, a gá tobě k wůli budu lékařem twým; nýbrž gá budu žiwotem twým a dlauhowěkostj dnů twých. Syc bezemne y lékařstwj gedem gest; když gá poručjm y ged lékařstwjm býti musý. Protož gen mně žiwot swůg a zdrawj swé poruč, sám o to naprosto pokog mage.

A za rádce, wůdce, obhágce swého.

7 W Jurisprudencyš diwné a nesnadné lidské pletky spatřil, gak se o swé wěcy rozličně táhati wčj. Při tobě toto práw vměnj buď, aby ani cyzýho ani swého žádnému nezáwiděl; co kdo má toho mu nechávwal, co kdo twého potřebuge toho mu nebránil; komus čjm powinen oddáwal, komu y nad powinnost čjm prospěti můžeš, k tomu se powinného znal; pro pokog wsseho, y sám sebe, vstupowal; berelit kdo sukni, y plásst mu přidal; bigeli w ljce, y druhého mu nastawil. To gsau práwa má, gichž budessli ssetřiti, pokog obhágjš.

Náboženstwj Krystowo gaké.

8 Djwals se w swětě, gaké lidé při prowozowánj náboženstwj ceremonye a hádky tropj. Twé náboženstwj buď w tichosti mně slaužiti, a ceremonyemi se neważati: nebo gá tě gimi newáži. A když mi tak, gakž tě včjm, w du-

w duchu a prawdě slaužiti budeš, s žádným se giž dále o to, by tě pak y pokrytcem, kacýřem, a čjmkoli ginenowali, newad: ale gen předce tisse mne a služby mé hled.

9 Mezy wrchnostmi a zpráwcy lidských společnostj, poznals gak se lidé rádi na přednj mjsta, a k zprawowánj giných trau. Ale ty Synu můg, dokud gsy žiw, nižssjho mjsta wždycky hled, a poslauchati raděgi než rozkazowati sobě winssug. Y snadněgssj zagisté, y bezpečněgssj, y pohodlněgssj gest za ginými státi, ne na sspicy. Pakli wždy zprawowati a rozkazowati chceš, zprawug sám sebe, dussi a tělo mjsto králowstwj odewzdáwám: kolik w něm audů, a w dussi rozličných hnutj, tolik poddaných mjti budeš, kteréž zprawowati hled aby dobře bylo. A budeli se mé prozřetedlnosti něco mimo to wjc tobě poručiti ljbiti, gdi poslussně, a koney pilně: ne pro chautku swau, než pro mé zawolánj.

A gaká zpráwa w králowstwj geho.

10 W stawu wálečnjků spatřils, gak se tam w hubenj a plěněnj wlastnjho pokolenj hrdinstwj zakládá: Ale gá tobě giné nepřátely, na nichž od této chwjle rekowstwj dokazowati hled, wyhlassugi, ďábla, swět, a wlastnjho těla twého žádosti. Těm se braň, a gak můžeš onyno dwoge od sebe odhá-

A gaké wálky.

něg, poslednj pak big a mordug: a když to wdatně konati budeš, dogdeš koruny, slawněgssj než gi ten swět má, slibugiť w gistotě.

W samém Krystu wsseho dostatek.

11 Widěls také čeho lidé na hradě toho domnělého sstěstj hledagj, a w čem se pýssagj, w zbožj, rozkossech, a sláwě. Ale ty těch wěcý nedbey: nedáwagj ony pokoge, než nepokog, a gsau cesta k zámutkům. O množstwj zbožj pročby stál? k čemuby ho žádal? žiwot málem stogj, a má wěc gest každého kdož mi slaužj, opatrowati. Protož ty hleď wnitřnj sobě poklady, oswjcenj a pobožnost, shromažďowati, a gá tobě giné wssecko přidám, nebe y země práwem dědičným tobě přináležeti budau, tjm buď gist. Aniž tě to gako onyno hnjsti a tlačiti bude, ale obweselowati newymluwně.

Y družiny přemilé.

12 Lidé w swětě rádi hledagj towaryšstwa: ty se hluku sstř, a samotnost milug. Towaryšstwo nenj než pomoc aneb k hřjchům, aneb k něgakým zbytečnostem, aneb aspoň k zahálce a mařenj času. Wssak sám negsy, nebog se, by y sám byl: gá gsem s tebau, a Angelů mých zástupowé, s námi rozpráwěti můžeš. Pakliby časem y widitedlného towaryšstwa předce žádostiw byl, těch kteřjžby téhož ducha byli hleď, aby wássе towaryssenj společné w Bohu se twrzenj bylo.

13 Onino w hogném kwasu, gjdle, pitj, rozsmjchu, radost zakládagj: tobě milo bud semnau a pro mne, když toho potřebj, lačněti, žjzniti, plakati, rány a wsseckо trpěti. Paklit pohodlných wěcý podám, také se (ne pro ně wssak, než pro mne a we mně) weseliti můžeš. [Y rozkossj.]

14 Onino, gak po sláwě a cti dychtj, spatřiis: ty powěsti lidské nedbey: milugli o tobě dobře či zle lidé, nic tobě na tom nezáležj, gestliže gá s tebau spokegen gsem. Když wjš že se mně ljbjš, o zaljbenj se lidem nestog: gegichž přjzeň y nestálá, y neplná, y přewrácená gest: často milugj což nenáwisti hodně, a co hodné milowánj nenáwidj. Aniž se kdy wssechněm zachowati lze: gednomu se chtěge zljbiti, giným se zossklisnjš. Wssech tedy tak nechage, a mne samého hleďž, neylépe včinjš: my když spolu w srozuměnj budem, nic tobě, gako ani mně, gazyk lidský nepřidá, neogme. Mnohým znám býti nehledey, Synu můg: slowautnost twá bud njzkým býti, aby třeba swět, by možné bylo, o tobě newěděl: to neylép a neybezpečněgi. Angelé mezy tjm mogi o tobě wěděti, a rozmlauwati, tobě na službu hleděti, twé činy na zemi y na nebi, když toho potřeba bude, ohlassowati budau, tjm gist bud. Owssem pak když čas naprawenj wssech wěcý přigde, k sláwě neiwyprа- [Y sláwy.]

witedlné wssickni kdož ste se mně oddali, před Angely y wssjm swětem, přiwedeni budete: proti kteréž slávě, wssecka toho swěta méně gest než stjn.

Tu wrch wsseho.

15 A protož Synu můg, summowně gesstě prawjm, mássli zbožj, uměnj, krásu, wtip, přjzeň lidskau, a cokoli se zdárného w swětě gmenuge, nic se tjm nepozdwihug: nemássli, nedbey o to; ale nechage wssech těch wěcy, buď že při tobě neb při giných gsau, tak gak gsau, wně, sám zde uwnitřku semnau objránj swé měg. A tak obnaže se ze wssech tworů, y sebe samého také se odečta a odřekna, nagdeš mne, a wě mně plnost pokoge, toť připowjdám.

Odewzdati se Krystu cele, wěc neyblahoslaweněgssj.

16 Y řekl sem: Hospodine Bože můg, porozumjwám že ty sám wsseckno gsy, kdo tebe má, wsseho swěta snadně oželeti můž, proto že w tobě má wjc než žádati umj. Blaudil sem, giž tomu rozumjm, w swětě se taulage, a odpočinutj w wěcech stwořených hledage. Ale giž sobě žádného kromě tebe kochánj od této hodiny newinssugi, tobě se hned teď nynj cele oddáwám: gen ty mne sám posylni, abych od tebe zase k wěcem stwořeným neodpadl, nesmyslnosti té, giž swět pln gest, znowu se dopausstěge. Milost twá ostřjhegž mne, na tuk se spausstjm.

Kap.

Digitized by Google

Kap. XL.

Pautnjk gak proměněn.

To když gá mluwjm, počne mi se wětšj gesstě swětlo dělati, a spatřjm obrázky ty kteréž sem prw osšaustané a oblámané widěl, celé giž, a patrné, a krásné, nýbrž hýbati se tu před očima mýma začjnagjcý. Tolikéž ta rozmetaná polámaná kola w gedno se spogila, a z nich osslechtilý gakýsy nástrog gako hodiny, běh swěta a diwnau Boží zprávu wyobrazugjcý, se udělal. Zprawili se y ti žebřjkowé, a zhůru k oknu tomu, kterýmž se nebeské swětlo wpausstělo, postawili: tak že se tam, gakž sem porozuměl, wyhlédati mohlo. Křjdla pak, kteráž sem prwé s wyssklubaným peřjm widěl, dostala nowého welikého peřj, kteráž wzaw ten kterýž semnau mluwil, Pán můg, přišpal ge ke mně, a řekl: Synu, gá na dwau mjstech bydljm; na nebi w sláwě swé, a na zemi w srdcy skrausseném. A ty od toho času chcy aby také dwoge obydlj měl; gedno zde doma, kdež sem y gá s tebau býti připowěděl: druhé u mne w nebi, kamž aby se wznássetí mohl, křjdla tato (genž gsau žádost wěcý wěčných a modlitby) tobě přidáwám: budeš mocy kdy budeš chtjti, ke mně se proletnauti, a tak ty semnau, a gá s tebau rozkosse mjti.

Wypjánj nowého rodu.

Kap.

Kap. XLI.

Pautnjk do newiditedlné cýrkwe odkázán.

Mezy tjm pro otwrzenj tebe w tom, a pro skutečné wyrozuměnj potěssenj tomu k němuž sem tě nynj powolal, odsýlám tě mezy giné služebnjky swé, kteřj prwé giž swět opustiwsse mně se oddali, aby způsob gegich spatřil. Y kdež bydlj, Pane mûg řekl sem, kde gich hledati budu? Odpowěděl: W swětě mezy ginými roztraussenj bydlj, ale gich swět nezná. Ty pak aby ge poznal, a přitom poněwadž w swětě gesstě, dokud tě odtud newezmu, budeš, aby před sfalbami geho bezpečen byl, mjsto brylljj a uzdy w nichž prwé byl pogat, gá na tebe teď swé gho (genž gest poslussenstwj mé) wzkládám, aby žádného napotom, kromě mne nenásledowal. A přidáwámť tyto perspicylle: skrze něž y marnosti swěta, ač budessli na ně hleděti chtjti, lépe gesstě znamenati, y potěssenj wywolených mých spatřowati mocy budeš. (Těch pak perspicyllj okolek zewnitřnj byl Slowo Božj, sklo wnitřnj, Duch Swatý.) Gdiž giž, řekl, a gdi na to mjsto gehožs prwé pominul, a spatřjš wěcy takowé, gakýchžby syc tehdáž bez těchto pomocy, nebyl spatřil.

Nowá uzda a brylle.

Digitized by Google

2 Gá wzpomena kde se to bylo chybilo, wstanu, gdu žádostiwě a s chwátánjm: tak že ač hluk swěta wůkol mne byl, wssak sem ho giž ani nepozorowal. Y wegdu do chrámu, kterýž Křesťanstwj slaul, a vhlédage w neywnitřněgssj geho straně, genž gest kůr, oponu aneb zastřenj, gdu tam přjmo, nic na ty hádagjcých se po stranách sekty nehledě. Kdež sem neyprwé, a přjhodně, co to za kaut gest wyrozuměl: gmenowitě že Praxis Christianismi, t. Prawda Křesťanstwj, slowe. Gehož obestřenj dwoge bylo: zewnitřnj, kteréž se po wrchu spatřiti mohlo, bylo tmawé barwy, a slaulo Contemptus Mundi, pohrdnutj swětem: druhé wnitřněgssj bylo sskwělé, Amor Christi, milowánj Krysta: tjm dwogjm widěl sem že se to ohražuge, a od giných dělj: ale wnitřnjho po wrchu widěti nebylo. Za to zastřenj kdokoli wessel, byl hned ginakssj než ginj lidé: plný blahoslawenstwj, radosti a pokoge. Prawdiwj Křesťané mezy domnělými: a čjm se dělj.

3 Gá pak zewnitř gesstě stoge, a hleda, prawdiwnau a vžasnutj hodnau wěc sem spatřil, že mnoho tisýc lidj okolo tohoto stánku wždycky chodj, a wssak do něho newcházegj, newidjli ho, či zprosta nedbagj, že se gim tak po wrchu sspatný zdá, newjm. Y včené w pjsmjch, y kněžj, y biskupy, y ginaé mnohé, domněnj swattosti o sobě magjcý, okolo sem obcházeti widěl, a některé sýc y nahlédati tam, a wssak newcházeli: což mi ljtostiwé bylo. Když kdo bljže přistaupil, widěl sem že se mu aneb skulinkau swětlo zablesklo, aneb wůně zawanula a Prawdiwých Křesťanů málo, a proč.

po

po sobě táhla, že nechtěl než hledati, kudy-by se tam dostal. Ale y z těch někteřj hle-dati dweřj začnauc, a nazpět se ohlédagjc, když ge blesk swěta znowu zarazyl, zase se wraceli.

Nowého rodu newyhnutedlnost.

4 Nepwlastněgssj pak přjčinu, proč se tak řjdcy tam dostáwali, ke dweřům zastřenj přistaupě, spatřil sem: gmenowitě, přeostrý examen, kterýž se tu držel. Nebo kdo tam chtěl, ten wssecko gměnj swé, y oči a vssi, y rozum a srdce swé, od sebe preč dáti musyl: proto že prawili, kdo Bohu chce maudrý býti, sobě znemaudřeti; kdo Boha vměti, giné wssecko zapomenauti; kdo Boha mjti, giné wssecko opustiti, že musý. Protož když někteřj od gměnj a vměnj swého pustiti nechtěli, hádagjce se, že to k nebi nápomocné gest, zůstáwali wně, a do wnitř newcházeli. Kteřj pak pausstjni byli, widěl sem že gim negen ssaty přehledáwali, aby se něco zawinuté tam swětské marnosti nekrylo; ale (což neobyčegné ginde) y samy wnitřnosti, hlawu a srdce rozbjrali, aby něco nečistého Božu přjbytku geho nenaprznilo. Což ač bez bolesti podstupowáno nebylo, nebeským wssak lékařstwjm tak přjhodně se konalo, že žiwot rozmnožowalo raděgi nežli zmenssowalo. Nebo na mjsto krwe, kteráž se tjm bodenjm a řezánjm wycezowala, zažžehal se w audech oheň gakýsy, kterýž člowěka w giného proměňowal, tak že takowý každý sám se

sobě

sobě diwil, že až posawád tak nevžitečnými břemeny se obtěžowal, to čemu swět maudrost, sláwa, weselj, bohatstwj (an w prawdě negsau než tjhoty) řjká, na sebe bera. Tu sem widěl gak chromj poskakowali, zágikawj řečňowali, hlaupj filozoffy zahanbowali, nic nemagjcý wssecko se mjti prawili.

5 To gá v dweřj spatře, hlauběgi sem za to zastřenj wessel, a na gegich wěcy (neyprwé weřegně wssechněch, potom w některých powolánjch) s newyprawitedlným potěssenjm se djwage, wssecko tu swětu naodpor sem spatřil. W swětě zagisté wssudy slepotu a mrákotu, tuto gasné swětlo sem spatřil: w swětě ssalbu, tuto prawdu; w swětě neřádů plno, tuto sám vsslechtilý řád; w swětě kwaltowánj, tuto pokog; w swětě starosti a fresuňky, tuto radost; w swětě nedostatky, tuto hognost; w swětě otroctwj a porobu, tuto swobodu; w swětě wsse nesnadné a těžké, tuto wsse lehké; w swětě žalostné odewssad přjhody, tuto samu bezpečnost. Což wsse sssjřegi trossku poznámjm.

Cýrkew na ruby obrácený swět.

Kap. XLII.

Wnitřnjch Křestanů swětlo.

Swět, a kdož w něm tápá, domněnjm toliko téměř se řjdj: w činech swých gedni druhých gen se držjc, omatem gako slep

Prawých Křestanů

nů dwoge swětlo. slepj wssecko dělagjc, tytýž tu y tam zawazugjc a vstrkugjc. Ale těmto gasné dwoge wnitř swětlo swjtj, swětlo rozumu, a swětlo wjry; kteréž oboge Duch Swatý řjdj.

1) Swětlo rozumu. 2. Neb ačkoli tam wcházegjce rozumu odkládati a odčjtati se musegj, wssak gim geg zase Duch Swatý, a to přečisstěný a wybrausseny, nawracuge; tak že gako plnj očj gsau, kudykoli w swěte chodj, cokoli nad sebau, pod sebau, wůkol sebe, widj, slyssj, wonegj, okaussegj, wssudy sslepége Božj widj, a wssecko pěkně k Božj bázni obraceti vmegj. Tjm gistě nadewssecky swěta filozoffy maudřegssj, kteréž Bůh sprawedliwým saudem zaslepuge, aby wssecko se wěděti domnjwagjce, nic newěděli, ani co magj, ani čeho nemagj; ani co dělagj, ani čeho dělati magjce nedělagj; ani kam a k gakému cýli gdau, a dogdau, znamenati neuměli. Gegichž vměnj na slupině toliko se stawuge, to gest, na zewnitřnjm zewlowánj: k wnitřnjmu gádru, genž gest wssudy rozlitá Božj sláwa, nepronikå. Ale Křesťan we wssem což widj, slyssj, maká, wonj, okaussj, Boha widj, slyssj, maká, wonj, okaussj: wssudy sebau gist gsa, že to ne domněnj, ale gistá prawda gest.

2) Swětlo wjry. 3 Owssem pak swětlo wjry gemu gasně swjtj, aby giž negen co widj a slyssj a sobě přjtomné má, ale y wssecko nepřjtomné a newiditedlné, widěl a znal. W slowu zagisté swém Bůh y to co

nad

nad nebesy w wýsosti, a pod zemj w propasti gest; y to co před swětem a za swětem bylo a bude, wygewil. Čemuž Křesťan wěře tak gako před očima gisté wssecko to má; gessto swět do toho se wprawiti nemůž. Nechce swět než očitých rukau, aby co w hrsti držj, tomu wěřil: Křesťan pak tak směle na neviditedlné, nepřjtomné, budaucý wěcy se spausstj, že sobě pro ně přjtomné ty osskliwj. Swět nechce než důwodů: Křesťan na holých Božjch slowech dosti má. Swět záwazků, základů, rukogemstwj, pečetj, hledá; Křesťan sobě za wssecky gistoty samu wjru stawj. Swět sebe rozličně podhlédá, zkussuge, prubuge, stjhá: Křesťan na Božj prawdomluwnost wssecko wážj. A tak kdež swět wždycky má na čemby se zastawowal, pochybowal, dotazowal, rozpakowal: Křesťan wždycky má pročby cele wěřil, poslauchal, podkloňowal se; proto že gemu swětlo wjry swjtj, aby že tak neproměnitedlné gest, a ginák býti nemůže, widěl a wěděl, by pak y swětlem rozumu newsseho dosahowal.

Diwy Božj spatřené w tom swětle, swěta běh.

4 Tu sem y gá w tom swětle se ohlédna, diwné předivné wěcy spatřil, wjc než ge wymluwiti mohu. Napowjm aspoň něco. Widěl sem před sebau swět tento gako něgaký přewelikým hodinný nástrog, z rozličných widitedlných y newiditedlných materyj složený, a wssak sklenný, prohledacý a křehký, wssechen: a na tisýce, nýbrž tisýce tisýců, wětssjch y menssjch slaupků, kol, háků,

kü, zaubkü, a wraubkü, magicý, an se wsse hýbalo a hmýzylo, gedno skrze druhé: něco tisse, něco s sſustem a hrkotem rozmanitým. W prostřed pak wsseho stálo neywětssj hlawnj, newiditedlné wssak, kolo, od něhož wssech ginych rozličné to hýbánj pocházelo, newystižitedlným gakýmsy způsobem. Nebo duch kola toho rozcházel se po wssem, a řjdil wssecko: což ačkoli gak se dálo plně mi wystihnauti možné nebylo, že se wssak dálo w prawdě, welmi gasně a pozorně sem widěl. Toto pak bylo mi y diwné y libé náramně: že ačkoli se wssecka ta kola swjgela a mjgela wždycky, nýbrž zaubkowé a wraubkowé, y kola sama, y slaupowé wywinowali se a wypadali, běh wssak weřegný nepřestal nikdý: proto že se to diwným gakýmsy tagného toho řjzenj způsobem dosazowalo, doplňowalo, a obnowowalo wssecko wždycky zase.

Kterak tagným Božjm řjzenjm wssecko gde. 5 Swětlegi powjm. Widěl sem slávu Božj, gak mocy a Božstwj geho plná gsau nebesa, y země, y propast, y což se wen z swěta až do neskonalých stran wěčnostj myslili může. Widěl sem prawjm gak Wssemohaucnost geho wssecko prostupowala, nýbrž za základ stála wssemu: a co se koli po wsj ssirokosti swěta toho děge, wůlj toliko geho že se děge, w neywětssjch y neymenssjch wěcech, wssecko spatřil sem.

Zwlásstě při lidech. 6 A nechť o lidech obzwlásstě mluwjm, widěl sem gak naprosto wssickni, dobřj

dřj y zlj, w Bohu toliko a Bohem žiwi gſau, hýbagj ſe, a w bytu trwagj, každé gegich hnutj a dchnutj, toliko z Boha a mocý geho ſe děge. Widěl ſem gak ſedm očj geho, každé tiſýckrát gaſněgſſj než ſlunce, wſſecku zemi procházegj, a wſſecko což w ſwětle y we tmě, zgewně y tagně, y w neyhlubſſjch mjſtech ſe děge, ſpatřugj, a wſſechněm lidem vſtawně do ſrdce hledj. Spatřil ſem také gak miloſrdenſtwj geho rozplýwá ſe na wſſecky ſkutky geho: neydiwněgi z té ſtrany kde ſe lidj dotýká. Nebo ſem widěl gak ge wſſecky miluge, a gegich dobrého hledá, hřjſſjcý ſnáſſj, prowinugjcým promjgj, blaudjcých wolá, nawracugjcý ſe přigjmá, prodléwagjcých čeká, zpěčugjcým ſe ſhowjwá, dráždjcým ſebe přehlédá, kagjcým odpauſſtj, kořjcý ſe obgjmá; nevmělé včj, truchliwé těſſj, před pádem wyſtřjhá, po pádu zdwjhá; proſýcým dáwá, neproſýcým ſám poſkýtá; tlučjcým otwjrá, k netlučjcým ſám ſe tluče; hledagjcým nalézti ſe dáwá, nehledagjcým ſám na oči gde.

7 Než ſpatřil ſem zaſe hroznau a k hrůze ſtraſſliwau k zpurným a newděčným zlým. zůřiwoſt, gak ge hněwiwě prchliwoſtj ſwau ſtjhá a doſtjhá, kamkoli ſe obracegj: tak že vgjti ruce geho ne-

mo-

možné, a wpadnauti w ni nesnesytedlné. Summau, tu wssickni ti Bohu oddanj spatřugj, gak hrůza a welebnost Božj nadewssjm panuge, a geho toliko wůlj wssecky neywětssj y neymenssj wěcy se děgj.

Kap. XLIII.

Swoboda Bohu oddaných srdcý.

Prawj Křesťané nepohnutj gsau.

Odtud gim gde to čehož wssickni neymaudřegssj swěta w swých wěcech darmo hledagj: plná gmenowitě swoboda myslj, aby žádné wěcy kromě Boha podrobeni a zawázáni nebyli, proti swé wůli něco činiti powinni gsauce. Gessto w swětě wssudy na skrz plno bezděčnosti sem widěl: každému ginák než winssowal geho wěcy ssly, každý se wjc než slussel buď sebau buď ginými wázal, a nágylým buď swé wlastnj wůle buď giných tažen gsa s sebau neb ginými wždycky bog měl. Tuto wsse ticho. Nebo každý z nich Bohu se cele oddada, nic na žádnau ginau wěc nedbal, a žádného kromě Boha, nad sebe wyšssjho nepoznáwal. Protož rozkazů swěta neposlauchali, sliby geho od sebe pryč házeli, pohrůžkám se smáli: zewnitřnj wssecko za sspatné pokládagjce, proto že wnitřnjm swým dobrým gisti gsau.

A nevstupnj.

2 To působj že Křesťan, ginák syc přjstupný, snadný, ochotný, služebný gsa, w prywilegium wssak srdce

ne=

nepřístupný gest. Protož se ani přátely ani nepřátely, ani pánem ani králem, ani ženau ani dětmi, ani sám sebau naposledy, tak newáže, aby gim k wůli něco z vmyslu swého, gmenowitě z bázně Božj, změniti měl: než kráčj sobě přjmým krokem wssudy. Co swět koli dělá, powjdá, hrozý, slibuge, poraučj, prosý, radj, nutj, on sebau nikam hnauti nedá.

3 Swět gakož wssudy přewrácený gest, a mjsto prawdy stjn lapá, tak y tuto: swobodu w tom zakládage, aby kdo sobě wolen gest, žádnému se w ničemž nechtěl propůgčowati, buď lenost, neb pýchu, neb wássěň tjm prowodě. Ale Křesťan daleko ginák činj; kterýž ohradě gen srdce dobře, aby se w swobodě swé samému Bohu chowalo giné wssecko k bližnjho potřebám obracý. Gakož sem widěl a poznal, že nad člowěka Bohu oddaného nic w swětě služebněgssjho, a nech třeba djm, otročtěgssjho nenj: kterýž y w neymenssj služby, za nežby se swětem opogený styděl, rád s ochotnostj se wydáwá. Když gen že co bližnjmu prospěti můž widj, nic se nerozpakuge, nic neodkládá, nic sebe nelituge, nic konané swé služby nezwelićuge, neodrchá, nepřestáwá: buď že wděčnost neb newděčnost widj, předce slaužj pokogně a wesele. Neywyšssj swoboda, a neywyšssj poroba spolu.

4 O blahoslawená porobo synů Božjch, nad niž nic swobodněgssjho wymyssleno býti nemůže: kdež člowěk Bohu samému se podrobuge, A gak to pěkná wěc.

aby ginde wſſudy rozwázán byl! O neſſťaſtná ſwěta ſwobodo, nad niž otročtěgſſjho nic býti nemůže: kdež člowěk ſamého Boha nedbage, giným wěcem mizerně ſe w manſtwj podrobowati dá: gmenowitě kdež ſlaužj tworům nad nimiž panowati měl, a odporuge Bohu gehož poſlauchati měl. O ſmrtedlnj kéž tomu rozumjme, že geditý geſt, geditý toliko, wyšſſj nad nás, Hoſpodin Včinitel náš, a budaucý Saudce: kterýž ſám moc mage rozkazowati nám, nerozkazuge wſſak gako otrokům, ale gako djtek zůwe ku poſluſſenſtwj ſwému; ſwobodné nás, a neſwázané, y když poſlauchàme, mjti chtěge. Giſtě žeť Kryſtu ſlaužiti, geſt kralowati. Nýbrž manem Božjm býti wětſſj geſt ſláwa, nežli wſſeho ſwěta monarchau býti: a co pak přjtelem a djtětem Božjm býti bude.

Kap. XLIV.

Řád wnitřnjch Křeſťanů.

Práwa Božj krátká.

Swobodné ſyc chce mjti Pán Bůh djtky ſwé, a wſſak neſwéwolné: protož ge giſtými řády ohradil, lépe a dokonaleji, než ſem podobného co kde w ſwětě znamenati mohl. Tam zagiſté wſſudy plno neřádů: někudy proto, že žádného giſtého ſpořádánj nemagj: někudy že magjc k němu neſtogj, ſem widěl. Ale tito w zaſtřenj bydljcý, přewſſlechtilý řád y magj, y geho oſtřjhagj. Magj zagiſté od ſamého

Boha sobě wydaná práwa, plná sprawedlnosti, gimiž nařjzeno gest. I. Aby každý Bohu oddaný geg toliko gediného Boha měl a znal. II. Gemu w duchu a prawdě, bez fintowánj sobě negaké tělesnosti, slaužil. III. Gazyka swého ne k urážení ale oslawowánj důstogného geho gména, užjwal. IV. Časy a chwjle k službě geho nařjzené, ne k ginému než k wnitřnj y zewnitřnj geho službě wynakládal. V. Rodičům a ginym sobě od Boha předstawenym poddán byl. VI. Žiwotu bližnjho nesskodil. VII. Čistoty těla ostřjhal. VIII. Cyzých wěcý sobě neosobowal. IX. Falsse a ossemetnosti se wystřjhal. X. A naposledy y mysl w sstraných a mezech zřjzených zdržowal.

2 Summa wsseho gest, aby každý Boha nadewssecko což gmenowáno býti může, milowal: a bližnjmu tak gako sám sobě upřjmě přál. Kterauž dwěma slowy obsaženau práw Božjch summu, welmi sem chwáliti slyssel: y sám, že za wssecky nesčjslné zákony, práwa, a zřjzenj swětská stogj, nýbrž tisýckrát nad ně dokonalegssj gest, shledal a zkusyl. Summa gich we dwau slowjch

3 Kdo zagisté Boha z celého srdce miluge, tomu netřeba mnoho předpisowati, kdy, kde, gak, a kolikrát Bohu slaužiti, klaněti se, a geg ctjti má: proto že samo to srdečné s Bohem spogenj a ku poslussenstwj hotowost neylibegssj gemu poctau gest, Zákonů obssjrných Křesťan prawý nepotřebuge.

 a člo-

a člowěka aby wždycky a wssudy sám w sobě chwálil, a wssemi činy swými sláwu geho obmýssel, wede. Tak kdo bližnjho yako sám sebe miluge, nepotřebuge obssjrných nařizowánj, kdeby, kdy, a w čem, geho ssetřiti měl, w čem gemu nesskoditi, w čem dluh powinný nawraceti: sama zagisté láska, gak se k němu chowati má, plně gemu wssecko powj a vkáže. Zlého člowěka znamenj gest wssudy práw žádati, a co se činiti má, z regster toliko chtjti wěděti: proto že nám doma w srdcy prst Božj vkazuge, co sobě chceme to že gsme y bližnjmu powinni. Ale na ta wnitřnj wlastnjho swědomj swědectwj poněwadž swět nedbá, a gen po wrchnjch řádů ssetřj, tjm gest že žádného prawého řádu w swětě nenj: než gen podhlédánj, nedowěřowánj, nedorozuměnj, zásstj, různice, záwisti, nenáwisti, krádeže, wraždy, a co toho wjc. Bohu práwě oddanj na swědomj swé gedince dagj pozor, co gim to zapowjdá, do toho negdau, co vkazuge že činěno býti má, činj, nic se na zysk, přjzeň, a cokoli neohlédagjce.

Mezy prawými Křesťany gednomysl-nost.

4 Odtud wyplýwá gednostegnost gakásy, aneb gich wssech k sobě podobnost, že gakoby do gedné formy sliti byli wssickni tak gsau: wssickni to též smýsslegj, to též wěřj, to též chtěgj a nechtěgj, proto že od gednoho a téhož ducha wyvčeni gsau. A ku podiwu gest, že (což sem tu s ljbostj spatřowal) lidé kteřjž nikdý geden druhého newi-

widěl a neslyssel, a přes swět třeba od sebe wzdáleni gsau, gakoby wssak geden druhému z oka wypadl, nýbrž gakoby geden w druhém seděl to též mluwj, to též widj, to též cytj. Tak že ač darů rozdjlnost weliká gest, gako na nástrogi hudebném strun neb pisstal, rozdjlný tenssj a tlusstssj zwuk: libá wssak gich spoluwznėgjcých harmonya. Což křesťanské gednoty důwod; nýbrž wěčnosti, kdež gednjm duchem wssecko se konati bude, předukázánj.

5 Z gednostegnosti té gednočitedlnost pocházý, že se s gednjm radugjcým wssickni radugj, rmautjcým rmautj. Přezlau sem byl w swětě wěc znamenal, kteráž mne negednau zkormautila, že když se někomu zle wedlo, ginj z toho plésali; když blaudil, ginj se smáli; když bral sskodu, ginj z toho zysku hledali; nýbrž pro swůg zysk, potěssenj a kratochwjl, sami bližnjho] ku pádu a sskodě přiwodili. Mezy těmito gináče sem nassel: nebo každý tak dobře a pilně od bližnjho gako od sebe, nesstěstj a nepohodlj odháněl: pakli odwrátiti nemohl, traudil se, neginač než gakoby se geho samého dotýkalo: gakož se dotýkalo, proto že gedno srdce a gedna dusse byli wssickni. Gakož zagisté železnj w kompasých gazýčkowé magnesem potřeni gsauce, wssickni se k gedné a též straně swěta obracegj: tak těchto srdce duchem lásky potřené gsauce, wssecka se w gednu a tuž stranu: w sstěstj k radosti, w nesstěstj k zámutku obracegj. A tu sem poznal, že to falessnj gsau Křesťané, kteřj swé

A gednočitedlnost.

gen wěcy pilně wedau, bližnjch nedbagj; z které strany ruka Božj dolěhá, odtud se pilně odwracugj, a swé gen hnjzdo ohrazugjce, giných wně na wětru a dèssti nechàwagj. Ginák tuto, ginák sem spatřil: když geden trpěl, ginj neplésali; když geden lačněl, druzý nehodowali; když geden w bogi stál, druzý nespali: ale společně wsseckо konáno bylo, až mjlo bylo na to se djwati.

A we wssem dobrém zdjlnost

6 Z strany statku, widěl sem že ač na wětssjm djle chudj byli, toho čemuž swět zbožj řjká, málo magjcý a dbagjcý, měl wssak wždy předce každý téměř swého wlastnjho něco: tak wssak že se s tjm neskrýwal a před ginými (gakž se w swětě děge) newtutláwal, než měl to gako na obec, hotowě a ochotně, když komu potřebj bylo, posskytage a propůgčuge. Tak že wssickni mezy sebau s statkem swým zacházegjcý byli, neginák než gako za gednjm stolem stolјcý s nádobjm, kteréhož wesměs gednostegným práwem užjwagj. Což wida, zahanbil sem se, že u nás často se naodpor děge, gedni domy swé nádobjm, ssatami, potrawami, zlatem a střjbrem, gak neywjc mohau naplňugj a přeplňugj; ginj mezy tjm neméně služebnjcy Božj gsauce, sotwa se čjm přikryti, neb wyžiwiti magj. Srozuměl sem prawjm, že ta wůle Božj nenj: swěta to gest, přewráceného swěta, křtalt, aby gedni ussperkowanj, druzý nazý chodili; gedni přesycenjm řjhali, druzý hladem zýwali;

ge=

gedni pracně wyděláwali, druzý marně utráceli; gedni kratochwjlili, druzý kwjlili. Z čehož při gedněch pýcha a giný-mi pohrdánj, při druhých ljtost a oněm záwiděnj, y ginj neřádowé, gdau: tuto nic toho, wšecko wšechněm společné, y ta duše.

7 Odtud gde gich k sobě wespolek domácnost a odewřenost, a swaté towaryšstwj: tak že se wšickni wespolek gakkoli a powolánjmi od sebe rozdjlnj, za bratřj držj a magj. Nebo prawj oni, že wšickni gsme z gedné krwe pošlj, gednau krwj wykaupeni a obmyti, gednoho otce djtky, gednoho stolu užjwagjcý, gednoho dědictwj w nebeských čekagjcý ⁊c. geden nad druhého, krom wěcý připadných, že nic nemá. Protož sem widěl, gak gedni druhé přjwětiwostj y počestnostj předcházeli, y ochotně sobě wespolek slaužili, a každý mjsta swého k wzdělánj giných užjwal. Kdo radu měl, radil; kdo uměnj, učil; kdo sýlu, giné zastupowal; kdo moc, w řádu zdržowal. Zblaudilli kdo w čem, ginj ho upamatowali: zhřešilli, potrestali: a každý se y pamatowati y trestati rád dal, wšecko podlé ukázánj naprawiti hotow gsa, y to tělo od sebe dáti, kdyby je gemu nepřináležj, ukázáno bylo. A mezy sebau domácnost.

Kap. XLV.

Bohu oddaným srdcým wsse lehko a snadno.

Boha poslauchati snadno.

Aniž gim trpce něgak přicházý w řádu takowém státi, nýbrž to ljbost a rozkoš gegich: gessto w swětě widěl sem, že gen bezděčně každý stogj k čemu musý. Těmto zagisté zodgjmage Bůh srdce kamenná, massytá dal do těla, ohebná a powolná ke wsseliké wůli Božj. A ač gim těch y giných nesnadnostj ďábel lstiwými wnukánjmi, swět pohorssitedlnými přjklady, tělo přirozenau swau k dobrému wáhawostj, nemálo dělagj; oni wssak toho nic nedbagj, ďábla střelbau modliteb odháněgjce, swětu sstjtem nepromĕnného vmyslu se zamjtagjce, tělo bičem kázně ku poslussenstwj dohánĕgjce, konagj swau wěc wesele, a přebýwagjcý w nich Duch Krystů dodáwá posyly, aby se gim ani chtěnj, ani skutečného činěnj (podlé mjry zdegssj dokonalosti) nedostáwalo. Tak sem gá tu w skutku shledal, že slaužiti Bohu celým srdcem, ne práce gest, ale rozkoš: a porozuměl sem, že kdo se přjliš že lidé gsau wymlauwagj, mocy a platnosti rodu nowého nerozumĕgj, a snad ho ani nedosáhli: w čemž nechť se opatřj. Gá sem newiděl aby kdo mezy těmito mdlobau těla, oswobozowánj sobě hřjchů zastáwal: aneb křehkostj přirozenj spáchanau zlost wymlauwal. Než widěl sem, že když kdo celé srdce tomu kterýž

ge

ge stwořil, wykaupil, a za chrám poswětil, oddal, za srdcem giž ginj audowé powolně a powlowně kam Bůh chtěl tam se klonili. O Křesťane kdož gsy koli, dobuď se z okowu těla, ohleday, zkus a pozney, že překážky kteréž sobě w mysli maluges, mensſj gsau nežli aby wůli twé, gestliže oprawdowá gest, zbrániti mohly.

2 Negen pak činiti co Bůh chce, ale y trpěti co Bůh wzkládá, widěl sem že snadné gest. Nebo tu negedni poličkowánj, plwánj, bitj, od swěta snásſegjce, radostj plakali, a ruce k nebi zpjnagjce Boha chwálili, že ge hodné včinil nětco také pro swé gméno trpěti: aby negen w vkřižowaného wěřili, ale také gemu ku poctiwosti sami křižowáni byli. Ginj, gichžto nepotkáwalo, záwiděli oněm záwistj swatau, hněwu Božjho bez kázně, a odlaučenj od Krysta bez křjže, se obáwagjce: tak že y metlu y hůl Božj ljbali, kteréžkoli nawsstjwila, y křjž gakýkoli.

Pro Krysta trpěti mjlo.

3 To pak wsse odtud gde, že se Bohu se wssj swau wůlj tak oddali, aby nic giného činiti, ničjm giným býti, nežádali, než gak Bůh chce. A protož cokoli ge potkáwá, že gim od Boha, z prozřetedlného geho vwáženj pocházý, gisti gsau. A takowýmť se giž nenadálého nic přihoditi nemůž! poněwadž sobě rány, žaláře, muky, a smrt, mezy dobrodinj Božj počjtagj. Dobře a zle se mjti, gednostegné gim gest: kro-

Ta ochotnost odkud gest.

mě že onono za podezřelegssj, toto bezpečnėgssj saudj: protož se w nepohodlých, ranách a gjzwách swých kochagj, a gimi chlubj. Summau tak gsau ocrlj w Bohu, že netrpjli něco, zaháleti se a čas mařiti domnjwagj. Ale zdrž od nich ruku kdo můžeš! Nebo čjm chtiwěgi hřbetu nastawugj, tjm tjžegi gest bjti ge: čjm gsau podobněgssj k bláznům, tjm nebezpečněgi wysmjwati ge. Kteřj zagisté giž ne swogi, ale Božj gsau, co se gim děge, Bůh sobě wssecko přicjtá.

Kap. XLVI.

Swatj wsseho hognost magj.

Přestáti na tom co kdo má, prawé bohatstwj.

Swět plný gest Maret, běhagjcých a těkagjcých, pachtugjcých se a sháněgjcých ze wssech stran, a wssak dosti nikdý nemagjcých. Ale tito ginau powahu magj: každý aby tisse v noh Pána swého seděl, na tom, a což ho při tom potkáwá, dosti mage. Za neylepssj zagisté zbožj držj Božj w sobě přebýwagjcý milost, gjž se gedince těssj: zewnitřnj wěcy kterýmž swět zbožj řjká, wjce za zawazedlo než zysk gaký magj, gich wssak pro potřebu žiwota, pro potřebu prawjm, užjwagjce. Protož cokoli gich Pán Bůh komu udělj, málo neb mnoho, každý se prawj dosti mjti. Wěřj zagisté, a cele se na to spausstěgj, že pod Božjm opatrowánjm gsau, a protož za neslussné saudj přes Božj poskytánj něčeho sobě wjce žádati.

2 Diwnau sem tu wěc widěl: gedni statku, střjbra, zlata, korun, sceptér, dosti měli, (nebo y takowé mezy swými Pán Bůh má) ginj nic téměř, kromě odpolu nahého hladem a žjžnj wyschlého těla: a wssak onino nic se nemjti, tito wssecko se mjti prawili; obogj gednostegné dobré mysli gsauce. A tu sem porozuměl, že w prawdě bohatý gest ten, a ničeho se mu nedostáwá, kdož na tom co má přestati umj: gemuž mnoho, málo, nic peněz; weliký, malý, žádný domček; nákladné, chatrné, žádné ssatstwo; mnozý, geden, žádný přjtel; wysoké, njzké, žádné mjsto, neb úřad, neb čest, neb powěst; summau něčjm neb ničjm býti, wsse gedno a též gest: gak gmenowitě Bůh chce a geg wede, neb stawj, neb sázý, tak aby ssel, stál, seděl, wsse že dobře gest, a lépe než on rozumj, wěře.

3 O blahoslawená a winssowánj hodná hognosti! gak ssťastnj gsau kteřjž tak bohatj gsau! Nebo byť pak někteřj w očjch swěta bjdnj a mizernj byli, w prawdě wssak gsau tisýckrát lép než gacý swěta boháčj opatřeni, y z strany wezdegssjch wěcý. Tito zagisté sami swogi opatrowatelé gsau y s swým statkem tisýcerým přjhodám poddáni, oheň, woda, rez, zloděgj rc. o to ge připrawugj: onino pak opatrownjka magjce Boha, wždycky u něho wssech potřeb žiwý sklad magj; kterýž ge každodenně z sspižjrny swé krmj, z komory swé odjwá, z pokladnice swé na útra- Pobožným se ničeho nenedostáwá.

tu wydáwá. Ne k oplnémuli dostatku, k slussné wssak potřebě wždycky: ne podléli rozumu gegich, podlé wssak swé prozřetedlnosti, na kteréž oni tisyckrát raděgi než na rozumu swém, přestáwagj.

Kap. XLVII.

Bezpečnost Bohu oddaných lidj.

Stráž angelská.

Ačkoli pak nic se w swětě tak obnažené, a wsselіgakým nebezpečenstwjm poddané nezdá, gako pobožných obor, na něž ďábel y swět sskaredě hledj, tepau, bigj; gá wssak welmi sem ge zaopatřené widěl. Nebo y sama společnost gegich wůkol obehnána byla ohniwau zdj, kterauž když sem blјž přistaupil, hýbati se spatřil sem: nebo nebyla giného nic než otočenj mnoha tisýc tisýců Angelů wůkol, pro něž žádnému nepřjteli ani přistaupiti možné nebylo. Y mimo to každý z nich gednoho měl od Boha sobě přidaného a zřjzeného Angela ochránce, kterýžby na něg pozor měl, a před nebezpečenstwjmi a osýdly, gamami a záloһami, pastmi a nástrahami gakýmikoli bránil a hágil. Gsau zagisté (poznal sem to a spatřil) milownjcy lidj, gakožto spolusslužebnjků swých, když ge k powinnosti, k njž od Boha stwořeni, státi widj: těm oni rádi slaužj, před ďáblem a zlými lidmi, y nesstastnými přjhodami střehau, y na rukau kde potřeba nosýce, od urazu hágj. A tu sem porozuměl, gak na pobožnosti mnoho záležj: poněwadž krásnj ti a čistj duchowé, tu to

like

liko kde wůni ctnostj cýtj, se držj, smradem hřjchů a nečistot odháněni býwagj.

2 Widěl sem také (čehož zatagiti neslušj) giný vžitek swatého toho newiditedlného towaryšstwa: že gmenowitě oni negen mjsto strážných, ale mjsto preceptorů gsau wywoleným: gimž o těch y giných wěcech často tagná náwěstj dáwagj, y hlubokým skrytým tagemstwjm Božjm wyučugj. Nebo poněwadž oni na twář wssewědaucýho Boha wždycky hledj, nemůže před nimi nic ze wssech wěcý, gichž nábožný člowěk žádati může, skryto býti, a oni co sami znagj, a ku potřebě wywolených přináležj, za dowolenjm Božjm gim zgewugj. Odtud gest že často srdce pobožných, y což se ginde děge, cýtj, w žalostných wěcech truchliwé, w potěssených weselé se nacházege. Odtud gest, že skrze sny a giná widěnj, aneb y tagná wnukánj, to neb giné, což se bud stalo neb děge, neb djti bude, w mysli se gim maluge. Odtud y giné gakékoli darů Božjch w nás se množenj, bystrá vžitečná přemysslowánj, rozličné diwné Invencý, gimiž člowěk často sám sebe přewyssuge, a odkud mu to gde, newj. O blahoslawená sskolo synů Božjch! Tok gest což často wssecku swětskau maudrost k strnutj přiwodj, když widj an někdy prostý člowjček diwná tagemstwj mluwj, budaucý swěta a cýrkwe proměny, gakoby na ně hleděl, předzwěstuge, gesstě na swět nezrodilé krále a hlawy swěta zegména gmenuge, a giné

Angelé preceptoři nássi.

giné wěcy, gichžby se žádným hwězd zpytowánjm, ani ginák lidským wtipem domysliti lze nebylo, předoznamuge a hlásá. Kteréž wssecky wěcy takowé gsau, že se za ně dosti Bohu Opatrownjku swému wyděkowati, a těch nebeských powčowatelů swých dosti namilowati nemůžeme. Ale nawratme se k bezpečnosti pobožných.

Bůh swým pawěza.

3 Spatřil sem pak že negen angelskau ochranau, ale y welebnau Božj přjtomnostj ohražen byl každý z nich, tak že z nich hrůza ssla těm kteřjž se gich přes wůli Božj dotýkati chtěli. Widěl sem na některých zázraky, kteřjž házýni byli do wody, do ohně, lwům a zwěři diwoké k sežránj ꝛc. nic se gich wssak nechytila žádná rána. Na některé lidská wzteklost hanebně dorážela, zástupowé tyranů a katanů obstupowali, y s množstwjm náhončj giných: tak že někdy mocnj králowé a celá králowstwj až do vnawenj se s nimi, zkazyti chtjce, namáhali, gim wssak nebylo nic, stáli sobě neb chodili, swého powolánj hledjce wesele. A tu sem porozuměl, co to gest Boha mjti za sstjt swůg, kterýž když služebnjkům swým gisté wěcy na swětě k wyřjzenj poraučj, a oni to zmužile konagj, on w nich a wůkol nich přebýwage, gich sobě gako zřjtedlnice oka swého ssetřj, aby ne dřjwe, leč po wyřjzenj proč na swět posláni byli, padnauti mohli.

4 Což

4 Což oni také znagj, a na tu Božj ochranu wesele se spausstěgj. Slyssel sem tu některé z nich chlubiti se, že se nebogj, by stjn smrti tu stál, by tisycowé tisyců wůkol nich se kladlo, by se wssecken swět baurˇil, by se země podwracela do prostřed moře, by ten swět pln ďáblů byl ꝛc. O přesstastná w swětě neslýchaná bezpečnosti, když člowěk tak w ruce Božj zawřený a schowaný, wssechněm giným wěcem z mocy wyňatý gest! Rozuměgmež tomu ó wssickni wyřjmj Krystowi služebnjcy, že strážného, ochránce a obhágce přebedliwého máme, samého wssemohaucýho Boha: blaze nám! Swatá pobožných hojnost.

Kap. XLVIII.

Pobožnj magj odewssad pokog.

Gak sem prwé w swětě mnoho kolotánj a lopotowánj, frefuňků a starostj, hrůz a strachů, wssudy po wssech stawjch znamenal, tak sem tuto mnoho pokogné a dobré mysli při wssechněch Bohu oddaných nalezl. Nebo ani se Boha neděsý, laskawého geho k sobě srdce naskrze gsauc powědomi: ani w sobě coby ge kormautilo nenalézagj, žádného w ničemž dobrém (gak giž vkázáno) nemagjce nedostatku: ani z wěcý wůkol stogjcých nepohodlj neokaussegj, nedbagjce gich.

Posměchy swěta za nic nemjti.

2. Prawdať gest, žeť gim zlý swět poko-ge nedá, co na wzdoru a na posměch můž činj, sskube, trhá, házý, plige na ně, nohy podráží, a co nad to horssjho wymysliti můž: gakož sem mnoho přjkladů widěl, a poznal že se to z nařjzenj neywyšssjho Pá-na děge, aby kdo zde dobřj býti chtěgj, ku-klu a zwonce nosyti musyli: proto že způ-sob swěta tohoto to s sebau nese, aby co v Boha maudré gest, swětu pauhým blá-znowstwjm bylo. Protož sem spatřil, že mnozý s převsslechtilými Božjmi dary nic než za powrhel a smjch by-li, y v swých wlastnjch často. Děge se to prawjm: ale wssak widěl sem že oni toho nic nedbagj, nýbrž kochagj se w tom, že swět gako před smradem před nimi nos zacpáwá, gako od osskliwosti od nich oči odwracý, gako blázny gimi zhrdá, gako zločince odprawuge. Nebo to heslem swým po němž se poznáwagj že Krystowi gsau, býti prawili swětu se ne-ljbiti: a kdo křiwd wesele snásseti ne-vmj, že plně gesstě Ducha Krystowa nemá, tak o tom mluwili, a tjm ge-dni druhých posylowali. Prawili ta-ké, že swět swým wlastnjm rowně neod-pausstj, swé wlastnj sskrabe, ssidj, laupj, trápj, y nechť pry nám to též dělá, herež. Nemůžemeli trýzněnj toho prázdni býti, tu ge snásseti chceme kdežby se nám od swěta nahodilé sskody Božskau sstědrau dobrotau wynahraditi mohly: a tak se nám smjch gegich, nenáwist, křiwdy a sskody, w zysk obrátj.

3 Ba

3 Ba y tomu sem tu wyrozuměl, že čemu swět sstěstj a nesstěstj, bohatstwj a chudoba, poctiwost a potupa, řjká, tito prawj Křesťané o tom rozdjlu gmen ani slyssetí nechtj: prawjce že wssecko dobré, ssťastné, a prospěssné gest, cokoli z ruky Božj přicházy. Protož se ničjmž nekormautj, w ničem nerozpakugj a nekrautj, buď že panowati neb slaužiti poručjď, buď rozkazowati neb posluchati, buď včiti giné neb se od giných včiti, buď hognost mjti neb nauzy trpěti, wsse gemu gedno: s gednostegnau twářj půgde, gen aby se Pánu Bohu ljbil péči mage. Prawj oni že swět nenj tak weliký aby snesen; ani tak wzáctný aby oželen býti nemohl. Protož se ani tauženjm po něčem, ani odgetjm sobě něčeho, nic nekormautj. Dáli mu kdo poliček w prawé ljce, nastawj mu wesele y druhého; chceli se s njm kdo o plássť nesnadniti, nechá mu y sukně: wssecko na Boha, swědka a saudce, oddáwage, a že ty wěcy k revisy a znowu přehlédnutj, y sprawedliwému rozeznánj, časem swým konečně přigdau, gist gsa.

Prawému Křesťanu wsse gedno.

4 Aniž se také swěta národům člowěk Božj z pokogné mysli wyrazyti dá. Neljbj se mu syc mnohé wěcy: ale se proto sám w sobě nehryze a netrápj. Nech gde zpět co přjmo nechce; nech padá co státi nechce; nech hyne co trwati nechce, neb nemůž. Pročby se tjm Křesťan trápil, kterýž swědomj swé spo-

Y co krom sebe widj.

řádané, a w srdcy Božj milost má? Nechtěgjli se k nassim obyčegům formowati lidé, formugme se my k gegich, pokud gen pro swědomj lze. Swět ze zlého w horssj gde, prawda gest: ale zdaž my to fresowánjm swým naprawjme?

Kwanic swěta nedbá. 5 Wadjli se a táhagj mocnj swěta o koruny a sceptra, z čehož krwe prolitj a zhauby kragin a zemj powstáwagj, ani o to se w sobě sám netraudj oswjcený Křestan: mysle, že málo aneb nic na tom nezáležj, kdo swětem wládne. Nebo gakož swět, by pak sám satan sceptrum geho držel, Cýrkwe nezkazý: tak zase by s korunau nad njm Angel některý seděl, swětem býti nepřestane, a ti kteřjž práwě pobožnj býti chtěgj, wždycky předce coby trpěli, mjti musegj. Gednostegná tedy se gim zdá, kdokoli na trůnu swěta sedj: leč že když z pobožných někdo (nebo to zkussenjm wyprubowáno) mnoho pochlebnjků a pokrytců k hauffu pobožných se mjsý, a těmi přjmisky y oněch pobožnost chladne: gessto w čas odewřené persequcý sami pobožnj, a w plné horliwosti, Bohu slaužj. Zwlásstě když se saudj, že mnozý w takowých přjčinách zástěrau obecného dobrého, náboženstwj, poctiwosti, swobod se přikrýwagj: gessto kdyby se na ně gak w kůži gsau pohledělo, nasslo by se že ne Krystu, než sobě, králowstwj, swobody, sláwy hledagj. Člowěk tedy Křestan nechává wssebo toho gjti gak gde, neb můž, sám

do

doma w ſrdcy na Bohu a milosti geho dosti mage.

6 Aniž pokuſſenj Cýrkew obſtupugjcý duſſi oſwjcenau znepokogenau činj. Wědj zagiſté oni že trɣumff naposledy gegich bude: kterýž bez wjtězſtwj býti nemůž, ani wjtězſtwj bez boge, ani bog bez nepřátel, a neſnadného s nimi ſe ſrážen. Protož udatně wſſecko, co ge neb giné potkáwá, podnjkagj: giſti gſauce že wjtězſtwj Božj geſt, kterýž kam naměřil tam wěc dowede, byť ſe mu ſkály, hory, pauſſtě, moře a propaſt w ceſtu wkládaly, vſtaupiti naposledy že wſſecko muſý. Wědj také že to nepřátel proti Bohu bauřenj gen k rozmnoženj geho ſláwy muſý napomocy. Nebo kdyby wěc k ſláwě Božj začatá žádného neměla odporu, bylob myſſleno že od lidj začata a ſylau lidſkau wywedena geſt: takto pak čjm wzteklegi ſwět ſewſſemi ďábly odbog činj, tjm ſe gaſněgi Božj moc wyſkýtá.

Ani vtrpnoſtj na Cýrkew přicházegjcých.

7 Naposledy byť y přicházely takowé přjhody (gakož ſem přjklady toho widěl) kteréžby gim truchliwoſt w ſrdcy půſobily, nemůže ta při nich dlauho trwati, rychle ſe rozplýwá gako mračjnko pod ſluncem. A to dwogjm proſtředkem: Gedno, rozpomjnánjm ſe na weſelau wěčnoſt, kteráž za zdegſſjmi těmi neřeſtmi ſtogj, a gich čeká. To co tu přebjhá, že čaſné geſt, wyſkytnuc ſe odcházý zas, tratj ſe, mizý: a protož, gak po něčem z wěcý těch tauziti, tak něčemu k wůli ſe kormau-

Kormaucenj pobožných ſnadně ſe rozhánj, dwogjm proſtředkem.

mautiti že nehodno, poněwadž to gen chřest gest gednoho okamženj. Druhé, magj doma hned wždycky hostě s njmž porozmlauwjc wssechnu tesknost, by sebe wětssj byla, zahnati mohau: ten gest Bůh Těssitel gegich, k němuž oni w srdcy swém se winau, domácky a odewřeně co ge trápj přednássegjce. Ta gest smělá daufánliwost gegich, že s každau hned wěcy ku Pánu Bohu běžj: každé swé přečiněnj, každé nedočiněnj, každý nedostatek, každau mdlobu, každau bolest, každé taužen, do otcowského geho kljna wysýpagjce, a sewssjm wssudy gemu se swěřugjce. Kterauž synowskau laskawau k sobě dowěrnost poněwadž nemůže Pán Bůh než libowati, nemůž také než vdělowati gim potěssenj swého, nýbrž y posyly k snássenj vtrpnostj dodáwati: tak že čjm wjce se obnowugj a rozhogňugj vtrpenj při nich, tjm wjce se také obnowuge a rozhogňuge w srdcy gegich pokog Božj; kterýž přewyssuge wsseliký rozum.

Kap. XLIX.

Pobožnj magj stálau w srdcy radost.

Swědomj dobré vstawičné hody.

Anjž toliko prostý pokog w nich přebýwá, ale vstawičná radost a plésánj, kteréž se w srdcých z přjtomnosti a čitedlnosti Božj lásky rozplýwá. Nebo kde Bůh gest, tu nebe; kde nebe, tu radost wěčná; kde radost wěčná, tu člowěk newj čeho wjc žádati. Stjn gest,

jert,

žert, smjch, wsselika swěta radost proti radosti této: gen že toho newjm gakými slowy wymluwiti, aneb nawrcy. Widěl sem, widěl, widěl a poznal, že Boha s nebeskými geho poklady w sobě mjti, slawnègssjho cosy gest, nežli aby k tomu wsseho swěta sláwa, pracht, blesk, přirownán býti; radostnègssjho, nežli aby tomu wssecken swět co ygjti neb přidati; wětssjho a wyšssjho, nežli aby wssecken swět to chopiti neb obsáhnauti, mohl.

2 Nebo gak gen tomu člowěku sladko a potěsseno býti nemá, kterýž takowé Božské w sobě swětlo; takowé yssslechtilé Ducha Božjho sebe spořádánj; takowé od swěta a otroctwj geho oswobozenj; takowé gisté a hogné Božj sebe opatrowánj; takowé před nepřátely a přjhodami ybezpečenj; takowý naposledy odewssad pokog, gakž giž ykázáno, w sobě cýtj a widj? Tot gest ta sladkost gjž swět nerozumj: to ta sladkost gjž kdo zakusý, za nj s odwáženjm wsseho gjti musý: to ta sladkost od njž žádná giná sladkost odlauditi, žádná hořkost odlaučiti, žádná lahodnost odwábiti, žádná přjkrost, ani smrt sama, odwrátiti nemůže. N. B.

3 A tu sem porozuměl co to gest což mnohé z swatých Božjch časem pudj, aby čest, přjzeň lidskau, statek a gměnj swé, tak chtiwě od sebe házeli: gednostegně hotowi gsauce swět ten, kdyby gegich byl, od sebe

be preč dáti: Ginj také aby tělo swé do žalářů, pod bič, na smrt, tak wesele wydáwali, hotowi gsauc y tisýc smrtj, kdyby ge swět opětowati mohl, podnikati; w wodě, w ohni, pod mečem, gesstě sobě prozpěwugjce. O Pane Gežjssi gaks ty sladký srdcým tebe okaussegjcým? blahoslawený kdož rozumj potěssenj tomuto!

Kap. L.

Pautnjk Křesťany podlé stawů prohlédá.

To až potud weřegné wssech Křesťanů prawých přjpadnosti wyprawowal sem: spatře pak gá mezy nimi rowně gako w swětě rozdjlná powolánj, žádostiw sem byl gak kterj stupně swého ostřjhagj také se podjwati. Y nalezl sem wsslechtilý opět při wssem řád, až mjlo: ale toho giž obssjrně wyčjtati nechcy, krátce toliko něco dotknu.

Manželstwj Křesťanů gaké.

2 Manželstwj gegich widěl sem že se od panictwj nemnoho dělj: proto, že při nich gak w žádostech, tak w pečowánj, zřjzenost gest. Mjsto oněch oceliwých paut, widěl sem tuto zlaté záponry: mjsto trhánj se od sebe, potěssené těl y srdcý spogenj. Pakli co nezwolnostj toho gegich stawu se přjdržželo; wynahrázowalo se to králowstwj Božjho skrze to rozmnožowánjm.

Wrchnost me-

3 Komu se z nich nad ginými seděti, a wrchnostj slauti dostáwalo, tak

se

se k swěřeným sobě poddaným swým chowal, gak rodičů wlastně k djtkám obyčeg gest, y láskau y péčj: načež djwati se mjlo bylo, a widěl sem gak mnozý z takowé wrchnosti, ruce zpjnagjc, Boha chwálili. Zase pak, kdo pod moc ginému přináležel, tak se hleděl řjditi, aby negen slowem, ale skutkem poddaný byl: Boha tjm ctě, aby kohožmu představil, buď on gakých buď powah, wsselikau k němu vctiwost a ssetrnost, slowy, y skutky y myssleními pronássel. zy sebau gakau magj.

4 Když sem mezy nimi dále chodil, spatřil sem nemalo lidj včených, kteřjž proti obyčegi swěta gak který daleko giné vměnjm, tak daleko pokorau předcházel, a byli sama wlidnost a přjwětiwost. S gednjm mi se mluwiti dostalo, o němž bylo smysslenj že nic nenj we wssech vměnjch lidských cožby před njm vkryto bylo: on wssak gako negsprostněgssj tak se stawěl, nad hlaupostj a nevmělostj swau tytýž wzdychage. Vměnj gazyků v nich w malé gest wážnosti, gestliže vměnj maudrosti k tomu nepřistaupj. Nebo pry gazykowé maudrosti nedáwagj, než k tomu toliko gsau, abychom s ginými a ginými obywateli okrssku zemského, buď žiwými neb mrtwými, rozmlauwáti mohli: a protož, ne kdo mnoho gazyky mluwiti, než kdo vžitečné wěcy mluwiti vmj, že včený gest. Vžitečné pak wěcy nazýwagj wssecky skutky Božj, k gichž poznánj Artes že napomáhagj něco: ale N. B. A gaké včené.

wssak

wssak známosti té prawá studnice že gsau swatá Pjsma: a včitel Duch Swatý; cýl pak wsseho Krystus, ten vkřižowaný. Protož wssickni tito, widěl sem, že wssjm vměnjm swým k Krystu gako k centrum směřowali: pakli co k Krystu překážkau býti widěli, wssecko, byk y neywtipněgssj bylo, opomjtali. Knihy lidské widěl sem že čtau wsseligaké, podlé přjcin; ale wybraněgssjch toliko pilně hledj: wssudy ssetřjc, aby lidské řečňowánj za lidské měli. Sami knihy také pjssj, ale ne pro roztřásánj gména swého: než když naděgi magj že něčjm vžitečně s bližnjm se zděliti, obecnému dobrému w něčem napomocy, zlému vhágiti, mocy budau.

Gaké kněžj a teology. 5 Kněžj a kazatelů widěl sem tu gistý počet, podlé potřeby cyrkwe; wsse w habitu prostickém, obyčegů krotkých a přjwětiwých, gak mezy sebau, tak wůbec k giným. Času wjce s Bohem než lidmi trávili, modlitbami, čtenjm a přemyssłowánjm: co mimo to času gest, ten na wyvčowánj giných, buď w shromážděnj wůbec, aneb w saukromnosti obzwlásstně, wynakládagj.

N. B. Gistili mi to posluchačj, a sám sem zkusyl, že se kázánj gegich nikdá bez wnitřnjho pohnutj srdce a swědomj neslýchá; proto že z vst gegich pronikawá moc Božských wýmluwnostj plyne. Y plésánj sem při poslauchagjcých, y slzy spatřil, když se aneb o milosrdenstwj Božjm, aneb o lidské newděčnosti mluwilo: tak se to od nich oprawdowě, žiwě, a wraucně koná. Zahan=

hanbuby sobě kladli něčemu giné včiti, čehožby prwé sami na sobě přjkladu nevkazowali: tak že y když mlčj, čemu se z nich včiti gest. Přistaupil sem pak obzwláſſtně k gednomu z nich, promluwiti chtěge, kterýž byl muž počestných ſſedin, a z gehož twáře božského hned cosy se stkwělo. Když semnau mluwil, řeč geho přjwětiwé gakésy přjsnosti plná byla: a wſſeligak patrné bylo že Božj Legát gest, tak nic swětem nepáchl. Když sem ho obyčegem naſſjm tytuli ctjti chtěl, nedal, nazýwage to fraſſkami swěta: gemu tytule a cti dosti že gest, gestliže geg Služebnjkem Božjm, a ljbjli mi se Otcem swým, nazowu. Když mi požehnánj dáwal, newjm gakau pochotnost a w srdcy rozwjnagjcý se radost sem cýtil: a porozuměl sem w prawdě, že prawá Theologia mocněgſſjho a pronikawěgſſjho cosy gest, nežli gakž se toho wůbec zakauſſj. A zapýřil sem se wzpomena tu na někte- N. B. rých naſſich kněžj nadutost, pýchu, lakomstwj, společné růžnice, nepřjzně a nenáwisti, ožralstwj, a summau tělesnost: gegichž slowa a skutkowé tak daleko od sebe stogj, že gen z žertu o ctnostech a křestanském žiwotu zdagj se mluwiti. Mně se, ať prawdu wyznám, tito ljbili, mužj wraucýho ducha, krotkého těla; milownjcy nebeských wěcý, nedbalcy zemských; bedliwj nad stádem, zapominatedlnj nad sebau; střjzliwj wjnem, opogenj duchem; skrownj w řečech,

N. B.

hognj w skutcých: a z nichž každý přednj w prácy, poslednj w chlaubě býti se snažowal: summau, skutky, slowy, y myšlenjmi, wšechněch duchownj wzdělánj obwýšlegjcý.

Kap. LI.

Smrt Křesťanů wěrných.

Smrt Křesťanů libá.

Když sem se pak dosti mezy Křesťany těmito naprocházel, a na gegich činy nadjwal, spatřil sem naposledy, že y mezy nimi smrt se procházela: ale ne tak gako w swětě postawy mrzuté, nahá, nemilá, než obwinutá pěkně prostěradly Krystowými, gichž w hrobě byl zanechal. Ta gednák k tomu, gednák k onomu přistaupiwši, že čas gest odgjti z swěta powěděla. Ach gaká radost a plésánj kdo té nowiny dostal! gen aby spjš bylo wšeliké bolesti, y meč, y oheň, y kléšťě, y wšecko podnikali. Y vsnul každý pokogně, tiše a libě.

Způsob gegich po smrti.

2 A gá hleděž co s nimi dále bude, spatřil sem, že Angelé podlé Božjho poručenj každému mjsto obhljdli, kdeby pokogjček swůg a odpočinutj mjti mělo tělo geho: kamž když od přátel neb nepřátel, neb Angelů samých wloženo bylo, ostřjhali hrobu, aby těla Swatých w pokogi před satanem chowána byla, a ani negmenšj prášek z nich se neztratil. Ginj zatjm Angelé dušši pogmauc, nesli zhůru w blesku a plésánj diwném: kamž když

sem

sem za nimi (Perspicylly přioprawiw) zrakem wjry pronikl, spatřil sem slávu newyprawitedlnau.

Kap. LII.

Pautnjk spatřuge slávu Božj.

Nebo ay v wýsosti seděl na trůnu swém Pán zástupů, okolo něhož byl blesk od končin nebes až do končin gegich: a pod nohami geho byl gako křisstál, smaragd a zafjr, a trůn geho jaspis, a wůkol něho duha krásná. Tisýcowé tisýců, a desetkrát tisýckrát stotisýců Angelů stálo před njm, zpjwagjcých gedni k druhým, Swatý, Swatý, Swatý, Hospodin zástupů, plná gsau nebesa y země slávy geho.

2 Tolikéž čtyrmecytma starců, kteřjž padagjce před trůnem, a mecýce koruny swé k nohám toho kterýž gest žiwý na wěky wěků, zpjwali hlasytě, Hoden gsy Pane přigjti slávu a čest, y moc. Nebo stwořils wssecky wěcy, a pro wůli twau trwagj, y stwořeny gsau.

3 Spatřjm také před trůnem giný weliký zástup, kteréhožby žádný přečjsti nemohl, ze wssech národů a pokolenj a lidj y gazyků, gehož skrze to angelské na swětě zmrlých Božjch swatých přenássenj wždy wjc přibýwalo, a hluk se množil. Y wolali: Amen, požehnánj a sláwa, a maudrost, a djkčiněnj, a čest,

Digitized by Google

a moc, y sýla Bohu nassemu na wěky wěkůw, Amen.

4 Summau, blesk, gasnost, skwělost, sláwu newypprawitedlnau sem spatřil, zwuk a hluk newymluwný sem slyssel, wsse radostněgssj a djwněgssj, nežli oči, vssi, a srdce násse postihnauti mohau.

5 A zděssen byw hrůzau nebeských těch slawných wěcy, padl sem y sám před trůnem welebnosti, stydě se za swau hřjssnost, že člowěk possk wrněných rtů gsem, y zwolal sem: Hospodin, Hospodin, Hospodin, Bůh sylný gest, ljtostiwý, a milostiwý, dlauhočekagjcý, a hogný w milosrdenstwj a prawdě, milosrdenstwj čině tisycům, odpausstěge neprawost a přestaupenj y hřjch: Hospodine smilug se pro Gežjsse Krysta y nademnau hřjssným.

Kap. LIII.

Pautnjk za domácýho Božjho přigat.

To když gá dopowjm, ozwe mi se z prostřed trůnu Spasytel můg Pán Gežjš, a rozkossnými těmito ke mně slowy promluwj: Nebogž se milý můg, gá s tebau gsem twůg Wykupitel, gá Utěssitel twůg, nebog se. Ay neprawost twá odňata gest od tebe, a hřjch twůg shlazen. Radug se a plésey, nebo gméno twé mezy těmito napsáno

gest

gest, když mi wěrně slaužiti budeš, gako geden z těchto budeš. Cos widělkoli, vžiw toho k bázni mé, a wětssj wěcy nad tyto vzřjš časem swým. Ostřjhey se gen w tom k čemu sem tě zawolal, a gakž sem cestu k slávě této vkázal, tak nj kráčeg. Bud w swětě, dokud té tam nechávám, pautnjkem, podruhem, přjchozým a hostěm: v mne pak zde domácým mým, práwo nebesskanstwj tobě se dáwá. A protož zde obcowánj swé mjti hled! a měg mysl ke mně co neywýš wždycky zdwiženau, k bližnjm co neynjž skloněnau: zemských wěcý dokud tam gsy vžjwey, w nebeských se kochey: bud powolný mně, odporný a odbogný swětu a tělu: ostřjhey wnitř tobě odemne vdělené maudrosti, zewnitř tobě odemne poručené sprostnosti: měg hlásné srdce, tichý gazyk: k řitedlnosti bjd bližnjch bud autlý, k snássenj wlasinjch křiwd otrlý: dussj slaž mně samému, tělem komu můžeš aneb musýš: coť poraučjm čiň, co na tě wzkládám nes: k swětu bud neochotný, ke mně wždycky se winaucý: w swětě bud tělem, we mně srdcem. Tak budešli činiti, blažený gsy a dobře bude tobě. Odegdiž giž milý můg, a stůg w losu swém až do skonánj swého: vžjwage potěssenj k němuž sem tě přiwedl, s radostj.

Digitized by Google

Kap. LIV.

Zawjrka wsseho.

W tom zmizelo widěnj od očj mých, a gá pokleknaa na kolena, obrátil sem oči zhůru, a Slitowniku swému gak sem uměl poděkowal sem, těmito slowy:

Požehnaný gsy Hospodine Bože můg, zwelebowánj a wywyšowánj wěčného hodný, a požehnané gméno sláwy twé důstogné a welesláwné na wěky wěků. Oslawugtež tebe Angelé twogi, a wssičkni Swatj twogi chwálu twau wyprawugte. Nebo weliký gsy w mocy, a maudrost twá nespytatedlná, a milosrdenstwj twé nadewssecky skutky twé. Oslawowati tě budu Hospodine dokud gsem žiw, a gménu twému swatému zpjwati dokud mne stáwá: neboš mne rozweselil milosrdenstwjm swým, a naplnil plésánjm usta má, wychwátiw mne z praudů nágplných, z wjrů hlubokých wyňaw mne, a na bezpečnosti postawiw nohy mé. Wzdálený sem byl od tebe Bože sladkosti wěčná, ale ty smilowaw se přiblјžils se ke mně: blaudil sem, ale tys mne upamatowal: motal sem se kam gjti neweda, ale tys mne na prawau cestu nawedl: zassel sem byl od tebe, a ztratil tebe y sebe, ale ty wyskytna se nawrátils mne, mně y sobě. Přissel sem byl až k hořkostem pekla, ale ty zpět mnau trhna, až k sladkostem nebeským mne přiwedl. A protož dobrořeč dusse má Pánu swému, a wssecky wnitřnosti mé gménu swatosti geho. Hotowo gest srdce mé Bože, hotowo gest srdce mé, zpjwati a plésati tobě budu. Nebo wyšssj gsy na-

de-

dewsseckv wysokost, a nadewsseckv hlubokost hlubssj, diwný, slawný, a plný milosrdenstwj. Běda dussem nesmyslným, kteréž od tebe odcházegjce pokog se nagjti mocy domnjwagj: gessto ho kromě tebe ani nebe, ani země, ani propast nemá: proto že w tobě samém gest odpočinutj wěčné. Nebe y země od tebe gsau, a dobré ysau, a krásné gsau, a žádostiwé gsau, proto že od tebe gsau: a wssak ani tak dobré, ani tak krásné, ani tak žádostiwé negsau, gako ty Včinitel gegich: protož dusse potěssenj hledagjcý naplniti a nasytiti nemohau. Ty gsy Pane plnost plnostj: srdce násse neVpokogené gest dokudž se koli neVstanowj w tobě. Pozdě sem tě zamilowal ó kráso wěčná, proto že sem tě pozdě poznal. Poznal sem pak tehdáž kdyžs mi se zaswjtila ó gasnosti nebeská. Nechť chwály twé mlčj kdo slitowánj twých nepoznal; ale wy wnitřnosti mé wyznáweyte se Pánu. O kdo mi to dá aby srdce mé opogeno bylo tebau wůně wěčná! abych na wssecko zapomenul což ty negsy Bůh můg! Neskrýweyž se giž srdcy mému kráso neykrásněgssj! Pakli mi wezdegssj wěcy tebe zastěňugj, vmru ale abych tě spatřowal, a s tebau gsa wjce tě neztracowal. Zdržug mne Pane, weď mne, nes mne, abych od tebe neblaudil a neklesal: deyž ať tě milugi milowánjm wěčným, a nemilugi wedlé tebe wěcy žádné, leč pro tebe a w tobě ó lásko neskonalá. Ale což wjce mluwiti mám Pane můg? teď sem, twůg sem: twůg sem wlastnj, twůg sem wěčně. Odřjkám se nebe y země, gen ať tebe mám: sebe mi gen neodpjrey, dosti mám, na wěky wěků neproměnně dosti mám, na tobě samém. Dusse y tělo mé plésse k tobě Bohu žiwému: ach skoroliž pak půgdu abych se vkázal před oblјčegem twým? Kdy chceš Pane Bože můg wezmi mne, teď sem, hotowě stogjm:

zawolep kdy chceš, kudy chceš, gak chceš. Půgdu kam poručjš, činiti budu co rozkážeš. Duch twůg dobrý zprawug mne gen a weď mezy osýdly swěta gako po rowné zemi, a milosrdenstwj twé zprowázeg mne po cestách mých, a proweď skrze tyto, ach tesklivé temnosti swěta, až k wěčnému swětlu.
Amen y Amen.

Gloria in excelsis DEO, & in terra Pax hominibus bonæ Voluntatis.

Pjsnička o diwném a milostném Božjm člowěka Bohu oddaného wedenj: složená po přečtenj Labiryntu od P. J. Kassya Wysokomýtského.

(Přiopravená pro metrum) Notau žalmu 4.

Twé Hospodine požehnánj we wssech gá spatřuge skutcých, gméno slawjm twé bez přestánj hodno znage wywyssowánj což gest gen koli w saudech twých. Twá rada diwná z strany nás gest, gak koho kdy wodit ráčjš, nic nepřekazý satanská lest, zůstane wssudy tobě twá čest, s námi tak vměle kráčjš.

2 Angelé twogi zwelebugte wssickni dnem y nocý Tebe, wssickni lidé též wywyssugte, k swým powinnostem cele stůgte, wděčnj gsauc wedenj z nebe. Ach w swětě bjdného motánj! swých kdo se po radách pustj, konce nenagde kolotánj, leč samo Páně smilowánj zas koho chce bludů zprostj.

3 Chwáliti budu y gá Pána, z tak diwné dobroty množstwj: často kteráž wděčně mi dána, když

dusse

dusse w pádu retowána, pauhau twého mocý Božstwj. Praud wody sylně mne zachwátil, w němž vtonauti giž práwě když bylo, zase mne wychwátil Pán, a k bezpečnosti nawrátil, k mé vtěsse, a swé sláwě.

4 Wzdálena byla dusse swého má (při wssem wssudy blaudiwssi z cesty prawé) wůdce prawého, přjklady wsseho swěta zlého, sem tam mámena gen bywssi. Pán ale přesstastně bludům mým sám konec včinit ráčil! Kdyžto mne obleskna swětlem swým gasně, spatřiti dal okem ctným, swůdce ty, gak on omráčil.

5 K pekla samého hlubokosti byl sem giž přiweden strassně: mnau potrh Pán sám z wysokosti, za swého sobě přigal hosti: ach gak diwně a zázračně! Těš se tomu wssemu dobrému, těš dusse přemilá, Pánu! a k němu se winauc samému, k chwálenj ho vstawičnému kaž sobě oddewřjt bránu.

6 Wyzpytug Pane srdce mého vpřjmnau hotowost, žádám! gak tebe nad wssecko wyšssjho, wssech hlubin daleko hlubssjho, chwálit gen sobě vkládám. Nesmyslné ach dusse wssecky gessto tebe opausstěgj! swé po radě chodjce wždycky swému nepřjteli pod nečky gak holubi lezau hlaupj.

7 Swět wssechen oprawdu plný gest nástrah, též osýdel diwných: snáze tisýckrát tu se zapléstk, nežli gedinau zase wyplésk, každý bez Boha zwázne w nich. Než kdo toho Wůdce milého s tjm geho wedenjm ssetřj, wzýwage Boha gediného, a střeha se kroku slepého, bez sskody wssudy se spatřj.

8 Gá tedy nebudu se báti, Pán můg můg bude mocný sstjt! swému chcy nepřjteli státi, nech bogugě, nebude bráti slawných ze mne kořisti swých. Můg a Božj wjm že tryumff gest, wěz to nepřjteli zlostný: nic tobě neprospěge twá lest,

sám

sám z tebe bude měti swau čest, ochrana má, a Bůh mocný.

9 Mé potěšsené tobě zpjwá plésánj přeplné srdce : můg Boze, když stále nabýwá rozkosse z tebe, až oplýwá. Kéž twář twau widěk gest w brzce ! Ach za sebau můg Pane swého táhni sluhu prosým stále ! Táhni tebe žádostiwého w stánku spatřiti domu twého, kdežto nebude kam dále.

10 Chcessli wssak vžiti mne gesstě w tom zdegssjm smrtedlném stánku, teď Pane gsem, twém tu na mjstě slaužiti lidem hotow gistě, dobrau též woliti stránku. Co chceš vkaž! wůli celau mám rozkazy konati wssecky twé Pane: mdloby posylug sám, nic překažyti ať nemůž nám kráčeti po tobě wždycky. Amen.

Zawjrka.

11 Kdožkoli toto bude zpjwak, semnau w národu mém wěčně, deyž Boze ať může prospjwak w ctné naděgi, a Tebe wzýwak s plésánjm dusse swé wděčně ! Poďte lidé, poďte radostně, těš se Bohu kdo gen ho znáš! Ač noha se vssine zcestně, Pán prowede předce milostně až k sobě w nebe, sám Bůh náš. Amen.

U Jana Negedlého,

Doktora Práw, a cýs. král. řádného weřegného Professora Literatury České na wysokých sskolách Pražských,

gsau následugjcý knihy k dostánj:

Nedělnj Kázanj na celý rok, od Wogtěcha Negedlého, pastýře duchownjho osady Pečické, 2 djly, 58 archů zylné, w Praze, w welikém 8. 1806. za 4 zl.

Swátečnj a postnj Kázanj na celý rok, (od téhož) 2 djly, w Praze, 1807. w welikém 8. za 4 zl.

Ladislaw a djtky geho, přjběh pro mládež, (od téhož) w Praze, 1807. za 36 kr.

Hlasatel Český, od Jana Negedlého wydaný, prwnj ročnj běh 1806. 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) druhý ročnj běh 1807. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) třetj ročnj běh 1808. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) čtwrtý ročnj běh 1809. též 4 djly, za 3 zl. (Gest gesstě pod presem.)

Numa Pompilius, druhý král Rjmský; w gazyku francauzském od P. Floryana sepsaný, a českým wyložený od Jana Negedlého. W Praze, 1808. w 12. za 1 zl. 20 kr. na sprostém, a za 1 zl. 48 kr. na pěkném posstowském papjře.

Dafnys a prwnj Plawec, swazek druhý z znamenitých Gesnerowých spisů, prácý a nákladem Jana Negedlého, přečistě na pěkném psacým papjře tisstěný, a tytulem krásně rytým přiozdobený. W Praze, 1805. za 1 zl.

Smrt Abelowa, (od téhož) na posstowském papjře, s wýborně rytými obrázky, druhé wydánj, w 12. w Praze, 1804. za 1 zl.

Ho=

Digitized by Google

Homerowa Iliada, s wýborně rytým obrázkem na posstowském papjře (od téhož). Částka prwnj, w 4. w Praze, 1802. 40 kr.

Böhmische Grammatik von Johann Negedly, mit Tabellen und einem Anhange nach Meidingers Lehrart für Deutsche bearbeitet. gr. 8. Prag, 1804. 1 zl. 36 kr.

Praktische böhmische Grammatik für Deutsche, von ebendemselben, zweyte umgearbeitete und verbesserte Ausgabe. gr. 8. Prag, 1809. 2 zl.

Labirynt Swěta a Rág Srdce, to gest, swětlé wymalowánj, kterak w tom swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenj než matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a teskność, a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: ale kdož doma w srdcy swém sedě, s gediným Pánem Bohem se uzawjrá, ten sám k prawému a plnému mysli upokogenj a radosti že přicházy. (od Jana Amosa Komenyusa) po páté tlačen, w Praze, 1809. w 12. za 1 zl. 20 kr.

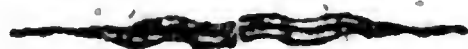
Posledni Saud, od Wogtěcha Negedlého, s krásným obrázkem, w 12. w Praze, 1804. za 20 kr.

Atala, aneb láska dwau diwochů na paussti, w 12. w Praze, 1805. za 24 kr.

Děwjn, báseň smjssnohrdinská, od Ssеb. Hněwkowského, 2 djly, s obrázky. 12. w Praze, 1805. za 1 zl. 10 kr.

Pamatné přjhody Hraběte Beňowského, přeložené od Samuele Čerňanského, w Pressspurce 1808. za 54 kr.

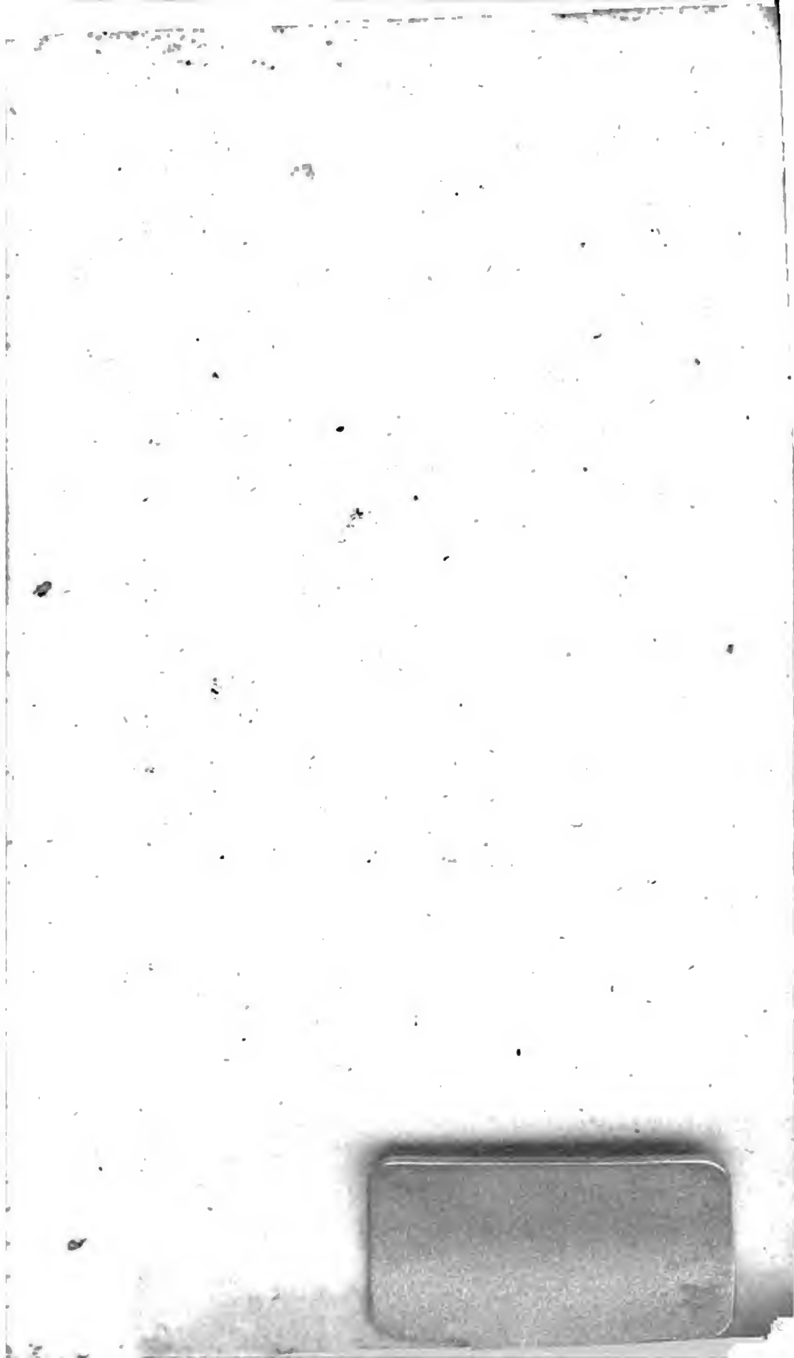
Engelmannowa Knjžka obsahugjcý kratičké učen mrawů, w otázkách a odpowědjch, pro mládež od Jozeffa Rautenkrance. Za 9 kr.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Goo

Digitized by Google